

MATICA

OSIJEK NEPOKORENI GRAD NA DRAVI

ISSN 1330-2140

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXIV
Broj / No. 11/2014

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Osiijek, Trg Ante Starčevića
(foto: Samir Kurtagić)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

HRVATSKA IZ ZRAKA
DANIJEL LUČIĆ

58 HRVATSKA IZ ZRAKA
VUKOVAR

- 5 Opći izbori u BiH
- 6 Suđenje za ubojstvo Stjepana Đurekovića
- 8 Njemačka: Susret folklorša u Filderstadtu
- 12 Rovinj: Susreti književnika
- 15 Australija: Nogometni turnir u Wollongongu
- 19 Pjesnik Juro Balaž iz Slovačke
- 20 Posjet Hrvatima na Havajima
- 22 Dubrovnik: Izložba slikara Ante Brkića
- 24 Pjesnikinja Sanja Percela iz Nizozemske
- 27 Tribina: Darko Mažuranić
- 28 Razgovor s Danijelom Lučićem
- 31 Izložbe hrvatskih slikara iz Austrije

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 32
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 41
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 46
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 63
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) | 60
Brooklynske priče
Janka Deura |
|--|---|--|--|---|---|

- 36 Dubrovnik: Predstavljena zbirka poezije Ivanke Zdrilić
- 38 Obljetnica velike poplave u Zagrebu
- 42 Likovna monografija Dominik Škunca
- 44 Zgrade i spomenici Hrvata u Argentini
- 45 Melbourne: Croktoberfest 2014
- 48 Zbirka pjesama Adolfa Polegubića
- 50 Izložba o diskografskoj kući Jugoton
- 53 New York: Retrospektivna izložba Antona Pericha
- 55 Rottweil/Schwenningen: 25. godina Hrv. katoličke zajednice
- 57 Matičin vremeplov

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

UVJERLJIVA POBJEDA DR. SLAVENA BAČIĆA NA IZBORIMA ZA HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

SRBIJA - Na elektorskoj skupštini održanoj 26. listopada u Beogradu *Hrvatska lista dr. Slaven Bačić* osvojila je 21 vijećničko mjesto u novome sazivu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, a *Zajednička lista hrvatskih udruga dr. Tomislav Stantić* osvojila je osam mjesta. Uvjerljivom pobjedom lista koju podržava Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i hrvatske udruge osvojila je dvotrećinsku većinu i tako osigurala nastavak politike koju je dosadašnje čelništvo HNV-a provodilo od 2010. godine.

"Očekujem da ćemo ono što smo započeli prije četiri godine nastaviti i drago mi je da su elektori prepoznali kvalitetan rad i da je velika većina elektora odlučila podržati program koji smo predstavili", rekao je nositelj liste i predsjednik HNV-a u prethodnome mandatu dr. sc. Slaven Bačić nakon izbora

i poručio kako će uz pomoć Republike Hrvatske u predstojećem procesu pristupanja Srbije Europskoj uniji nastojati ostvariti sva ona prava koja su zajamčena kako unutarnjim propisima tako i bilateralnim sporazumom o zaštiti manjina odnosno međunarodnim multilateralnim ugovorima.

Izborama održanim u Narodnoj skupštini Republike Srbije pristupilo je svih 132 potvrđenih elektora, a skupština je umjesto u 12 sati započela u 12.30 zbog identifikacije elektora koja je trajala pola sata. Nositelji lista imali su mogućnost iznijeti svoj program u deset minuta, što je dr. Bačić iskoristio za iznošenje programa o tome što će raditi u sljedećemu mandatu u osam točaka, a dr. Stantić se osvrnuo na vlastiti kratki angažman u hrvatskoj zajednici te na dosadašnji rad HNV-a i iznio svo-

ja kritička gledišta o položaju hrvatske zajednice u Srbiji. Zatim je uslijedilo glasovanje na kojem je lista dr. Slave Bačića osvojila 93 glasa, lista dr. Tomislava Stantića 37 glasova, dok su 2 listića bila nevažeća.

IZBORI HRVATSKE MANJINE U MAĐARSKOJ

MAĐARSKA - Prema podacima Državnoga izbornog ureda u Mađarskoj, održani su mjesni i narodnosni izbori, ovi posljednji u 112 naselja gdje su i pokrenuti izbori za Hrvatsku mjesnu samoupravu. Hrvatske civilne udruge postavile su kandidate i liste na mjesnoj, teritorijalnoj i državnoj razini. *Savez Hrvata u Mađarskoj* postavio je če-

tiri teritorijalne liste (glavnogradsku, u Baranji, Šomođu i Bačkoj), a izborna koalicija *Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj*, *Društvo Hrvata kraj Mure* i *Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva* tri teritorijalne liste (u Zali, Đursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj županiji). Postavljene su i dvije hrvatske državne liste, jedna Sa-

veza Hrvata u Mađarskoj s 32 kandidata i lista izborne koalicije s 26 kandidata. Najviše kandidata na izborima koji su iza nas za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu postavio je *Savez Hrvata u Mađarskoj*: 393, od čega na mjesnoj razini 320, na teritorijalnoj 41, a na državnoj 32. Izborna koalicija postavila je ukupno 195 kandidata na izborima za mjesne, teritorijalne i Hrvatsku državnu samoupravu, od čega na mjesnoj razini 143, na teritorijalnoj 26, na državnoj 26. Društvo Andrije Dugonića (Segedin) postavilo je tri kandidata na mjesnoj razini, te Društvo sv. Ladislava iz Stolnoga Biograda (Székesfehérvár) četiri kandidata na mjesnoj razini. Ukupan broj kandidata za sastav Hrvatske državne samouprave (u kojoj će sjediti 23 zastupnika), zbrojimo li broj s dviju državnih lista, iznosio je 58. Listu Saveza Hrvata predvodio je Joso Ostrogonac, a na njoj su bila imena 32 kandidata od kojih je njih 15 dobilo mandate (s 4.641 glas). Listu izborne koalicije s 26 imena kandidata predvodio je Geza Völgyi, a 8 kandidata je osvojilo mandate (s 2.617 glasova) u budućem sastavu Skupštine HDS-a. Glasovalo je 7.539 hrvatskih birača, od njih 10.599 koji su imali pravo glasa na temelju dragovoljnog upisa u hrvatski birački popis. (Branka Pavić Blažetin)

Dragan Čović novi član predsjedništva BiH

U Zastupničkom domu parlamenta Federacije BiH, koji broji 93 zastupnička mjesta, SDA će biti najjača s 29 zastupnika, slijedi SBB sa 16, DF s 14, HDZ BiH s 13, SDP BiH s 11, dok će HDZ 1990. imati četiri zastupnika

Tekst i snimke: **Hina**

Bakir Izetbegović, Dragan Čović i Mladen Ivanić novi su članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine, a Stranka demokratske akcije (SDA), Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i HDZ BiH stranke su koje su pojedinačno dobile najveće povjerenje bošnjačkoga, srpskoga i hrvatskoga biračkog tijela, potvrdili su cjeloviti rezultati općih izbora u BiH koje je objavilo Središnje izborno povjerenstvo (SIP).

Nakon desetodnevnog prebrojavanja glasačkih listića pristiglih iz inozemstva te njihova zbrajanja s onima s biračkih mjesta na kojima se 12. listopada glasovalo u samoj BiH jedina je promjena u tome što je u konačnici Ivanić povećao prednost u odnosu na glavnu protukandidatkinju za srpskog člana Predsjedništva BiH Željku Cvijanović (SNSD) te ju je pobijedio uz razliku od 8.000 glasova.

Izetbegović je svoga glavnog suparnika Fahrudina Radončića iz Saveza za bolju budućnost (SBB) pobijedio s razlikom od 46.000 glasova, dok je Čović u odnosu na Martina Ragužu stekao konačnu prednost od 34.000 glasova.

Milorad Dodik je, pak, pobijedio Ognjena Tadića iz Srpske demokratske stranke (SDS) u utrci za predsjednika Republike Srpske s razlikom od oko 7.000 glasova što je, kada su se pribrojali glasovi izvana, za oko 3.000 manje u odnosu na rezultat glasanja u samoj zemlji.

GLASOVI IZ INOZEMSTVA

Zahvaljujući glasovima iz inozemstva kandidat HDZ BiH pobijedio je za hrvatskog potpredsjednika Republike Srpske Josip Jerković, dok je Ramiz Salkić iz SDA izabran za bošnjačkog potpred-

sjednika tog entiteta. U Zastupničkom domu parlamenta BiH, koji broji 42 mjesta, najviše mandata, njih deset, dobila je SDA, a drugi po snazi bit će Dodikov SNSD sa šest zastupnika. Demokratska fronta (DF) Željka Komšića imat će pet zastupnika kao i Srpska demokratska stranka (SDS), SBB četiri, kao i koalici-

ENG Bakir Izetbegović, Dragan Čović and Mladen Ivanić are the new members of the Presidency of Bosnia-Herzegovina, with the Party of Democratic Action (SDA), the Union of Independent Social-Democrats (SNS) and the HDZ BiH party winning the greatest share of votes at the general elections in Bosnia-Herzegovina.

Procesuiranje za ubojstvo Stjepana Đurekovića

Suđenja Perkoviću i Mustaču spojena su odlukom Višega pokrajinskog suda u Münchenu od kolovoza ove godine u jedno. Za postupak je zasad predviđeno 50 ročišta, a presuda bi trebala biti donesena krajem travnja iduće godine

Josip Perković i Zdravko Mustač s odvjetnicima

U optužnici koju je glavno državno odvjetništvo iz Karlsruhea krajem svibnja podignulo protiv Josipa Perkovića, bivšega visokog dužnosnika jugoslavenske Službe državne sigurnosti te kasnije u neovisnoj Hrvatskoj i Ministarstva unutarnjih poslova, predbacuje mu se da je planirao i organizirao ubojstvo Stjepana Đurekovića.

"U tu svrhu optuženi je stupio u kontakt sa svojim doušnikom Krunoslavom P. (Pratesom) koji je bio blizak Stjepanu Đurekoviću i čije je povjerenje uživao. Nakon što je optuženi svog doušnika uputio u planove o ubojstvu Đurekovića, odlučili su za mjesto ubojstva odabrati garažu u Wolfratshausenu pokraj Münchena u vlasništvu Krunoslava P. Nakon toga je Krunoslav P. optuženom predao kopiju ključa garaže koju je ovaj, direktno ili preko posrednika, dostavio počiniteljima ubojstva. S ovom kopijom ključa počinitelji su neopaženo ušli u garažu gdje su 28. srpnja 1983. dočekali Đurekovića te ga usmrtili s nekoliko hitaca iz vatrenog oružja te udarcima tupim predmetom po glavi", stoji u

Tekst i snimke: Hina

Čitanjem optužnice u Münchenu započelo je 17. listopada pred Višim pokrajinskim sudom suđenje hrvatskim državljanima Josipu Perkoviću i Zdravku Mustaču zbog sudionništva u ubojstvu hrvatskoga emigrantskog političara Stjepana Đurekovića 1983. u Wolfratshausenu pokraj Münchena.

Dvojica optuženika pristigli su u sudnicu kamo su dovedeni iz zatvora Stadelheim, u kojem su boravili od izručenja u travnju odnosno kolovoza ove godine. Uz njih na sud su pristigli njihovi branitelji, minhenski odvjetnik Peter Wagner, koji je dio odvjetničkoga tima koji će Perkovića zastupati pred Višim pokrajinskim sudom, a u kojemu su još minhenski odvjetnici Richard Beyer i

Franziska Zurr te odvjetnik Anto Nobilo iz Hrvatske. Na sud je stigla i minhenska odvjetnica Daniela Dopf, koja uz Lidiju Horvat iz Hrvatske zastupa Zdravka Mustača.

Sudskim vijećem predsjedava sudac Manfred Dauster, koji je bio i član sudskog vijeća koje je 2008. osudilo Krunoslava Pratesa za sudionništvo u ubojstvu Stjepana Đurekovića.

PROSVJED ISPRED SUDA

Ispred zgrade Višega zemaljskog suda u Münchenu okupilo se više desetaka prosvjednika koji traže procesuiranje ubojstava hrvatskih emigrantskih političara koje su izvele jugoslavenske tajne službe. Suđenje dvojici pripadnika jugoslavenskih i hrvatskih tajnih službi izazvalo je veliko medijsko zanimanje te se za praćenje procesa akreditiralo 133 novinara, od čega 15 iz Hrvatske.

Stjepan Đureković

Sudskim vijećem
predsjeda sudac
Manfred Dauster

optužnici.

U optužnici drugooptuženome Zdravku Mustaču od kraja srpnja stoji da je optužen od 1982. do 1985. obnašao dužnost voditelja bivše jugoslavenske tajne službe SDS i da je kao takav bio pretpostavljeni djelatniku SDS-a Josipu Perkoviću.

"Najvjerojatnije

na proljeće 1982. optuženi je, također optuženome, Josipu P. (Perkoviću) izdao nalog za planiranje i pripremu ubojstva jugoslavenskog oporbenog političara Stjepana Đurekovića", stoji u optužnici u kojoj se zatim, kao i u optužnici protiv Perkovića, opisuje slijed događaja koji je kulminirao Đurekovićevim ubojstvom.

DOŽIVOTNA KAZNA PRATESU

U slučaju ubojstva Stjepana Đurekovića njemačko pravosuđe već je 2008. na doživotnu kaznu zatvora osudilo hrvatskoga državljanina Krunoslava Pratesa. Već tijekom tadašnjeg suđenja koje se, kako je tada priopćio Viši zemaljski sud u Münchenu, otezalo dvije godine zbog nesuradnje pravosudnih tijela u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji, spominjalo se ime Josipa Perkovića i Zdravka Mustača.

Jedan od nekadašnjih direktora Ine i zatim hrvatski emigrant Stjepan Đureković ubijen je 28. srpnja 1983. u Wolfratshausenu pokraj Münchena u garaži koja mu je služila kao tiskara za emigrantsku literaturu. Njemačko pravosuđe počelo se sredinom prošlog desetljeća intenzivnije zanimati za Đurekovićovo ubojstvo nakon čega je došlo do optužnice protiv Krunoslava Pratesa, suradnika Službe državne sigurnosti. Na suđenju Pratesu kao naručitelji tog ubojstva navedeni su Perković i Mustač. Njemačko pravosuđe od tada traži Perkovićovo i Mustačevo izručenje.

Glavno državno odvjetništvo u Karlsruheu konačno je i formalno u svibnju odnosno kolovozu ove godine podignulo optužnice protiv Perkovića i Mustača za sudionništvo u Đurekovićevu ubojstvu. Perkoviću se predbacuje da je zasad nepoznatim izvršiteljima ubojstva predao ključeve garaže u kojoj je Đureković 1982. ubijen, a Mustaču da je kao Perkovićev pretpostavljeni dao nalog za ubojstvo Đurekovića.

Suđenja Perkoviću i Mustaču spojena su odlukom Višega pokrajinskog suda u Münchenu od kolovoza ove godine u jedno. Za postupak je zasad predviđeno 50 ročišta, a presuda bi trebala biti donesena krajem travnja iduće godine. ■

ENG The trial of Croatian nationals Josip Perković and Zdravko Mustač before the high district court opened in Munich October 17th with the reading of the indictment. The two are charged with taking part in the 1983 murder of Croatian émigré politician Stjepan Đureković.

DOMOVINSKA VIJEST

AFERA AGRAM: GRADONAČELNIK BANDIĆ OSTAJE U PRITVORU

ZAGREB - Sudac istrage Županijskoga suda Zdenko Posavec prihvatio je jamčevine za sve osumnjičene u aferi Agram, kojima ranije nije omogućeno da se tijekom istrage brane sa slobode, osim za gradonačelnika Milana Bandića. Uskoka tužiteljica Ksenija Krizman potvrdila je da je sud prihvatio prijedlog da se osmorici okrivljenika prihvati jamčevina, dok je Bandiću ponovno odredio istražni zatvor zbog opasnosti da bi na slobodi utjecao na svjedoke i ponovio kazneno djelo.

Glavni osumnjičenik Bandić, kojega Uskok tereti kao poveznicu među svim sudionicima afere Agram, ranije je govorio da ne planira podnijeti ostavku, što bi po dosadašnjoj praksi trebao biti preduvjet za obranu sa slobode, dok je njegov odvjetnik Krsnik nakon uhićenja tvrdio da nisu ni razmišljali o jamčevini.

Uz Bandića, Ljubičića, Mihaljevića i trojicu kojima je prihvaćeno jamstvo, u Remetincu su završili i gradonačelnikov savjetnik Željko Horvat, direktor ZET-a Ivan Tolić, referent za javnu nabavu Zagrebačkoga holdinga Filip Čulo, direktor Čistoće Miljenko Benko, pročelnik stručne službe gradonačelnika Vidoje Bulum te glavni tajnik Zagrebačkoga športskog saveza Zdenko Antunović.

Istragom je obuhvaćeno ukupno šesnaest osoba i dvije tvrtke, a pritvor nije zatražen ni određen za dvije Bandićeve suradnice Ines Bravić i Koraljku Rožanković Uremović, kao ni za voditelja Holdingove podružnice za upravljanje sportskim objektima Dragutina Kosića te direktora Plinare Antu Dodiga.

Tužiteljstvo najavljuje blokadu imovine i ispitivanje najmanje 270 svjedoka tijekom istrage, što može potrajati mjesecima. U svim navodnim Bandićevim nedjelima, gradonačelnika se sumnjiči da je ošteti grad kojim je upravljao 12 godina, osim u slučaju povezanim s predsjedničkom izbornom kampanjom gdje je zbog neplaćanja poreza na donacije primljene nakon izbora 2010. navodno ošteti i Državni proračun. Ukupnu 'štetu' tužiteljstvo procjenjuje na oko 20 milijuna kuna. (Hina)

Susret važan za očuvanje identiteta i tradicijske kulture

U programu je sudjelovalo čak osamnaest folklornih skupina: 12 iz Njemačke, 5 iz Hrvatske i jedna iz BiH. Riječ je o impresivnom broju izvođača, gotovo osam stotina plesača i svirača koji su, uz gotovo tisuću gledatelja, do posljednjega mjesta ispunili mjesnu sportsku dvoranu.

Prosudbena komisija

Drugi susret čuvara hrvatske etno baštine u Filderstadtu okupio je čak 18 folklornih skupina

Napisala: **Srebrenka Šeravić**
Snimke: **Goran Stokić, Fenix**

Folklorno društvo "Ruža" iz njemačkoga Filderstadta uspješno je, i to drugi put, organiziralo folklornu manifestaciju pod nazivom "Susret čuvara hrvatske etno baštine" u subotu 4. listopada ove godine.

U programu je sudjelovalo čak osamnaest folklornih skupina: dvanaest s područja Njemačke (FS "Plavi Dunav" iz Ulma, "Sokolovi" HKZ Reutlingen, KUD "Tomislav" iz Heilbronna, Hrvatska zajednica "Vukovar" iz Vaihingena/Enz, HFD "Zvonimir" iz Sindelfingena, KUD "Adria" iz Duisburga, "Tamburica" HKZ Esslingen, "Vila Velebita" HKZ Sindelfingen, "Krešimir" HKZ Bad Cannstatt, FS "Dijaskorak" HKM Offenbach, grupa HKM Darmstadt te domaćin, FD "Ruža" iz Filderstadta). Pet folklornih društava doputovalo je iz Republike Hrvatske (HKGD "Dunav" iz Vukovara, KUD "Ante Zaninović" iz Kaštel Kambelovca, KUD "Mičevac" iz Velike Gori-

ce, KUD "Antun Klasinac" iz karlovačke Lasinje te KUD "Novo Brestje" iz Zagrebačke županije). Bosnu i Hercegovinu predstavljalo je jedno folklorno društvo, HKUD "Hutovo" iz Neuma. Riječ je o impresivnom broju izvođača, gotovo osam stotina plesača i svirača koji su, uz gotovo tisuću gledatelja, do posljednjega

mjesta ispunili mjesnu sportsku dvoranu u Filderstadtu.

FOLKLOR IZ SVIH HRVATSKIH KRAJEVA

Program Drugog susreta čuvara hrvatske etno baštine započeo je u 14 sati svečanom povorkom i predstavljanjem svih sudionika te pozdravnim riječima koje su uputili Slavko Novokmet, generalni konzul RH u Stuttgartu, Dražen Žugec, glavni organizator i domaćin susreta, te članovi prosudbene komisije Andrija Ivančan, Miroslav Šilić, Vedran Vidović i Srebrenka Šeravić, predstavnica Hrvatske matice iseljenika. Nakon molitve koju je predvodio fra Josip Kulović, sudionici su na pozornici otpjevali hrvatsku himnu predvođeni zborom sastavljenim od dvadesetak polaznika Hrvatske škole folklor.

Tek tada je započeo program u kojemu je publika s uživanjem mogla gledati plesove i pjesme iz svih krajeva Hrvatske i Bosne i Hercegovine: iz Slavonije, Baranje, Prigorja, Zagorja, karlovačkog Pokuplja, Turopolja, Imotskoga, Kašte-

Otvorenje Festivala

la, zapadne Hercegovine... Pred prosudbenom komisijom bio je zahtjevan posao: trebalo je stručno procijeniti nastup svake folklorne skupine, plesove, pjesme, nošnje, koreografije, ukupan dojam... i odabrati one najbolje. Naime, ovogodišnji Susret čuvara hrvatske etno baštine imao je natjecateljski karakter, trebalo je procijeniti koje domaće skupine iz Njemačke zaslužuju naslov najboljih, a jednako tako i gostujuće skupine. To uistinu nije bio jednostavan i lak zadatak jer su sve skupine uložile puno truda u svoj nastup, često izazivajući prave ovačije oduševljene publike.

STRUČNI OKRUGLI STOL

U kategoriji grupa iz Njemačke prvo mjesto osvojila je grupa domaćin FD "Ruža" iz Filderstadta, druga je bila KUD "Adria" iz Duisburga, treći "Sokolovi" Hrvatske katoličke zajednice iz Reutlingena. Od gostujućih skupina najbolja grupa bila je HKGD "Dunav" iz Vukovara, drugo mjesto pripalo je KUD-u "Ante Zanimović" iz Kaštel Kambelovca, a treći je bio KUD "Novo Brestje" iz Brestja kraj Zagreba. Posebnu nagradu publike osvojilo je folklorno društvo "Tamburica" Hrvatske katoličke zajednice iz Esslingena. Na stručnome okruglom stolu održanom na kraju programa članovi prosudbene komisije svoje su primjedbe o nastupu podijelili s voditeljima svih folklornih skupina želeći da oni ubuduće, potaknuti dobronamjernim savjetima, popravu poneke detalje i na taj način postanu još bolji i uspješniji.

Pobjednice natjecanja – šest najljepših djevojaka u narodnim nošnjama

Posebnu pozornost publike i svih sudionika izazvalo je predstavljanje djevojaka koje su se natjecale za izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji. Svaka folklorna skupina imala je po jednu kandidatkinju i tu je uloga prosudbene komisije bila još teža. Osamnaest lijepih djevojaka u različitim, prekrasnim narodnim nošnjama, pomno odjevenim, prošetalo se pozornicom. Voditelj programa Mirko Fodor predstavljao je kandidatkinje postavljajući im pitanja o narodnoj nošnji koju su nosile, o nazivlju dijelova nošnje i oglašljaju, o prilikama kada i gdje se nosila. I sve su uspješno prošle i taj test. Na kraju su samo nijanse odlučivale o pobjednicama. U grupi sudionica iz Njemačke prvo mjesto osvojila je Isabell Sefija Duric u nošnji iz Bizovca, članica FS "Dunav" iz Ulma, druga je bila Ivana Pavlović u nošnji kralja/ljelja iz Gorjana, članica grupe "Krešimir" iz Bad Canstatta, a treća Sara Jelunić iz Esslingenske "Tamburice", odjevena ta-

kođer u nošnju ljelja, ali iz Gornjih Andrijevaca. U grupi gostujućih skupina prvo mjesto osvojila je Anđelina Brko, članica KUD "Ante Zanimović" iz Kaštel Kambelovca, drugo mjesto pripalo je Ina Milačić iz KUD-a "Brestje", a treće Lucija Vrban iz Mičevca. Ove posljednje tri djevojke nosile su izvorne narodne nošnje svojih mjesta.

NAJLJEPŠA DJEVOJKA U NARODNOJ NOŠNJI

Treba napomenuti da će izabrane najljepše djevojke u narodnoj nošnji predstavljati Njemačku na drugom po redu *Natjecanju za najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske*, koje će se održati iduće godine krajem mjeseca lipnja u Tomislavgradu.

Svi sudionici Susreta i svi pobjednici u pojedinim kategorijama primili su zahvalnice Hrvatske matice iseljenika i prigodne darove organizatora FD "Ruža" iz Filderstadta koji će ih sigurno podsjećati na ovaj izniman kulturni i društveni događaj. Drugi susret čuvara hrvatske etno baštine nakon završetka službenoga programa trajao je još dugo u noć. Uz svirku glazbenoga sastava, ples i pjesmu, folkloristi i njihovi gosti izvrsno su se zabavljali. Ovakvi susreti folklornih grupa i zajednički nastupi iznimno su važni za očuvanje identiteta i hrvatske tradicijske kulture, ali također i za međusobno upoznavanje mladih i poticanje prijateljstava i uzajamnih posjeta među folklornim društvima. ■

Podjela Zahvalnica Hrvatske matice iseljenika

ENG The Ruža folklore association of the Germany town of Filderstadt has organised its second successful Guardians of Croatian Ethno Heritage folklore event, featuring the participation of eighteen folklore ensembles (twelve from Germany, five from Croatia and one from Bosnia-Herzegovina).

BRANITELJI PROSVJEDUJUĆI TRAŽE SMJENU MINISTRA

ZAGREB - Jedva petnaestak minuta potrajao je 30. listopada okrugli stol na kojemu se u Hrvatskome saboru trebalo raspravljati o braniteljskim pravima jer su nakon uvodnih riječi domaćina, predsjednika Sabora Josipa Leke, i predsjednika Udruge 100-postotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida Đure Glogoškog, branitelji ponovili svoje zahtjeve i napustili skup.

- Tražimo smjenu ministra branitelja Predraga Matića i najbližih mu suradnika te donošenje Ustavnoga zakona o pravima hrvatskih branitelja - rekao je Glogoški. Nakon izvršenja prvog zahtjeva, dakle Matićeve smjene, spremni smo razgovarati o zakonu, poručio je Glogoški koji je Leki zahvalio na prijemu te pedesetak nazočnih branitelja pozvao da napuste dvoranu u kojoj se sastanak održavao.

Povorka s oko 800 hrvatskih ratnih vojnih invalida i branitelja došla je pred Hrvatski sabor nešto nakon podneva na okrugli stol o braniteljskim pravima, na koji ih je pozvao Leko. Na Markov trg, koji osiguravaju jake policijske snage, branitelji su došli noseći sliku tragično preminule braniteljice Nevenke Topalušić, pod državnom zastavom i zastavama gardijskih brigada te s transparentima na kojima su bile poruke "100 posto za Hrvatsku" i "Uvijek vjerni Bogu i domovini". Ratni vojni invalidi i branitelji od sredine listopada prosvjeduju ispred Ministarstva branitelja u Savskoj ulici tražeći ostavke ministra Predraga Matića, njegove zamjenice i pomoćnika, kao i donošenje Ustavnoga zakona o pravima hrvatskih branitelja. (Hina)

BISKUP KOMARICA: DRAMATIČAN PAD BROJA KATOLIKA U BIH

SARAJEVO - Ni u jednoj europskoj zemlji broj katolika nije se u proteklih dvadeset godina tako dramatično smanjio kao u Bosni i Hercegovini, a zbog stanja u kojemu oni danas žive ta je zemlja uz bok državama poput Sirije i Iraka, upozorio je predsjednik Biskupske konferencije BiH i banjolučki biskup Franjo Komarica u intervjuu koji je 4. studenoga objavilo sarajevsko "Oslobođenje". "Uslijed ratnih i poratnih, duboko nehumanih, ali dobro osmišljenih i temeljito i sustavno provedenih akcija došlo je do fizičkog iskorjenjivanja katoličkih zajednica - obiteljskih, župnih pa i biskupijskih", rekao je biskup Komarica. Ilustrirao je to činjenicom da je s dijela njegove biskupije koji se nalazi na teritoriju Republike Srpske protjerano čak 95 posto katolika, a nakon rata ni domaći ni inozemni političari nisu učinili ništa da se tim ljudima osigura povratak.

"Što je to drugo nego fizičko istrebljenje?", postavio je pitanje banjolučki biskup. Posebnu je ogorčenost iskazao ponašanjem domaćih političara u BiH, uključujući tu i one koji tvrde da se zalažu za interese Hrvata u toj zemlji. "Poznati su mnogi slučajevi gdje su i neki hrvatski političari radije sprječavali povratak katoličkih odnosno hrvatskih obitelji u njihov rodni kraj nego što su se politički, pravno i materijalno zauzimali za njihov održivi povratak", rekao je biskup Komarica.

"Unatoč svim zaprekama neki od prognanika ni danas ne odustaju od povratka i bore se za povrat svoje imovine", rekao je Komarica istaknuvši kako se takvi i danas suočavaju s uvijek istim zaprekama. Potvrdio je kako je o svemu još jednom cjelovito izvijestio na nedavnoj Biskupskoj sinodi u Vatikanu posvećenoj stanju obitelji. "Vodstvo Crkve s Papom na čelu ne može i ne smije ostati gluho, nijemo i nezainteresirano", rekao je Komarica dodajući kako je i u završnim dokumentima sinode upućen jasan poziv političarima da osiguraju poštovanje obiteljskih prava. (Hina)

UŽITAK ČITANJA

Na međunarodnome sajmu knjiga Interliberu u Zagrebu izložene su ovih dana, uz domaću nakladničku bilancu, knjige autora iz iseljništva i izdanja posvećena našim kreativcima s udaljenih meridijana na štandovima raznih izdavača poput AGM-a, Frakture, Matice hrvatske ili Školske knjige

Zagrebački vele-sajam svake jeseni domaćin je Interlibera - međunarodnoga sajma knjiga koji se ovih dana održava u glavnome gradu Lijepe Naše od 11. do 16. 11. 2014. pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH čiji je proračun trenutačno najniži od svih nacionalnih proračuna za kulturu zemalja Europske unije! Ipak, za svoje 37. izdanje Interliber je okupio velik broj izlagača, njih 250. Uz slabu prodaju, najčešće se lista lijepa književnost, biografistika i dalmatinske kuharice, a mlađi traže elektroničke knjige... Pojedina izdanja raskošno su ukrašena, druga skromna, dok su sva uz prigodne sajamske popuste relativno dostupna većini ovisnih o užitku čitanja i stjecanju znanja.

Poduzetnici u domaćoj kreativnoj industriji u čijem je sastavu nakladništvo, koji u prosjeku na Interliberu privuku sto tisuća posjetitelja, najhrabriji su hrvatski građani na tržišnoj vjetrometini od kojih bi mogli učiti neinventivni vladini gospodarski stratezi – pogotovo oni u čijem je resoru knjiga i održivi razvitak. Hrvatska je odnedavno potpisnica Međunarodne deklaracije o suradnji u izdavaštvu i potpori knjizi, zaštiti autora i povezivanju europskog tržišta, čije je potpisivanje bilo u fokusu svjetskoga Sajma knjiga u Frankfurtu, gdje se u listopadu predstavilo 25 solventnih hrvatskih izdavača među sedam tisuća globalnih igrača, najavivši kako će na proljeće iduće godine Lijepa Naša biti zemlja-gost na Sajmu knjiga u Bologni, specijaliziranome za dječju književnost.

Ovogodišnji Interliber počastio nas je susretom s američkom spisateljicom i povjesničarkom Deborah Harkness koju je na sajam doveo nakladnik Fraktura, predstavivši nam njezino djelo *Knjiga života*. Nakladnik Profil ugostio je francu-

Piše: Vesna Kukavica

sku novinarku i nekadašnju glasnogovornicu Haaškoga suda Florence Hartmann te američkoga geopolitičara Williama F. Engdahla, koji su predstavili svoje uspješnice *Zviždači* i *Uništite Kinu*. Večernji list predstavio nam je literarnu zvijezdu u usponu s višegodišnjom njemačkom adresom Marijanu Doku i njezin roman *Grijesi*. Pozornost posjetitelja sajma privukla je promocija edukativnoga stripa-knjige *Dječak* o Šibenčaninu Draženu Petroviću, planetarnoj košarkaškoj zvijezdi čija je vrhunska sportska karijera okrunjena u Sjedinjenim Američkim Državama uvrštenjem u *Kuću slavnih* u Springfieldu.

Među novim naslovima lijepa književnosti prevedeno je više čitanih romana Hrvatica s udaljenih meridijana. S njemačkoga jezika preveden je nagrađivani roman Marice Bodrožić *Balada o zvjezdanom moru*, a s engleskoga odličan roman *Potres* Nede Mirande Blažević Krietzman i to zaslugom kreativne zaprešičke Frakture, koja se posljednjih godina nametnula domaćoj čitalačkoj javnosti organizacijom Festivala svjetske književnosti. Zagrebački *Disput* izišao je s prijevodom romana naše Amerikanke Mary Helen Stefaniak *Turčin i moja majka* - fascinantnom kronikom obitelji hrvatskih korijena kroz više generacija na putanji oko zemaljske kugle i to od Novog Sela s mađarske strane Drove, povijesno naseljenoga hrvatskim stanovništvom, do današnjega Milwaukeeja čiju svakidašnjicu kreiraju našijenci.

Hrvatsko-američko društvo i Matica iseljenika objelodanili su sedmi svezak knjige *Ugledni hrvatski znanstvenici u svijetu*; Naklada Bošković prezentirala je prozu Čileanca bračkih korijena Jua-

na Mihovilovicha *Razvrstavač*; Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje objelodanio je pretisak trojezičnoga rječnika *Blaga jezika slovinskoga moliškoga Hrvata iz Italije* Jakova Mikalje (1601. – 1654.), začelnika hrvatskoga rječničarstva. Dočekali smo i pojavu obostranoga *Velikoga suvremenoga hrvatsko-slovenskog rječnika* autorice Anite Peti-Stantić, koji je objavio Mozaik. Dominović d. o. o. izišao je s *Hrvatsko-makedonskim razgovornim priručnikom*. AGM je tiskao prozu austral-ske Hrvatice Morgan Yasbincek, nakon knjige našijenca iz Punta Arenasa Óscara B. Bradasica, kao i *Boke kotorske* Slobodana P. Novaka...

Kad su u pitanju novi naslovi autora čija je tematika posvećena prešućivanoj hrvatskoj emigraciji iz doba totalitarizma dvadesetoga stoljeća, treba izdvojiti biblioteku *Memoari, sjećanja, dokumenti* Matice hrvatske u kojoj je nedavno izišla knjiga *Život Pavla Tijana*, leksikografa i publicista s polustoljetnom madridskom adresom, priređivača Igora Zidića i Marije Tijan-Wieck. Senjaninu Tijanu, iz legendarnoga tima prve *Hrvatske enciklopedije* Mate Ujevića i zatim enciklopedista španjolskoga kulturnog kruga, Vlada Republike Hrvatske tek je deset godina nakon smrti prenijela pisanu ostavštinu iz Madrida u Zagreb (2007.). Za doprinos španjolskoj leksikografiji i kulturi dodijeljeno mu je odličje španjolskoga kralja *Cruz de Alfonso X el Sabio*. Svestrani intelektualac Tijan, tijekom 89 godina života od kojih posljednjih 50 provodi u egzilu, uz ostalo pokreće i uređuje hrvatski program na Španjolskome državnom radiju dva desetljeća prije pada Berlinskoga zida, što je i opisano u knjizi. Suradivao je s mnogobrojnim emigrantskim časopisima poput *Hrvatske revije* ili argentinske *Studia Croatiae*, što ovu biografistiku čini izazovnom historografskom građom. ■

ENG The 37th Interliber international book fair in Zagreb (November 2014) features numerous titles by Croatian authors from the emigrant communities at the stands of publishers such as Matrix Croatica, Fraktura, Školska knjiga and AGM. The most popular are in the belles-lettres, biographical, memoir and cookbook genres. Book sales are slow.

Prijedlozi kako ojačati i proširiti Susrete

Na ovogodišnjim Susretima gostovali su: Slavica Božičević, povratnica iz Švedske, Jasminka Domaš iz Zagreba, Antonio Sammartino iz Italije, Lajčo Perušić, povratnik iz Vojvodine, Tatjana Pokrajac-Papucci iz Rovinja, Milica Steković iz Slovenije, Šimun Šito Ćorić iz Švicarske, Tuga Tarle iz Zagreba te Ana Šoretić iz Austrije

Zajednička fotografija svih sudionika i organizatora na kraju Susreta

Napisala: **Ana Bedrina** Snimke: **Helmut Šoretić**

Kad su, prije jedanaest godina u Rovinju, održani Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj, ni inicijator HKUD "Franjo Glavinić" sa suradnicima Maticom hrvatskom - Rovinj i Hrvatskom maticom iseljenika - podružnicom Pula, nisu znali kako će projekt biti prihvaćen i do kada. Danas, nakon jedanaest godina, Rovinjski susreti književnika postali su omiljeno i poznato okupljalište ne samo književnika hrvatskih manjina, već i književnika iz šire europske zajednice gdje žive i rade Hrvati. A treba misliti i na onu udaljeniju dijasporu preko raznih mora, koja također vapi da se pridruži i približi korijenima, domovini Hrvatskoj.

U tih jedanaest godina iznesena su mnogobrojna izlaganja o teškoćama, uspjesima i nastojanjima u očuvanju hrvatskoga identiteta u pokrajinama su-

sjednih zemalja s hrvatskim zajednicama. Predočena je mnogobrojna hrvatska iseljenička literatura, predstavljeni mnogobrojni književnici i jezikoslovci koji nisu poznati u svojoj matičnoj zemlji, čija djela nisu u hrvatskim školskim udžbenicima i čije knjige se ne mogu naći na policama hrvatskih knjižara. Sve se to nametnulo kao zadaća Rovinjskih susreta da se povežu domaći i iseljeni pisci, da se uvrste u hrvatske udžbenike, da ulaskom u EU svi hrvatski knji-

ževnici budu umreženi u jednu cjelovitu hrvatsku književnost i da jedni drugima postanemo poznati.

PRIKUPLJENI MNOGOBROJNI ZNANSTVENI RADOVI

Prikupljeni su mnogobrojni znanstveni radovi koji čekaju da u jednom zborniku budu predloženi za javnost, kao svjedočanstvo ovoga vremena, i sačuvani za budućnost. Ovi zahtjevi i potreba proširenja Rovinjskih susreta nadilaze mogućnosti sadašnjega Organizacijskog odbora u jednome malom Rovinju, pa i uz svesrdnu potporu Poglavarstva Grada Rovinja, na čemu im velika hvala. I sami sudionici Susreta, Đuro Vidmarović i Šimun Šito Ćorić, Sanja Vulić i ostali ponudili su osobnu pomoć za nova rješenja u jačanju Rovinjskih susreta, njihovom obogaćivanju i realiziranju tiskanja zbornika. Jedan od važnijih prijedloga je da državne institucije Hrvatska matica iseljenika i Državni ured za Hrvate izvan RH pomognu financijski te da se njihovi djelatnici uključe u rad Organizacijskog odbora kako bi pripomogli u komunikaciji i organizaciji.

Ovogodišnji 11. susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Re-

Drugog dana je prema programu održan i stručno-znanstveni skup

Edita Sošić-pročelnica za kulturu Grada Rovinja, Šimun Šito Ćorić, Davorin Flego - predsjednik Gradskog vijeća Rovinja, Ana Bedrina- HMI podružnica Pula

Šito Ćorić – književnik i kantautor

publici Hrvatskoj održani su od 23. do 25. listopada. Na svečanom otvorenju u velikoj dvorani rovinjskoga Doma kulture bili su nazočni, uz književnike, i predstavnici Grada Rovinja - dogradonačelnik Marino Budičin, koordinatorka Upravnog odjela za društvene djelatnosti Edita Sošić Blažević, Davorin Flego, predsjednik Gradskog vijeća uz potporu gradonačelnika Giovannija Sponze, te Ana Bedrina, voditeljica pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika, a sljedećeg dana pridružila im se i predstavnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Biserka Lukan. Program su pripremili predsjednik HKUD-a "Franjo Glavinić" Branimir Crljenko i novoizabrani predsjednik Matice hrvatske – Rovinj, Goran Zgrabljčić.

SUŽIVOT DIO SVAKIDAŠNJICE

Pozdravnu riječ preuzeo je domaćin Grada Rovinja, Davorin Flego, te istaknuo da su ovi susreti mjesto promocije mnogobrojnih izričaja hrvatskoga jezika, mjesto razmjene i promocije prava i zaštite kulturne autonomije. Naglasio je također da kao dobar primjer služi Rovinj gdje je suživot dio svakidašnjice.

Nakon otpjevanje himne u izvedbi mješovitoga zbora "Franjo Glavinić", pisce je predstavila Sonja Dušić, a gostovali su: Slavica Božičević, povratnica iz Švedske, Jasminka Domaš, predstavnik židovske zajednice u Zagrebu, Antonio Sammartino, predstavnik moliških Hrvata, Lajčo Perušić, povratnik iz Vojvodine, u ulozi domaćina Tatjana Pokrajac-Papucci, Milica Steković, Hrvatica koja živi u Sloveniji, Šimun Šito Ćorić, predstavnik Hrvata u Švicarskoj, Tuga Tarle, umirovljena diplomatkinja s bogatim iskustvom iz Slovačke, Australije, Španjolske i Čilea, te Ana Šoretić, predstavnik gradišćanskih Hrvata u Austriji. U čast stote obljetnice smrti A. G. Matoša njegove stihove nadahnuto su izveli Mi-

lan Medak i Stjepan Lukavečki. Nakon pjesničke večeri uslijedio je već tradicionalno prijam i domjenak u ime gradonačelnika Rovinja Sponze.

Drugog dana je prema programu održan i stručno-znanstveni skup o književnosti između dviju domovina, o jezičnim i kulturnim prožimanjima i standardima zaštite manjina. Skup je započeo otvorenjem izložbe povratnice iz Švedske Slavice Božičević o Švedskoj i o životu i radu Hrvata u toj zemlji, u kojoj je ona vrlo angažirano živjela punih dvadeset i šest godina. Đuro Vidmarović govorio je o bunjevačkim Hrvatima, Lajčo Perušić o jeziku kao imenu naroda, a "Kome pripada manjinski pisac" govorila je Jasminka Domaš. Ivan Ott govorio je o promicanju hrvatske kulture i književnosti u Njemačkoj, a Antonio Sammartino predstavio je zbirku literarnih ostvarenja na moliškome hrvatskome "S našim riči". Pridružila mu se predsjednica svih moliških zajednica Antonella D'Antuono koja je i članica Savjeta Vlade RH pri Državnome uredu za Hrvate izvan RH. Hrvate u Italiji predstavljao je i Damir Murković iz Trsta.

Branimir Crljenko, Ana Schoretich, Tuga Tarle, Ana Bedrina, Jasminka Domaš i Alojz Štoković

ENG From October 23rd to 25th the coastal town of Rovinj was, for the eleventh time, the host of a meeting of Croatian minority writers abroad with their colleagues in the homeland. The event is organised by the Rovinj chapter of Matrix Croatica and the Franjo Glavinić Croatian Culture Society and is held under the auspices of the State Office for Croats Abroad and the Croatian Heritage Foundation.

STANJE IZVAN DOMOVINSTVA

Šimun Šito Ćorić prezentirao je današnje stanje izvandomovinstva i istaknuo potrebu za zdravu cjelovitost hrvatskoga korpusa. Luka Krilić govorio je o kolektivnom pamćenju i našem narodu; Ana Šoretić opisala je svoj put književnih nastupa od gradišćanskoga Vulkapodrštova do Zagreba, Bjelovara i konačno do Rovinja, četiri postaje jezičnih pustolovina, a Rovinjski susreti i Istra u potpunosti su osvojili njezin književni duh. Priopćenje Tuge Tarle nosilo je naziv "Hrvatski Grob u srcu Europe" u kojem je detaljno opisala dolazak i opstanak Hrvata u Slovačkoj. Zvonimir Šeparović raspravljao je o etničkim manjinama i ljudskim pravima te je iznio i mnogobrojna iskustva s našim iseljenicima. Na kraju je održana rasprava i dopune na iznesena izlaganja te novi prijedlozi za još bolje Rovinjske susrete uz naglasak da se nastave održavati i da ojačaju.

Trećeg dana Rovinjski susreti tradicionalno se održavaju i na izletu na nekom od istarskih terena koja otkrivaju književne i druge kulturne događaje u prošlosti ili sadašnjosti Istre. Ove godine izlet je pripremio povjesničar Alojz Štoković te su sudionici imali prilike obići Plomin koji je poznat po vrijednim freskama te Brseč, rodno mjesto književnika Eugena Kumičića. Mali kameniti gradić na hridinama iznad samog mora, skriven mnogobrojnim turistima, a otkriven sudionicima Susreta, ostavio je duboki dojam na naše književnike i vjerojatno ih, kao i Kumičića, nadahnua za nova stvaranja i za nove Rovinjske susrete. ■

VISOKO ODLIČJE ZA FRA ILIJU ŽIVKOVIĆA

ZAGREB - Predsjednik Republike Ivo Josipović uručio je odličje Reda kneza Branimira s ogrlicom fra Iliji Živkoviću za zasluge u promicanju međunarodnoga položaja i ugleda Hrvatske i njezina odnosa s drugim državama.

"Fra Iliju Živkoviću odlikovao je još prije 20 godina prvi predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman, no stjecajem neobičnih okolnosti odlikovanje mu nikada nije uručeno te sam stoga radostan da danas mogu ispraviti propust za učinjenu mu nepravdu", rekao je tom prigodom predsjednik Josipović. Srčano i uporno, istaknuo je hrvatski predsjednik, fra Ilija Živković zauzimao se za očuvanje hrvatske kulturne i sakralne baštine.

Fra Ilija Živković rodio se u općini Orašju (BiH). Filozofsko-teološki studij završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a magisterij i doktorat iz područja psihologije postigao je na *Catholic University* u Washingtonu. Danas predaje na Sveučilištu u Zagrebu te na Visokoj školi za poslovanje i upravljanje u Zaprešiću. Obnašao je mnoge odgovorne dužnosti u institucijama Katoličke crkve, bio je voditelj Tiskovnog ureda Hrvatske biskupske konferencije, ravnatelj Informativne katoličke agencije te glavni direktor Hrvatskoga katoličkog radija.

Propitujući se o onome što je bilo vrijedno odličja u njegovu životu, rekao je, načinio je retrospektivu. Mnogo je, dodao je, pridonio radom od 1989. do 1992. u Glasu Amerike, gdje mu je bilo povjereno da "priprema demokraciju u Hrvatskoj" intervjuima s važnim predstavnicima političkih stranaka. Drugi trenutak za koji kaže da je bio važan jest onaj u kojem je Hrvatska kupovala zgradu veleposlanstva, a treći kad je jedno od najvažnijih djela Ivana Meštrovića - brončanu skulpturu sv. Jeronima - pomogao smjestiti ispred hrvatskog veleposlanstva te je ona sada jedna od sedam glavnih atrakcija u Washingtonu.

MOĆNI AUSTRIJANAC HRVATSKIH KORIJENA KUPIO BUDUĆU CENTRALU BANK AUSTRIJE U BEČU

AUSTRIJA - Gotovo svi austrijski mediji objavili su vijest da su bečka privatna zaklada RPR, na čelu s velikim i moćnim austrijskim investitorom hrvatskih korijena, Varaždincem Ronnyjem Pecikom i najveće austrijsko privatno poduzeće za nekretnine *Signa-Holding* tirolskoga milijardera Renea Benka postali novi vlasnici buduće "Bank Austria" centrale u Beču. "Cijeli projekt vrijedan je oko 600 milijuna eura i trenutačno je najveći austrijski projekt", rekao je ekskluzivno za Večernji list Pecik dodavši kako bi projekt trebao biti završen krajem 2018. godine.

"Riječ je o čak 240.000 četvornih metara površine, na kojoj će biti sagrađeno ne samo glavno središte Bank Austrije, nego će u sklopu tog *Austria Campusa*, izgrađenog na području bivšega bečkoga Sjevernog kolodvora biti i hotel, šoping-centar, liječnički centar, dječji vrtići i drugi sadržaji, što dovoljno govori o veličini i značenju toga poslovnog projekta u koji će investirati, a Benko će pothvat pratiti kao stručnjak u poslovanju nekretninama", istaknuo je rizici-ma sklon Pecik.

Napomenuo je da realizacija tog projekta ima ne samo privatni, nego i općedruštveni interes jer će izgradnjom bankine središnjice i pratećih objekata biti otvoreno čak 15.000 novih radnih mjesta. Austrijski mediji pišu kako će vlasnički "dvojac" Pecik – Benko navedeni objekt izgraditi prema već predstavljenim planovima i da će Bank Austria, kada se useli u novi prostor, biti "samo" njegov zakupnik.

Ista je situacija i sa sadašnjom centralom Bank Austrije u Schottengasse u središtu Beča, koja je već u vlasništvu neumornoga investicijskog znalca Ronnyja Pecika, čovjeka od povjerenja većinskoga vlasnika Telekom Austrije, inače stopostotnoga vlasnika hrvatskoga VIPneta, Meksikanca Carlosa Slime. Nije nevažno spomenuti da za ovoga drugoga najbogatijeg čovjeka na svijetu i vlasnika *America Movila*, jednog od četiriju najvećih svjetskih telekomunikacijskih operatora, u nadzornom odboru austrijskoga Telekom Austrije sjedi upravo Pecik, moćni Varaždinac s austrijskom putovnicom. (Snježana Herek)

Hrvatsko zajedništvo uz pjesmu, ples i naravno nogomet

Četiri nezaboravna dana pomno su mjesecima organizirana – svatko je mogao naći 'svoje mjesto pod suncem' Wollongonga čijem je turniru i prekrasno proljetno vrijeme išlo u prilog

Izbor za miss i pobjednica Ivana Balta u sredini

Slikar Charles Billich i njegova posebna posveta turniru

Napisala: **Suzana Fantov**

Fotografije: **Dennis Ivaneža (Inner Visions Photography), John Marenjak**

Mjesto Wollongong (Novi južni Wales), u kojem živi jedna od najmanjih hrvatskih zajednica u Australiji, bio je domaćin tradicionalnog, 40. po redu nogometnoga turnira Australije i Novoga Zelanda održanog od 2. do 5. listopada ove godine koji je okupio tisuće australskih Hr-

vata. Organizatori računaju kako je oko 8.000 ljudi posjetilo turnir.

Povezani nogometom, mnogobrojni Hrvati i njihove obitelji odazvali su se ovome velikom događaju za hrvatsku zajednicu u Australiji. Dosad je svaki turnir nosio sa sobom svoje posebnosti koje su odigrale veliku ulogu u povezivanju hrvatske zajednice te je tako i ovaj u Wollongongu još jedanput potvrdio ovo 'pravilo' i ostavio za sobom neke nove uspomene i ostvarena nova prijateljstva.

VRIJEDNI DOBROVOLJCI

Četiri nezaboravna dana pomno su mjesecima organizirana – svatko je mogao naći 'svoje mjesto pod suncem' Wollongonga čijem je turniru i prekrasno proljetno vrijeme išlo u prilog. Unatoč zaista velikom poslu, visokim temperaturama, 'mala vojska' narančastih majica, vrijednih dobrovoljaca, neprestano se brinula o tome da njihovim gostima ništa ne nedostaje. U rad su uključene sve generacije – od onih najmlađih koji su s ponosom nosili svoje ljubičaste majice i pomagali oko terena, skupljanja lopti... do vrijednih majki i baka koje su crkvenu dvoranu pretvorile u veliku kuhinju iz koje je

neprestano dolazio miris svježih pripremljene hrane. Spomenimo tako i brojke koje govore o tome koliko je igra na svježemu zraku i dobro društvo otvorilo apetit wollongonškim gostima. Pojelo se 900 kg čevapčića, 300 kg pilećih odrezaka, 1.200 pita i 1.000 sarmi! Navedimo tu još 600 'gajbi' piva i 9.000 boca vode od kojih je ostalo tek 24!

Svečano spektakularno otvorenje uz prigodni program zasigurno će se pamtiti po trenutku kada se s visina počela vioriti australaska zastava uz koju se zavijorila, prema riječima domaćina, možda i najveća hrvatska zastava izvan Hrvatske (veličine 10 x 15m odnosno 15 x 20m). Tomislav Begić član je ove zajednice, no i padobranac koji je svojim skokom sa zastavom dodatno obilježio prvu noć turnira. Turnir je svečano otvorio gradonačelnik Wollongonga Gordon Bradbery dok je mjesni biskup Peter Ingham podijelio svoj blagoslov za ovaj turnir. Svakog dana održavale su se nogometne utakmice, a zabave u večernjim satima. Drugog dana turnira održan je i dobrotvorni ručak kojim se prikupljao novac u borbi protiv raka (*Cancer Souncil Pink Ribbon Foundation*). Ugod-

Fešta

Padobranac Tomislav Begić s hrvatskom zastavom imponantnih dimenzija

Vrijedni dragovoljni pomagači - mame, bake, djedovi...

no druženje žena u solidarnosti s onima koji su se suočili s ovom teškom bolešću pridonijelo je podizanju svjesnosti o bolesti raka dojke, a prikupljeni dobrovoljni prilog predan je u humanitarne svrhe.

POSEBNO PONOSNI NA MLADEŽ

Ivica Karamatić, jedan od glavnih organizatora turnira, posebno je ponosan na mladež. - Sretni smo kako je sve prošlo onako kako smo i zamislili, u veselju i druženju hrvatskih obitelji, igrača, gostiju... Uspjehu je pridonijelo prijateljsko raspoloženje koje nije niti u jednom trenutku bilo narušeno nikakvim neredima, svađama, iako je ovo bilo vrijeme nogometne napetosti na sportskim terenima. Zaista, ponosimo se mladima koji su svojim ponašanjem pokazali uzornost. Zadovoljni smo što smo mogli pružiti svoje gostoprimstvo i nadamo se da su se svi osjećali opušteno, da su se zabavili i sa sobom ponijeli lijepe uspomene na dane provedene u našoj zajednici.

Mladost koja je krasila turnir, svojim nastupom još jednom je potvrdila kako se čuva hrvatska baština

Pjesme i plesa nije nedostajalo – završavljalo se dugo u noć pod šatorima, no neizostavno kolo zaplesalo se i na nogometnom igralištu. Spontano, spuštajući se na travnjak, ruke su se počele povezivati i kao da je riječ o obaranju nekog rekorda, odjednom se u kolu zavrtilo oko 600 plesača. Umor je u ove dane zaista bio nepoznanica.

- Stvorena je prelijepa slika radosnog druženja. Sudionici ovogodišnjega hrvatsko-australskoga nogometnog turnira u Australiji posvjedočili su Božju sliku zaigranoga Božjeg stvorenja jer se u ova četiri dana mogla vidjeti igra, pjesma, veselje i radost. Dobro organizirani i dobro posjećeni 40. nogometni turnir priznanje je ne samo hrvatskoj zajednici Wollongonga, već čitavoj zajednici Australije. Kao voditelj hrvatske katoličke misije u Illawarri ponosan sam na ovu zajednicu jer je uistinu, iako mala zajednica, organizirala jedan nezaboravni događaj. Kao pripadnik hrvatskoga naroda ponosan sam i na hrvatsku zajednicu u Australiji koja, uz sve probleme koje ima, uspijeva održavati ovakve susrete već 40 godina. Želim da i sljedećih godina ovakvim susretima, koji nisu samo nogomet, uz pjesmu i radost susreta Hrvati Australije otkrivaju ljepotu života i pokažu da je i u današnje vrijeme moguće biti odsjaj Božje ljepote – rekao nam je fra Ivo Tadić, voditelj HKC-a u Wollongongu.

IZBOR MISS CROATIJE

Uz sport i pobjednika turnira željno se iščekivalo i natjecanje za izbor Miss Croatije 2014. Sveučilišna dvorana potpuno

je osvanula u luksuznom sjaju interijera gdje je oko 1.000 gostiju bilo na gala-večeri koja je održana u subotu 4. listopada.

Voditelji službenoga dijela večeri, Dijana Lepad i David Davutović, predstavili su sedam predivnih natjecateljica izbora za Miss: Viktoriju Šarić, Mateu Prce, Brijanu Miranov, Tanju Gubić, Jelenu Bekić, Katarinu Kikas i Ivanu Baltu.

Predsjednik Hrvatskoga nogometnog saveza Australije i Novoga Zelanda Jure Dragović i predstavnik hrvatske zajednice Wollongonga Brian Butković

Pobjednici turnira: North Geelong Warriors i trener Mickey Colina

Fra Ivo Tadić, gradonačelnik Wollongonga Gordon Bradbery i mjesni biskup Peter Inghram na spektakularnom otvorenju turnira

Ivica Karamatić, jedan od glavnih organizatora turnira

Mladost uči od svojih roditelja kako se čuva hrvatstvo u dalekoj Australiji

obratili su se prisutnima i čestitali im na trudu koji su uložili u organizaciji. Veleposlanik RH u Australiji dr. Damir Kušen također je održao govor u kojem se osvrnuo na povijest turnira te je uputio svoje čestitke. I dok su članovi komisije za odabir ovogodišnje Miss 2014. imali težak zadatak pred sobom, predstavljeno je umjetničko djelo Charlesa Billichea, nastalo posebno za ovaj turnir. Uljanom tehnikom ovaj svjetski poznati umjetnik ostvario je spoj hrvatskog i australskog ponosa u detaljima slike koji predstavljaju nogometaše, australske znamenitosti, hrvatski grb i anđele. Slika je prodana na aukciji, no ostaje u vlasništvu sretnih domaćina, iz zajednice Wollongonga.

I na kraju ono što se u ovoj noći iščekivalo su rezultati samog izbora: Ivana Balta, predstavnik *North Geelong Warriors*, okrunjena je za Miss Croatije 2014., a za prvu pratilju izabrana je Viktorija Sarić, predstavnik *South Coast Uniteda* dok je za Miss osobnosti izabrana Kata-

rina Kikas, predstavnik *Zagreb Hurtsvillea*. Nakon objave predsjednik Nogometnog saveza Jure Dragović objavio je domaćina sljedećeg turira – hrvatsku zajednicu u Brisbaneu, koju tek očekuju velike pripreme i veliki posao jer su razina i kvaliteta održanih turnira iz godine u godinu sve viši.

ODIGRANO VIŠE OD 90 UTAKMICA

U nedjelju, 5. listopada, nastupila je kulminacija ovih triju dana slavlja, obnavljanja starih prijateljstava i igranja nogometa! Ne smijemo zaboraviti istaknuti

da je u tri dana održano više od devedeset nogometnih utakmica u kojima su nastupile momčadi gotovo 25 klubova iz cijele Australije i Novoga Zelanda. U finalu, nogometna ekipa *North Geelong Warriors* trenera Mickeya Čoline osvojila je naslov pobjednika 40. nogometnog turnira Australije i Novoga Zelanda.

Turnir koji zajednici Wollongonga ostaje kao visoko priznanje na ponos je čitavoj hrvatskoj zajednici Australije. Zadatak koji su prihvatili i kvaliteta kojom su ispunili taj zadatak u četiri dana neprekidne akcije i zabave zaslužuje – 'VELIKI palac gore za *The Gong!*' ■

Folkloristi nastupaju na svečanom otvorenju

ENG The town of Wollongong (New South Wales) is home to one of the smallest Croatian communities in Australia. From October 2nd to 5th it played host to the 40th annual Australia and New Zealand football (soccer) tournament, gathering some 8 thousand Australian Croatians.

KLD - REŠETARI U POSJETU BAJI I ČAVOLJU

MAĐARSKA - Književno likovno društvo Rešetari na čelu s predsjednikom Ivanom De Villom posjetilo je Mađarsku tj. bački grad Baji i selo Čavolj (Csávolj) na čijim prostorima živi mnogobrojna hrvatska zajednica, uglavnom iz skupine Bunjevac.

U Čavolju su nas ugostili u seoskoj knjižnici koje bi se mogao postidjeti svaki veći grad. Dočekao nas je vrsni umjetnik, povjesničar dr. Mišo Mandić, pedagog, utemeljitelj Seoskoga muzeja lokalne povijesti. Također je bio prisutan i načelnik općine s kojim je pokrenuta otvorena suradnja o potpisivanju povelje prijateljstva između dviju općina te knjižničari koji su nas oduševljavali svojom ikavicom. KLD - Rešetari darovao je knjižnici više od 200 knjiga od čega je Školska knjiga darovala oko 100 naslova, što je i te kako veliki pothvat jer smo se i sami uvjerali koliko je malo knjiga na hrvatskome jeziku.

U Baji nas je dočekala naša Novogradišćanka, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti Morana Plavac. Provela nas je kroz Visoku školu *Eötvös József* u kojoj i radi, a s njom nam je o povijesti te škole s ponosom govorila profesorica Adela Manz. Njima KLD - Rešetari također poklanja pedesetak svojih zbornika, a pedeset ostavlja na spomen knjižnici u sinagogi gdje smo imali svoje predstavljanje. Tamo nas je dočekao i počastio svojom prisutnošću predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, a pjesmom nas je oduševio KUD Bunjevaca "Zlatna grana" pod vodstvom Il-

dike Filipović. U uvodu predsjednik De Villa govori o radu Društva te o oblicima suradnje s mnogim društvima izvan granica Hrvatske. Profesorica Morana, koja je i lektorica zbornika mladih, govorila je o samom izboru pjesama te načinu na koji mladi razmišljaju pišući poeziju. Pjesnici Snježana Josipović, Marija Radošić, Evica Kraljić, Vesna Dumičić, Veronika Devčić i Lidija Puđak čitali su iz različitih zbornika svoje pjesme te tako predstavljajući matično Društvo podarili prisutnima dah i misao kojim pišu i kojim ponosno predstavljaju svoj zavičaj i svoju državu. (L. Puđak, Z. Lucić)

IZLOŽBA MEĐIMURSKIH SLIKARA U LENDAVI

SLOVENIJA - Dana 24. listopada u auli lendavskoga Kulturnog doma, Hrvatsko kulturno društvo Pomurje organiziralo je otvorenje likovne izložbe članova Likovne udruge Donje Međimurje (LUDM) Prelog.

Izložba u Lendavi održana je u sklopu Likovne turneje LUDM po Sloveniji, što znači da će u godini dana umjetnička djela likovne udruge biti predstavljena u četiri slovenska grada: Ljubljani,

Lendavi, Velenju i Mariboru.

Izložba je prodajna i njome dvadeset autora predstavlja 27 likovnih radova u različitim tehnikama, od akvarela, ulja na platnu, ulja na staklu i akrila na mediaplanu.

U kratkome umjetničkom programu otvorenja izložbe u Lendavi predstavile su nam se i članice Književnoga kruga Prelog s interpretacijom poezije na međimurskome dijalektu. Lendavska

glazbena škola predstavila se interpretacijama skladbi na klaviru i flauti, što je na najljepši način upotpunilo umjetnički doživljaj večeri. Od predstavnika udruge HKD Pomurje dobilo je na poklon prekrasnu sliku koja će krasiti prostore našega doma i podsjećati nas na ovaj lijepi susret.

U uvodnome govoru predsjednik udruge Pavao Ružman predstavio je rad udruge koja djeluje gotovo 25 godina te okuplja pedesetak autora različitih profila, od školovanih slikara do amatera, koji slikaju u različitim tehnikama. Duhovitim primjedbama predstavio nam je autore izložbe i njihov način likovnog izražavanja.

Udruga je prilično aktivna i njezini članovi sudjeluju na mnogobrojnim likovnim radionicama diljem Hrvatske, a posljednjih godina i izvan granica domovine.

Druženje s umjetnicima nastavili smo malim domjenkom u prostorijama hrvatskoga doma u Lendavi i oprostili se od njih uz obećanje da ćemo našu suradnju i u budućnosti njegovati te se ponovno susretati. (Renata Lugo-mer-Pohajda)

"Vrat'anje domuom"

Predstavljajući se javnosti svojom prvom zbirkom *Vrat'anje domuom*, Juro Balaž objelodanjuje svojih 78 pjesama. Kako nam već simbolični naslov zbirke kazuje, autor se svojim pjesništvom vraća u selo svoga djetinjstva

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimila: **Snježana Radoš**

Prvo domovinsko predstavljanje hrvatskoga pjesnika iz Slovačke Jura Balaža i njegove prve zbirke održalo se 15. listopada u Hrvatskoj matici iseljenika. Zbirku *Vrat'anje domuom* izdao je prošle godine Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj, a u veljači ove godine već su je predstavili u Hrvatskome centru u Beču.

O knjizi su govorili mr. sc. Marin Knezović, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, prof. dr. sc. Sanja Vulić, recenzentica knjige i jezična redaktorica te autor Juro Balaž. Predstavljanje je vodila Vesna Kukavica, voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja.

U obitelji Balaž iz Devinskoga Novog Sela nedaleko od Bratislave svi govore hrvatski i trude se čuvati jezik i običaje. Pjesnik Juro sin je jezikoslovca Joška, a njegova kći Terezija polaznica je Matičine škole folkloru i inicijatori-

Predstavljanje pjesničke zbirke novoselskog pjesnika uveličali su mladi članovi folklornoga ansambla Črip iz Novoga Sela

ca objavljivanja ove jedinstvene zbirke. Pjesme skupljene u zbirci, njih 78, Balaž je napisao prije 30 godina, ali slučaj je htio da su objavljene tek sada. Njihovoj objavi prethodio je znanstveni rad *O pjesništvu i pjesničkom jeziku Jure Balaža* (2002.) koji je napisala recenzentica knjige i jezična redaktorica, a danas i njezina promotorica.

"...Juro Balaž ne teži dotjerivanju svoga pjesničkoga jezika, nego piše spontano, onako kako Novoselci danas govore. Zato njegov pjesnički jezik obiluje slovakizmima i brojnim lokalnim izrazima pa je malo teže razumljiv Hrvatima izvan Slovačke. Međutim, ta je osobina Balaževa jezika nedvojbeno izazov ljubiteljima poezije da proniknu u bit njegova pjesništva.

Predstavljajući se javnosti svojom prvom zbirkom *Vrat'anje domuom* Juro Balaž objelodanjuje svojih 78 pjesama. Kako nam već simbolični naslov zbirke kazuje, autor se svojim pjesništvom vraća u Novo Selo svoga djetinjstva, ponovno u mislima proživljujući stare običaje, lokalitete i ljude kakvi su nekoć bili. Te su pjesme trajni spomenik pjesnikovih razmišljanja, čežnji, uspomena i ra-

dosti. Kroz njih doživljavamo duhovni svijet novoselskoga Hrvata koji snažno voli svoje selo, svoju zemlju koju obrađuje, svoju obitelj i širu familiju, koji se veseli susjedima i prijateljima, i sa sjetom sjeća nekadanjega načina života, nekadanje novoselske svakodnevice", rekla je, uz ostalo, na predstavljanju Sanja Vulić.

Autor je zahvalio prisutnima i predstavljateljima na tečnoj novoselskoj čakavštini, iskazujući svoju veliku sreću i zahvalnost što je doživio promociju svoje zbirke u Zagrebu.

Kišno popodne u ozračju Mjeseca hrvatske knjige u Matičinoj dvorani razvedrili su glazbom i pjesmom mladi članovi folklornoga ansambla Črip iz Devinskoga Novoga Sela. Predstavili su hrvatske pjesme koje se još uvijek čuvaju u njihovu kraju, a zatim i vrijedne slovačke Hrvatice koje su priredile domaće specijalitete. ■

ENG The first homeland presentation of Juro Balaž, a Croatian poet from Slovakia, and his first collection was staged October 15th at the Croatian Heritage Foundation. The *Vrat'anje domuom* (*Homecoming*) collection was published last year by the Croatian Culture Federation of Slovakia.

Pjesnik iz Slovačke Juro Balaž

Bračanin, posljednji havajski princ

Matičinoj voditeljici uručeno je na svečanosti u centru priznanje američkoga kongresa u znak zahvalnosti za rad s Hrvatima na području San Pedra. Priznanje je potpisala Janice Hahn, članica kongresa zadužena za sve Hrvate u Americi

Branka Bezić Filipović s priznanjem američkog kongresa

da kapetan Dominis izgradio je kuću u kolonijalnemu stilu. Budući da je ona kasnije postala rezidencija havajskih guvernera, dobila je naziv *Washington Place* u čast američkoga predsjednika Georgea Washingtona.

John Dominis nestao je u jednom brodolomu, a njegov sin John Owen (1831. - 1891.) puno godina kasnije imenovan je guvernerom, oženio se havajskom princezom Lydijom i postao havajski princ. Živjeli su u *Washington Placeu* dok on nije umro 1891. godine. Nedugo nakon njegove smrti supruga mu je bila okrunjena kao posljednja havajska kraljica Lili'uokalani. Johna Owena smrt je spriječila da postane kralj, ali je ostao posljednji havajski princ. Podaci o Gos-

Ziggy Mrkich
direktorica
San Pedro
International
Festival

Redateljica Ivana Ivković i
pjesnikinja Garbiela Brajevich

Tekst: Uredništvo

Glavni grad najmlađe američke države Havaji, Honolulu, ima oko 400.000 stanovnika, a Hrvati su se tu naselili ili zbog posla ili su došli uglavnom s područja Bosne i Hercegovine u posljednjih dvadeset godina. Međutim, već ranije jedan Hrvat ostavio je traga u tome gradu na tihooceanskom otoku. Bio je to pomorski kapetan John Dominis Gospodnetich s otoka Brača koji je plovio između Bostona i Honolulua u razdoblju između 1820. i 1840. godine. Iz braka s Mary Jones, kapetan Dominis dobio je sina Johna Owena te su se naselili u Honolulu. U centru gra-

podnetichu i njegovoj supruzi čuvaju se u Bishop muzeju u Honolulu.

AMERIČKI JUNAK PETER TOMICH

Daleki Havaji kriju još jednu hrvatsku priču. Junak Drugoga svjetskog rata bio je Peter Tomich, rođen u Prološcu kraj Vrgorca 1893. godine. Zvao se Petar Herceg, a obiteljski nadimak bio im je Tonić, koje se kasnije pretvorio u prezime Tomić. U Ameriku je stigao 1913. godine i stupio je u vojsku. Nakon Prvoga svjetskog rata prešao je u mornaricu i bio je glavni strojarski na razaraču Utah. Početak Drugoga svjetskog rata zatekao ga je u Pearl Harboru na Havajima kada su SAD napali Japanci 1941. godine. Tomich je održavao pogođeni brod sve dok preži-

vjeli u napadu nisu dospjeli do obale. On je na kraju izgubio život. Razarač Utah i danas potopljen stoji u ratnoj luci Pearl Harbor, ali na mjestu koje nije otvoreno za posjetitelje. Razumijevanjem američke mornarice voditeljica splitske podružnice u pratnji poručnika Blakea Vaughna posjetila je to povijesno mjesto gdje je postavljen spomenik i ploča posvećena svima stradalima, a posebno Peteru Tomichu.

Američka mornarica odužila se hrabrom Hrvatu već u prosincu 1942. godine kada je u brodogradilištu u Houstonu porinut ratni brod koji je dobio ime U.S.S. Tomich. Predsjednik Franklin D. Roosevelt odlikovao je Tomicha posthumno Medaljom časti američkoga kongresa, koja je godinama bila pohranjena na Pomorskoj akademiji u dvorani *Tomich Hall*. Tek 18. svibnja 2006. godine, kada je nosač aviona Enterprise boravio u splitskoj luci, medalja je predana Tomichevoj obitelji.

SVE VRVI HRVATSKIM AKTIVNOSTIMA

Na zapadnoj američkoj obali u ovo doba godine održavaju se mnogobrojne aktivnosti. U *Croatian Hallu* u San Pedru Elizabeth Ivčević je pod budnim okom

Croatian cultural center u San Pedru: dopredsjednik Mark Lorrin, pjesnikinja Gabriela Brajevich, drugi dopredsjednik Frane Jerković i predsjednica Maya Bristow

predsjednika Vedrana Barbića pripremala mjesečni bilten sa svim događajima u domu.

Dalmatian American Club of San Pedro, na čelu s Rudyjem Svorinichem, organizira svoje večere petkom i već se razmišlja o proslavi 90. obljetnice iduće godine.

Najaktivniji je *Croatian Cultural Center of Greater Los Angeles* na čelu s predsjednicom Mayom Bristow i dopredsjednicima Markom Lorrinom i Franom Jerkovićem, koji je još i predsjednik krovne udruge Hrvata s tog područja. U centru se bez prestanka organiziraju likovne

izložbe vrhunskih slikara, a posebno su ponosni na ovogodišnju proslavu Dana državnosti RH kada su gudači Filharmonije Los Angelesa, u nazočnosti konzularnoga zbora, prvi put u povijesti svirali djela hrvatskih autora.

Branka Bezić Filipović govorila je u *Croatian Cultural Center* o Hrvatima u Ekvadoru u povodu Dana neovisnosti Guayaquila, koji je organiziran u sklopu zajedničkoga programa povezivanja Hrvata južnoga i sjevernoga Pacifika.

Matičinoj voditeljici uručeno je na svečanosti u centru priznanje američkog kongresa u znak zahvalnosti za rad s Hrvatima na području San Pedra. Priznanje je potpisala Janice Hahn, članica kongresa zadužena za sve Hrvate u Americi.

SAN PEDRO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

U San Pedru održao se treći po redu *San Pedro International Film Festival* čija je direktorica Ziggy Mrkich. Festival, koji je trajao tri dana, započeo je crvenim tepihom koji je postavljen ispred Warner Grand Theatrea, zdanjem u art deco stilu.

HMI-jeva podružnica Split ove godine sudjelovala je s dokumentarnim uratkom *Dalmacija u mom oku* muzejskoga savjetnika Gorana Borčića iz Splita, koji je prikazan u dvorani *Croatian Cultural Center*. U programu je sudjelovala i pjesnikinja Gabriela Brajevich svojom poemom o Dalmaciji.

Na festivalu su se predstavili neki od hrvatsko-američkih autora, poput trostrukog dobitnika Emmyja, redatelja i producenta Bobbyja Grubića. Prikazan je njegov film *The Parting Shot*.

Na festival je iz New Yorka došao poznati rocker Nenad Bach zbog filma

Dalmatinski klub u San Pedru: bivši predsjednik Gojko Špralja, Branka Bezić Filipović i sadašnji predsjednik Rudy Svorinich

Honolulu: rezidencija Johna Owena Gospodneticha, posljednjeg havajskog princa

Everything is Forever koji govori o njegovu životu i radu. Bach je 1984. godine otišao u New York i tamo je nastavio svoju briljantnu karijeru. Nastupao je s veličinama poput Bona, Briana Enoa i Pavarottija, a glazbu mu svrstavaju negdje između Lou Reeda i Eltona Johna.

The First 75 years Roberta Nizichia film je o važnosti postojanja *San Pedro Boys & Girls Club*a, kao sigurnog mjesta za mlade koje ih je svojim programima odvlačilo s ulice, a kojim je tijekom mnogih godina prošlo 7.500 članova.

PRIKUPLJANJE MATERIJALA ZA NOVU KNJIGU

L. A. *Waterfront* režirao je Jack Baric, dobitnik Emmyja. U filmu je prikazana povijest, sadašnjost i budućnost luke Los Angelesa. To je film u kojem su intervjuirani političari s tog područja da bi se dobio uvid u konkurentnost lučkoga dijela grada u globalnoj ekonomiji. Iz Hrvatske je stigao film Vane Vascaraca *Papaya makes some no-*

ice o plaži i zabavama u Zrču na Pagu.

Problemima žrtava silovanja iz prošlog rata u emocionalnome filmu *The Forgotten Women of Bosnia* posvetila se redateljica s američkom adresom Ivana Ivković iz Splita. Filmom je htjela skrenuti pažnju na propust međunarodne zajednice da i to prizna kao zločin s kojim te žene žive dugo nakon što je rat završio i kojeg se neće riješiti cijelog života.

Bilo je tu i filmova drugih autora, a festival je završio cjelovečernjim filmom o surferima pod naslovom *The Endless Summer*.

Osim redovitih sastanaka koje uvijek ima u Južnoj Kaliforniji, Matičina voditeljica ove godine prikupljala je i materijale za svoju knjigu *Hrvatski tragovi u svijetu*. Ovo izrazito iseljeničko područje, najvećim dijelom naseljeno Dalmatincima, na trenutke izgleda poput staroga kraja jer su posvuda hrvatska imena, ističe se ljubav prema Hajduku, a na ulici se čuje hrvatski jezik. ■

Pearl Harbor: Blake Vaughn, poručnik američke mornarice pored broda USS Utah, potopljenog 7.12. 1941. na kojem je život izgubio Peter Tomich

ENG Honolulu, the capital city of the youngest American state, Hawaii, has some 400 thousand inhabitants. Croatians moved there in search of work or came from Bosnia-Herzegovina over the past twenty years.

Ante Brkić, Maja Mozara i Marin Ivanović otvaraju izložbu

Tekst: www.dulist.hr

U Hrvatskoj matici iseljenika Dubrovnik 23. listopada otvorena je izložba slika bosanskohercegovačkoga slikara Ante Brkića pod nazivom *Neretvanski krajobrazi*. Izložbu su otvorili voditeljica podružnice HMI-ja Maja Mozara, povjesničar umjetnosti Marin Ivanović te sam autor.

- Izložba Ante Brkića jedna je u nizu u ciklusu bosanskohercegovačkih slikara, nedavno smo imali Marija Šunjića pa Branimira Bartulovića. Naravno, njome ne završavamo ciklus, a ostavit ćemo ostale autore kao iznenađenje - rekla je u uvodu Maja Mozara.

- Prvi put izlažem samostalno u Dubrovniku i čast mi je izlagati u njemu. Moram zahvaliti našim domaćinima na prekrasnim opservacijama o mojim djelima. Što dodati, uživam u prirodi, zvukovima i fluidima prirode tako da niti jedno moje djelo nije kopija prethodnog, uvijek je tu nova površina, nova boja za

Slike koje isijavaju ljubav, ustrajnost i predanost

Izložbu bosanskohercegovačkoga slikara Ante Brkića pod nazivom Neretvanski krajobrazi otvorili su voditeljica podružnice HMI-ja Maja Mozara, povjesničar umjetnosti Marin Ivanović te sam autor

Brkić bježi od mjesta razgledničkarskog karaktera, traži pomalo skrovite vizure Počitelja, Čapljine, Mogorjela, hercegovačke proplanke i riječne rukavce iz kojih obilje života i njegovih plodova buja izvan okvira slike, gotovo kao da će se preliti k promatraču dok se čempresi i smreke grupiraju u gomile te služe kao sjajna podloga slikaru za izražavanje ekspresionističke umješnosti nereferentnog kolorita. Slojevitost i vibratnost poteza prilikom slikanja vegetacije, ton-ski prijelazi od mnogo zelenih valera, preko svih nijansi plave, do bijele i lju-bičaste, s ponekim točkama žute boje, odsjaji su na ponekad mirnoj, a drugdje energičnoj površini neretvanskog toka. Najuspjelije slike upravo su one nesuzdržanoga kreativnog naboja s pomoću mnogo boja, kada glavni motiv kao što je raslinje sačinjavaju purpurni, narančasti, rubinsko crveni nanosi, čime se u formalnom smislu naznačavaju i plano-vi, a istovremeno djeluju kao sadržajna komponenta, pričajući priču o mjestu, dobu godine i dana, raspoloženju autora. Na primjerima Brkićevih prizora Počitelja vrlo dobro možemo uočiti suglasje takvog pristupa i samoga motiva, kada velikim crveno-crnim površinama u prvom planu uvodi promatrača u središte slike, a različitošću bojanih polja kojima okolna brda flankiraju kadar postiže istovremeno dinamizam i čvrstinu slike te uravnoteženu kompoziciju. Prisutnošću crteža kojim oblikuje tvrđavu potencira se vertikalna usmjerenost objekta i svojevrsno stremljenje prema Suncu, a uz crveni polukrug iznad centralnog tornja slika dobiva i suptilnu dimenziju eteričnoga. Tu rječitost motiva nepogrešivo primjenjuje i na drugim radovima kod kojih je fokus slike jasan, kolorit bogat i slikarski "drzak", a crtež prisutan kao šav koji površine drži na

okupu. Otvoren potez, ukrupljenost i gestualnost, čime se postiže vitalitet i međuovisnost rijeke i njenog okoliša, uistinu su najljepša izražajna sredstva kojima se krajolik i vizure Neretve mogu transponirati na platno. Onaj tko živi uz rijeku, na njoj će površini pronaći čitav jedan svijet odbljesaka, sunčeva palucanja, fluida, titraja, suživota rijeke i bilja, oglédanja stabala, kuća i ptica u vodi, nedosežan raspon situacija kojih samo djelić umjetnik može "uhvatiti" i pokušati oživjeti na svojim slikama, u stalnoj poniznosti pred veličinom Božjeg djela. Slike Ante Brkića isijavaju ljubav, ustrajnost i predanost koja je bila potrebna za cjeloživotni slikarski i kiparski rad, što je u konačnici rezultiralo zavidnim brojem slika, javne spomeničke skulpture i desetak samostalnih izložbi. Kao takve, predstavljaju kvalitativni doprinos raznovrsnosti likovnosti ovih naših krajeva. (Marin Ivanović)

neko novo viđenje stvari - rekao je Brkić.

- Ima nešto u krvi juga i krša što ljude drži blizu prirodi, zbog čega se veze sa zemljom i vodom, svime onim što iz njih izlazi i onim što im se podaje teško raskidaju. Oni koji sveprožimajuću energiju prirode osjećaju, žele joj biti bliže - o njoj pišu, obrađuju je, borave uz nju, posvećuju joj skladbe ili je slikaju. U plejadi umjetnika koji su tematizirali Neretvu, tehničkom vještinom slikanja, vibrantnim potezima i jarkim bojama, raznovrsnim i neobičnim pogledima na neretvanski tok i neposredno joj okruženje te emotivnom potkom na koju je namatao slikarsku pređu istaknuo se Ante Brkić - zapisao je u katalogu Ivanović. ■

ENG *Neretvanski krajobrazi* (*Neretva Landscapes*) is an exhibition of the work of Bosnia-Herzegovinian painter Ante Brkić opened October 23rd at the Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation.

Kadrovi nevidljivoga fotoaparata

"Premda autoričin prvijenac, pjesnička zbirka *Zapisi s jagodica prstiju* predstavljaju nam Sanju Percelu kao zrelu pjesnikinju, umjetnicu riječi koje naviru iz duboko proživljenih osjećaja", istaknula je dr. Vulić

Predstavljajući pjesničkih zbirki u Matici: mr. sc. Marin Knezović, recenzentica prof. dr. sc. Sanja Vulić i autorica Sanja Percela

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimila: **Snježana Radoš**

U Hrvatskoj matici iseljenika 22. listopada predstavljene su dvije zbirke pjesama - *Zapisi s jagodica prstiju* i *Stvar dobrih putokaza* Sanje Percele iz Nizozemske. Prvu je objavio *Panonski institut* iz Pinkovaca iz Austrije (2011.), a drugu ove godine Ogranak Matice hrvatske Vukovar.

Zagrepčanka Sanja Percela (1961.) završila je studij matematike na PMF-u, a nakon diplome i odlaska u Nizozemsku na Sveučilištu u Amsterdamu i studij jezične filozofije 1994. Objavljuje pjesme na nizozemskome jeziku u književnim časopisima *De Tweede Ronde*, *Poeziekrant* i *Krakatau*, a na hrvatskome u književnom časopisu *Poezija*. Na državnome

pjesničkom natjecanju Zaklade Turing - *De Turing Nationale Gedichtenwedstrijd* za 2010. jedna njezina pjesma uvrštena je u zbirku *Dansen op de maat van het ogenblik/Plesati po taktu trenutka*. Nastupala je na mnogobrojnim pjesničkim manifestacijama u Nizozemskoj, među ostalim na *Het Festival Mooie Woorden/Festivalu lijepih riječi* u Utrechtu i na *Haarlemse dichtlijn/Pjesničkoj liniji* u Haarlemu. Živi u Nizozemskoj, u Amsterdamu, gdje radi kao prevoditeljica.

SLIKE URBANE, SUVREMENE SVAKIDAŠNJICE

O Percelinim knjigama govorili su mr. sc. Marin Knezović, ravnatelj Matice, i recenzentica prof. dr. sc. Sanja Vulić, te autorica. Promociju je vodila voditeljica Matičina odjela za nakladništvo, stručno i suvereno kao uvijek, Vesna Kuka-

vica, prof. Ravnatelj HMI-ja obratio se okupljenim ljubiteljima pjesničke riječi, predstavnicima Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, suradnicima HMI-ja i autoričnim zagrebačkim prijateljima s nekoliko riječi.

- Obično, kada se nalazimo u ovoj dvorani i kada predstavljamo književna djela Hrvatica i Hrvata izvan Hrvatske susrećemo se s knjigama, prozom i poezijom duboko ukorijenjenim u hrvatsku tradicijsku kulturu. Zato mi predstavlja osobito zadovoljstvo činjenica da ovom prilikom, predstavljanjem knjiga Sanje Percele, činimo odmak od te uobičajene prakse. Umjesto patosa i žala za prošlim vremenima susrećemo se u autoričnim knjigama sa slikama urbane, suvremene svakidašnjice. Kratke i nepretenciozne, ove pjesme ne skrivaju se od modernoga svijeta, već se lako i bez predrasuda

Sanja Percela

Pjesme Sanje Percele, minijaturne u iskazu i formi, kadrovi su nevidljivoga fotoaparata ili kamere kojom pjesnikinja bilježi vlastite intimne svjetove. Njezina poezija je ljubavno-erotska slika intimnoga života, ali ne i samo to, već Percela kroz svoju optiku od krhkih riječi isto tako opisuje i jedan ratom srušeni svijet duha u svojim pjesmama o Sarajevu. U njima se razorena stvarnost stavlja u kontekst muško-ženskoga odnosa kojima se, s pomoću suptilnih metafora, predstavlja sarajevska ili bilo koja druga, urnebesom rata, raštimana stvarnost: *Vrativši se kući poslije dugo vremena / ti si anonimniji poput ulica / kojima nisu zaboravili promijeniti ime / nakon rata*. Tako se stvari odvijaju u političko-ljubavnoj pjesmi koja se zove *Povratak*. Možda bi se moglo reći da je osnovna karakteristika Perceline poezije sklonost ka malim pjesničkim formama, u kojima se slavi jedan tihi i neprimjetni kozmos, koji se odvija na relaciji dvoje ljubavnika, i unutar njih samih, gdje se događaju nanometarski zvjezdani ratovi emocija. Ova poezija se, naravno, ne završava samo na navedenim motivima jer Percela u svojim likovnim ili filmskim uzorima nalazi materijal za finu pjesničku obradu i posvetu, a sve to u obliku citata i aluzija, koji su prirodno i organski utkani u samu pjesmu. Kada bi postojala fotografska poezija (bez obzira na moguću nečitljivost sintagme), ova poezija bi mogla biti njen inventivni ogranak, koji nas može povesti u melankolični svijet, u kojem riječi mogu (poput živih bića) stajati u zraku, sve one riječi i uzdasi jednoga ljubavnog odnosa, čime je ova poezija svojevrsna rekonstrukcija blage tuge, kojom započinje i završava svaka ljubavna veza. Možda je slavljenje života najbolja definicija Perceline poezije, onoga života kojega bi, izvrćući jedan Ungarettijev stih, mogao nazvati derdanom svakodnevnih melankolija - ocijenio je Šehić zbirku *Stvar dobrih putokaza*.

susreću s njime. Imamo li drugog izbora? Bilo bi dobro da i drugi književnici u dijaspori razmisle o tome - rekao je Knezović.

USAMLJENOST SUVREMENOGA ČOVJEKA

Recenzentica dr. Sanja Vulić iznijela je niz zanimljivih i stručnih opažanja.

- Premda autoričin prvijenac, pjesnička zbirka *Zapisi s jagodica prstiju* predstavljaju nam Sanju Percelu kao zrelu pjesnikinju, umjetnicu riječi koje naviru iz duboko proživljenih osjećaja, osobito u pojedinim tematskim cjelinama u zbirci. U prvoj je središnja tema - usamljenost suvremenoga čovjeka, u ove autorice još i više potencirana činjenicom što živi daleko od svoje domovine, u Nizozemskoj. Pjesnikinja Percela uvijek je prije svega pjesnikinja ljudske nutrine, koja iskreno progovara i o temama o kojima nije lako pisati. Hrabro svjedoči kako je koji put teško započeti novi tekst. Premda sve pjesme u toj prvoj zbirci nisu podjednako pjesnički uspjele, dojmljiva je lakoća s kojom ona, u svojim poetskim minijaturama, prelazi s jasno izraženih vizualnih slika u sferu osjećaja, senzualnom čitatelju prepoznatljivih i bliskih. Druga zbirka, *Stvar dobrih putokaza*, jasno svjedoči da prva nije bila tek plod slučajnosti i izoliranog nadahnuća. I u drugoj zbirci ima pjesama s univerzalnom tematikom, a u mnogima od njih istodobno se osjeća snažna prožetost životom suvremenog Amsterdama... Bez puno vike nastajali su stihovi ovih dviju zbirki. Oni vode čitatelja na put riječi i osjećaja koji s pjesnikinjom Percelom zaista vrijedi zajedno proputovati - zaključila je Vujić.

Autorica je, obraćajući se prisutnima, najprije zahvalila svima koji su omogućili objavljivanje njezinih knjiga, prijateljima i organizatorima promocije. Pročitala je tri pjesme i podijelila s publikom neke zanimljive pojedinosti iz života u Nizozemskoj. Puno joj je značila prijateljska potpora, kako je rekla, sarajevskog pisca Faruka Šehića koji je napisao sjajnu recenziju njezine druge zbirke. ■

ENG Two collections of poetry were presented at the Croatian Heritage Foundation on October 22nd - *Notes from the Fingertips* (*Zapisi s jagodica prstiju*) and *A Matter of Good Guideposts* (*Stvar dobrih putokaza*) by Netherlands-based Croatian poet Sanja Percela.

Boris Buzančić

Glumac i prvi gradonačelnik Zagreba u samostalnoj Hrvatskoj Boris Buzančić umro je 9. listopada u 85. godini od posljedica moždanoga udara.

Buzančić je rođen 13. ožujka 1929. u Bjelovaru. Glumom se počeo baviti od rane mladosti, a na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu diplomirao je 1954. Isprva je bio član kazališta Gavella, a od 1966. bio je u angažmanu u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu. Istaknuo se kao tumač psihološki složenih uloga, no jedna od najpoznatijih i najpopularnijih bila mu je uloga dotura Vice, šaljiva splitskoga gradonačelnika u televizijskoj seriji Velo misto.

I u stvarnome životu postao je gradonačelnik i to grada Zagreba nakon prvih demokratskih izbora 1990. te je, uz ostalo, zaslužan za to što je u listopadu te godine na glavni zagrebački trg vraćen spomenik banu Josipu Jelačiću. Na mjestu prvoga čovjeka Zagreba ostao je tri godine, a u međuvremenu je 1992. kao zastupnik ušao u Hrvatski sabor.

Krajem 90-ih Buzančić se povukao iz politike i ponovno posvetio glumi odigravši, uz ostale, zapazene uloge u filmu Maršal Vinka Brešana i televizijskoj seriji Obecana zemlja, kao i u nekoliko kazališnih predstava. Buzančić je pokopan na zagrebačkom groblju Mirogoju uza zvuke pjesme Bože, čuvaj Hrvatsku. Od poznatoga glumca oprostile su se sve generacije hrvatskih glumaca. Među njima su bili i kolege iz HNK poput Ive Marjanović i Mustafe Nadarevića, ali i Borisov vjenčani kum Pero Kvrđić te gotovo svi članovi Gavellina glumačkog ansambla, kazališta u kojemu je Buzančić odigrao posljednju ulogu. Posljednju počast odala mu je i delegacija Hrvatskog društva dramskih umjetnika na čelu s predsjednikom Borisom Svrtanom. Na sprovodu su bili i pjesnik Enes Kišević, dramatičar Miro Gavran, glumica Lela Margitić, književnik Hrvoje Hitrec, ravnatelj Kerempuha Duško Ljuština, glumac Vili Matula...

Kako je Boris Buzančić početkom devedesetih godina bio prvi zagrebački gradonačelnik u samostalnoj Hrvatskoj, na oproštaj je došao i njegov prethodnik Mate Mikić, ali i političari iz HDZ-a Vladimir Šeks i Đuro Perica. Jedini govornik na skromnome oproštaju na Mirogoju bio je aktualni gradonačelnik Milan Bandić koji je citirao tekst s Interneta u kojem je zapisano da se na nebu očito sprema velika kazališna predstava kada je u kratko vrijeme umrlo toliko dobrih glumaca. Bandić je Buzančiću zahvalio i što je Zagrebu vratio bana Jelačića na trg, i to uz Vedriša i Šelendića.

Emil Cipar

Emil Cipar, hrvatski iseljenički djelatnik, novinar, suosnivač Hrvatskoga glasa Berlin, preminuo je 10. listopada nakon duge i teške bolesti u 67. godini života.

Emil Cipar rođen je 13. travnja 1948. u selu Drenovi kraj Prnjavora, u Bosni i Hercegovini. Sredinom 1956. godine obitelj se seli u Slavoniju, u selo Bartolovce nedaleko od Slavonskoga Broda. Polazi osnovnu školu u Sibirju.

Zatim Srednju tehničku školu Josip Godlar, strojarski smjer, u Slavonskome Brodu. Nakon srednje škole upisuje Strojarski fakultet u Zagrebu.

Nakon sloma hrvatskog proljeća vlast bivše države zabranjuje mu studiranje na svim fakultetima zbog intenzivnog druženja sa studentima "proljećarima" na Filozofskome fakultetu.

Prekida studij nakon prve godine i zapošljava se u tvornici namještaja Oriolik u Oriovcu.

Od 1973. godine živi u Njemačkoj, u gradu Meschedeu pa u Remscheidu, u pokrajina Nordrhein-Westfalen.

Nakon duge i teške bolesti prijevremeno je umirovljen. Intenzivno se nakon umirovljenja bavi novinarstvom u Njemačkoj, zamjenik je urednika tjednika Plavo zvono u Kölnu, dopisnik mnogobrojnih hrvatskih i njemačkih dnevnih, tjednih i mjesečnih izdanja (Večernji list, Arena, Matica), njemačkih radioemisija, dopisnik je njemačkih novina (Stern, Spiegel) u vrijeme Domovinskoga rata u Hrvatskoj.

Krajem 2006. vraća se u Hrvatsku, u Slavonski Brod, gdje je društveno aktivan, bavi se novinarstvom i fotografijom.

Od 2007. suradnik je prvoga broskog WEB-portala "sb online", od 2008. suosnivač, urednik i kolumnist "Hrvatskoga glasa Berlin", od 2010. suradnik je i kolumnist informativnoga WEB-portala "sb plus".

Oženjen je i otac dvaju sinova.

Mažuranićevi argentinski horizonti

Tribina je svojim sadržajem obogatila našu javnost nizom dosad nepoznatih činjenica iz Darkova osobnog obiteljskog okružja budući da je on prapraunuk bana Ivana Mažuranića, čija se 200. obljetnica rođenja obilježava ove godine

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimila: **Snježana Radoš**

Istaknuti kulturni djelatnik, zaposlenik Ministarstva vanjskih i europskih poslova i prevoditelj Teodoro Darko Mažuranić nastupio je na petoj tribini iz novopokrenutoga ciklusa tribina *Zbirke inozemne Croatice* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 6. studenoga 2014. Taj knjižnični program, koji se održava na kulturnome mjestu u modernoj palači NSK na prvome katu gdje se čuvaju najvrednije hrvatske knjige iz iseljeništva, dao je ovom prigodom odgovore na niz pitanja vezanih uz hrvatsku dijasporu zemalja Južne Amerike - ugostivši povratnika iz Argentine Teodora Darka Mažuranića. S druge strane, ova tribina obogatila je svojim sadržajem našu javnost nizom dosad nepoznatih činjenica iz Darkova osobnog obiteljskog okružja budući da je on prapraunuk bana Ivana Mažuranića, čija se 200. obljetnica rođenja obilježava u domovini gdje je u NSK trenutačno otvorena izložba knjižne i grafičke građe toga jezikoslovca, našega književnog klasika, pravnika i državnika pod naslovom "Blago Ivana Mažuranića".

Ciklus tribina *Zbirke inozemne Croatice* pokrenula je i vodi književnica i prevoditeljica dr. sc. Željka Lovrenčić, koja je ujedno i voditeljica te vrijedne zbirke iseljeničke literature iz četrdesetak zemalja svijeta.

Razgovor i izlaganje T. D. Mažuranića pratila je izložba časopisa u kojima su objavljeni njegovi prijevodi te izložba njegovih odabranih likovnih radova. Mnogobrojna nazočna publika čula je dojmljive reminiscencije Teodora D. Mažuranića o njegovu šukundjedu banu Ivanu Mažuraniću, koji je stožerna oso-

Teodoro Darko Mažuranić na petoj tribini iz novopokrenutoga ciklusa tribina *Zbirke inozemne Croatice* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koju vodi Željka Lovrenčić

ba moderne hrvatske kulturne i političke povijesti. Slušali smo o Darkovoj prateći - slavnoj književnici Ivani Brlić Mažuranić, ali i drugim znamenitim Mažuranićima.

Teodoro Darko Mažuranić rođen je 1949. u pokrajini Buenos Aires u Argentini, kamo su mu roditelji emigrirali sredinom 1947. Školovao se u mjestu Banfieldu u pokrajini Buenos Aires, dok fakultet elektrotehnike upisuje u Buenos Airesu. Zapošljava se u poznatoj argentinskoj tvrtki EMA, gdje radi kao projektant elektromehaničkih sklopova sve do svojega konačnog preseljenja u Hrvatsku. Odmalena je bio član hrvatskih iseljeničkih organizacija. Od 1966. do 1971. mlađe naraštaje podučavao je hrvatski jezik i povijest u sklopu tečaja hrvatskoga jezika i povijesti u Hurlinghamu u Zavodu *Kardinal Stepinac*. Također, desetljećima je vodio pri župi sv. Nikole Tavličića Tamburaški zbor *Bosna*, koji je utemeljio i s kojim je nastupao po cijeloj Argentini. Dvadeset godina bio je član pjevačkoga

zboru *Jadran*. Za vrijeme Domovinskoga rata, u argentinskome dnevnom tisku objavljivao je članke o pravednoj borbi hrvatskoga naroda za slobodu i neovisnost RH. Na poziv hrvatske vlade, s reporterima argentinske državne televizije obilazio je područja obuhvaćena ratom, prevodeći izjave stanovnika i prognanika. Predsjednik Tuđman odlikovao je Teodora Darka Mažuranića za rodoljubne zasluge *Redom hrvatskoga pletera* 1996. godine. Iste godine trajno se zapošljava u Hrvatskoj, vrativši se s roditeljima u domovinu. Govori španjolski, hrvatski, engleski, ruski i talijanski jezik. Zaposlenik je Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske. Aktivno se bavi prevodjenjem i slikarstvom. ■

ENG Prominent culture activist, diplomat and translator Teodoro Darko Mažuranić took part in the fifth round table discussion of the National & University Library in Zagreb's recently launched *Croatia Abroad Collection* round table series.

Veliki potencijal hrvatske djece u njemačkim klubovima

"Ponosni smo na to da je veliki dio igrača već primio pozive u hrvatske nacionalne vrste poput Patrika Džalte (RB Leipzig), Emila Vinčazovića (Bayer Leverkusen), Dominika Martinovića (FC Bayern) i vratara Fabijana Buntića (VFB Stuttgart) te puno drugih"

Danijel Lučić

Razgovarala: **Marina Stojak**

Danijel Lučić je aktualni predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj. Već godinama je aktivan u toj udruzi na području integracije i sporta. Dva puta organizirao je integracijski nogometni turnir "Best of Cup" za mlade hrvatske nogometaše u Njemačkoj, a sudjeluje i u potpori ostalim mladim sportskim talentima iz iseljeništa kao što je plivač Josip Čulina. Tijekom svog mandata na čelu HSKNJ-a želi realizirati što više konkretnih projekata, a prvi je već postignut u suradnji s Hrvatskim nogometnim savezom.

HSKNJ i HNS dogovorili su tijekom ljeta stratešku suradnju. Možete li nam objasniti o čemu je konkretno riječ i kako je došlo do suradnje?

- HSKNJ će u budućnosti na području Njemačke skautirati mlade nogometne talente za Hrvatski nogometni savez te uz punomoć HNS-a pozivati mlade igrače od U13 - U17 na pripremne utakmice, turnire ili kampove tih selekcija. Naš je cilj da povezujemo mlade sportaše s domovinom i upravo s pomoću ovog projekta dajemo im šansu da se uz njemačku selekciju kvalificiraju i za hrvatsku vrstu. Cilj HNS-a je da već u ranoj fazi za sebe registrira najveće talente koji su rođeni ili igraju izvan domovine te da ih nakon prvih priprema i u slučaju pozitivnih reakcija i dalje prati u njihovu razvitku. Upravo u tom pogledu HNS je prepoznao izvrsnu mrežu kontakata Hrvatskoga svjetskog kongresa u Njemačkoj.

Postoje li podaci o tome koliko mladih hrvatskih nogometaša u ovom trenutku nastupa u

najboljim njemačkim klubovima za prve momčadi mlade dobi?

- Ne postoje konkretni podaci jer veliki broj mladih Hrvata od rođenja ima njemačku putovnicu, ali vidimo da nema kluba u prvoj i drugoj njemačkoj ligi u kojem u mladim sastavima ne igra barem nekoliko talenata hrvatskog podrijetla, osim u istočnoj Njemačkoj, te ih je sve više i više. Smatram da se iz svakoga godišta može napraviti jedan fundus od dvadesetak igrača za koje se može reći da će HNS-u biti isplativo njihovo praćenje.

Po kojim kriterijima birate igrače prilikom skautinga? Je li dovoljno hrvatsko ime i prezime i članstvo u uglednome klubu ili se igrači provjeravaju i na licu mjesta?

- U slučaju U14 to je dosta teško. Postoji velik broj malih klubova s izvrsnim trenerima i odlično rade s mladim igračima, kao na primjer TSV Niendorf, klub

Mladi nogometaši iz Njemačke na gostovanju u Hrvatskoj

koji do U14 ima bolju generaciju mladih nego veliki HSV. Razgovarat ćemo s trenerima, pratiti koliko dugo je igrač u nekom klubu, igra li u već u njemačkim pokrajinskim selekcijama, u kojoj klasi igra, koja mu je perspektiva itd. Ako se jedan mladi igrač u gradu Berlinu koji ima četiri milijuna stanovnika uspio etablirati kao dobar igrač u Herthi BSC, onda je on prošao već izbor od stotinjak igrača koliko ih redovito bude po skautinzima u Berlinu. Hoću reći da tu nemamo što razmišljati. U kategoriji U15 stvari su jednostavne. Svaki igrač koji se uspio čvrsto etablirati, primjerice u momčadima U15 u regionalnoj ligi, a takvih je liga u Njemačkoj ukupno pet, ili u dobi A ili B u Bundesligi, dakle najvećoj klasi natjecanja u Njemačkoj, zaslužio je da se provjere njegove mogućnosti i da ga se pozove u hrvatsku selekciju.

Kakve su reakcije njemačkih klubova odnosno DFB-a na pojačani skauting hrvatskih igrača? Vjerojatno im nije drago jer ulažu novac u naše mlade igrače da bi ih HNS na kraju uzeo pod svoje okrilje?

- Ne mislim da DFB ima nešto protiv toga. Ako igrači žele igrati za Hrvatsku, to se mora prihvatiti. Istodobno HNS prihvaća ako se neki igrač odluči za DFB poput Denisa Kolingera. Najveći dio klubova je ponosan na to da ima dobre igrače i reprezentativce u svojim redovima. Reakcije su profesionalne te se igračima odobrava odlazak u selekcije HNS-a, kao i u selekcije DFB-a. Veći problem vidim trenutno u reakciji roditelja koji se boje za vrijeme sezone otići u kamp HNS-a i strah ih je da će njihova djeca izgubiti mjesto u "velikom" klubu. Svakako ćemo voditi brigu i o datumu poziva. Njemačkim klubovima lakše je pustiti igrača dok sezona još nije u tijeku. Na to ćemo svakako pripaziti koliko to bude moguće.

Nailazite li pri kontaktiranju i na one igrače koji bi radije igrali za Njemačku, poput Denisa Kolingera koji je odbio poziv Nenada Gračana?

- Mislim da je Kolinger jedinstveni slučaj te ga ne treba uzimati kao primjer. Uostalom, njegovo je pravo da igra za DFB te mu ne treba ništa zamjeriti.

Upravo suprotno. Možemo biti ponosni ako se uspije probiti. Trenutno imam osjećaj da je u slučaju poziva obiju reprezentacija postotak odluke djece 90 : 10 u korist selekcija Vatrenih. Ta kvota se mijenja u korist Njemačke što Hrvatska više oklijeva s pozivanjem igrača koji je već prerastao U14. U tom slučaju ne treba nijednom igraču zamjeriti ako se odluči za DFB.

Izbornik Vatrenih Niko Kovač i sam je dijete iseljenišva. Je li trebalo čekati njegov dolazak na trenersko mjesto da bi se stvari pokrenule? Zašto do sada nije bilo većeg i konkretnijeg interesa HNS-a da se pojačano angažira oko skautiranja naših mladih talenata?

Dominik Martinović

- Bilo je uvijek interesa od HNS-a. Ali tek posljednjih godina je treća generacija, dakle igrači rođeni 1995. i kasnije, isplivala u selekcije. HSKNJ je već 2009. uz promatrača HNS-a, Martina Novoselca, organizirao *Best of Cup* za godište 1997. Tada smo već istaknuli veliki potencijal hrvatske djece u njemačkim klubovima. Ponosni smo da je veliki dio igrača tadašnje selekcije HSKNJ već primio pozive u hrvatske nacionalne vrste poput Patrika Džalte (RB Leipzig), Emila Vinčazovića (Bayer Leverkusen), Dominika Martinovića (FC Bayern) i vratara Fabijana Buntića (VFB Stuttgart) te puno drugih. Baš taj projekt ostao je u sjećanju današnjem tehničkom direktoru HNS-a Romeu Jozaku pa smo s našim novim konceptom naišli na otvorena vrata. Uvjereni smo da ćemo suradnju dodatno učvrstiti.

Iza Vas je upravo i prva faza realizacije projekta?

- Točno. Pozvali smo talente U14 i U15 na pripreme u kamp u Zagrebu, koje su održane početkom listopada. Bilo je to nezaboravno iskustvo za igrače iz Njemačke. Premda je naša ekipa izgubila od svojih hrvatskih vršnjaka, jako smo zadovoljni. Nekoliko imena već je završilo u notesima hrvatskih trenera, a da smo nastupili u kompletnom sastavu, rezultat ne bi izostao. Namjeravamo ubrzo osnovati HSKNJ-ov tim stručnjaka koji će izraditi pravilnik o uvjetima za pozive. Važno je da bude sve transparentno i jasno. ■

ENG An interview with Danijel Lučić, president of the German chapter of the Croatian World Congress who notes the great potential of Croatian youth in German football (soccer) clubs and their possible future participation in the Croatian national team.

TOMISLAV BRALIĆ I KLAPA INTRADE PONOVO ODUŠEVILI AMERIČKE HRVATE

KANADA/SAD - Kao i lani, a na zahtjev mnogobrojne publike, producentska kuća *Scardona World Music* odradila još jednu uspješnu turneju Tomislava Bralića i klape Intrade po Sjevernoj Americi. Turneja je započela posjetom kanadskim gradovima Torontu i Vancouveru, a nastavljena je u San Joseu i Los Angelesu. Velika završnica i svakako najspektakularniji koncert održan je 26. listopada u New Yorku u elegantnim prostorijama "The Loft, Studio Squarea" na Long Islandu. Poseban čar završnom koncertu svakako je dala mnogobrojna razdragana publika koja se satima bavljala uz dobre zvuke "svoje Dalmacije". Nastup u New Yorku nije bio planiran za ovu turneju, no nitko se nije mogao oglasiti na mnogobrojne zahtjeve vjerne publike. Upravo zbog tog razloga organizatori su odlučili da nastup u New Yorku ne bude u klasičnoj koncertnoj formi, već dobro izbalansiran koncertni program s "after party" elementima. Razdragana publika plesom i pjesmom potpuno se saživjela s dirljivim tekstovima i mističnim zvucima. Tomislav i Intrade još jednom su mnogobrojnoj dijaspori približili dragi kraj, a inozemnim posjetiteljima izmamili osmijehe i ovacije. *Scardona* je postigla svoj cilj da se jedan od najpoznatijih autohtonih hrvatskih glazbenih izričaja predstavi široj međunarodnoj zajednici. Ne treba zaboraviti da je u prosincu 2012. UNESCO uvrstio klapsko pjevanje na popis nematerijalne svjetske baštine u Europi. Tako je naša mala mediteranska ljepotica još jednom dobila svoje mjesto na karti.

S obzirom na već pristigle mnogobrojne upite vjerojatno na sljedeću turneju naše najbolje i planetarno popularne klape nećemo morati dugo čekati. (Irena Ozimec)

PROF. EHRlich OTKRIO NOVI PRISTUP U LIJEČENJU CIROZE JETRE

FRANCUSKA - Ljudi koji pate od ciroze jetre imaju u crijevima veliku količinu bakterija iz usta, pokazala je velika kinesko-francuska studija pod vodstvom uglednoga hrvatskog znanstvenika prof. Duška Ehrlich. Ta studija, nedavno objavljena u vodećem svjetskom znanstvenom časopisu *Nature*, omogućava razvoj

novog, neinvazivnog dijagnostičkog testa, ali otvara i put novim pristupima u liječenju ciroze, bolesti koja često prerasta u rak jetre.

Ciroza je kronična bolest jetre, a njezini su glavni uzročnici alkohol, virusne infekcije (hepatitis) i pretilost. Ta je bolest peti uzrok smrti u osoba u dobi od 45 do 65 godina, a procjenjuje se da u Hrvatskoj godišnje zbog ciroze jetre umire 600 do 800 ljudi. Prof. Duško Ehrlich (71) dugogodišnji je direktor istraživanja u Francuskome nacionalnom institutu za agronomska istraživanja u Parizu. Iako u dobi kad je većina ljudi u mirovini, Ehrlich je, zbog svojih iznimnih znanstvenih rezultata, nedavno postao direktor *Host-Microbiome Centre* na *King's Collegeu* u Londonu.

Ehrlich i njegovi kineski kolege razvili su jednostavni test kojim se s velikom preciznošću dijagnosticira ciroza jetre. Nadalje, Ehrlichova studija pruža korisne informacije i za razumijevanje ostalih kroničnih bolesti jer su oralne bakterije u velikim količinama nađene u crijevima oboljelih od kolorektalnog tumora i Chronove bolesti.

Prof. Duško Ehrlich jedan je od najuglednijih hrvatskih znanstvenika u dijaspori, a rođen je 1943. godine u Zagrebu u uglednoj obitelji židovskih korijena. Diplomirao je 1967. godine organsku kemiju na Prirodoslovno-matematičkome fakultetu (PMF) u Zagrebu, a doktorirao je 1972. godine u Parizu. Zatim je bio na postdoktoratu na Stanfordu kod nobelovca Joshue Lederberga u uzbudljivo doba kada se rađao genetski inženjering. Duško Ehrlich već desetljećima živi i radi u Parizu, a dopisni je član HAZU-a.

Stilski različit "realizam"

U organizaciji HMI-ja Dubrovnik i u suradnji s partnerima iz Dubrovnika, Stona i Trogira predstavljena je izložba u ta tri hrvatska grada koja je naišla na izniman prijem u publike

Mišo Babić u Dominikanskom samostanu u Dubrovniku

Napisao: **Marin Ivanović**

Dubrovačka podružnica Hrvatske matice iseljenika organizirala je izložbu dvojice hrvatskih slikara sa stalnom adresom u Austriji, Ante Kolendića i Miše Babića. U suradnji s partnerima iz Dubrovnika, Stona i Trogira izložba je predstavljena u ta tri hrvatska grada te je naišla na izniman prijem u publike. Uz potporu Grada Dubrovnika, u dominikanskome samostanu priređena je zajednička izložba ove dvojice autora u lipnju, u Stonu je zatim priređena u srpnju, nakon čega je predstavljena u Muzeju grada Trogira u kolovozu.

Koliko je pojam "realizam" višeznačan u likovnoj umjetnosti pokazuju radovi ove dvojice slikara koji su stilski

vrlo različiti iako se mogu svesti pod zajednički nazivnik "realnog" slikarstva. Onjima je nadahnuto govorio povjesničar umjetnosti Stanko Špoljarić: "Slikoviti ambijenti juga stalno su nadahnuće Anti Kolendiću. I oni pejzažne širine, prizori karakteristične mediteranske arhitekture jakoga tradicijskog predznaka, pitoreskni interijeri s pomalo zaboravljenim predmetima i brodice u sigurnosti luke. Svakako da je ljepota poveznica svih ovih motiva, raznolikih no i te kako bliskih u prenašanju života sredine. I bez figure čovjeka, scene su ispunjene njegovim tragom kroz vidljiv trud ruku i poštovanje prirode. Ante Kolendić istinski osjeća sklad povijesnosti i pulsirajućeg treptaja vlastitog doživljaja prostora, slikarski i emocionalno posvojenog."

Jednako inspirativno Špoljarić se osvrnuo i na radove akademskoga slikara Miše Babića: "Emocionalna žestina osnova je slikarskog pristupa Miše Babića. Figuracija ekspresionističkog naboja konstanta je njegove umjetničke strasnosti, prepoznatljive u dva pola likovnog izraza. S jedne strane to je putena realističnost hipertrofirane tjelesnosti likova, a s druge to su forme ekspresivne slutnje, oblika izraslih na razložnoj deformaciji. Postoje i svojevrsni mostovi između tih krajnosti na kojima Babić sretno spaja likovnu i literarnu komponentu djela, u kompozicijama i provjerenim simetričnosti i neobičnih rakursa s

Ante Kolendić

prepletima i skraćenjima gradivnih ploha. Na naglašeno velikim formatima ili slikama tek komornih dimenzija Babić pokazuje i odabrane stilske raspone, koji se bez obzira na različitost odlikuju jedinstvom stava, razmišljanjem i slikarskim opredmećenjem egzistencijalnih pitanja čovjeka."

Ante Kolendić rođen je 1952. godine u Luci pokraj Stona. Školovao se u Dubrovniku, a prve poduke o slikarstvu stekao je od dubrovačkoga slikara prof. Josipa Škerlja. Godine 1987. odlazi u Beč gdje upoznaje prof. Mišu Babića i u njegovu ateljeu do danas radi i usavršava se u raznim slikarskim tehnikama. Tijekom 2004. godine u prvome bečkom kotaru otvorio je galeriju i radionicu za izradu unikatnih okvira i pozlate. Slike mu se nalaze po privatnim zbirkama u Hrvatskoj i inozemstvu. Živi i radi u Tullnu, gdje posjeduje Galeriju 12.

Mišo D. Babić rođen je u Bosni i Hercegovini 1956. godine. Diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu 1978. godine, a 1979. odlazi na studijski boravak u Pariz i 1989. na studijski boravak u Italiju. Od 1992. godine živi u Beču i radi kao slobodni umjetnik. ■

ENG The Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation organised exhibitions in Dubrovnik, Ston and Trogir featuring the work of Ante Kolendić and Mišo Babić, both Croatian painters now living in Austria.

Stjepan Krasić, Maja Mozara, Stanko Špoljarić, Miše Babić i Ante Kolendić

'Nepokoreni grad' na Dravi

Osijek dobiva status slobodnoga kraljevskoga grada 1809. godine, a tijekom 19. i 20. stoljeća dobiva značajne zgrade, četvrti i gospodarske sadržaje. Zbog svega toga Osijek je 1814. godine s 9.500 stanovnika najveći grad u Hrvatskoj

Jedna od poznatijih vizura Osijeka s rijekom Dravom

Piše: Zvonko Ranogajec

Snimke: Turistička zajednica grada Osijeka

Osijek je najveći grad istočne Hrvatske, središte je Osječko-baranjske županije i četvrti po veličini grad Hrvatske. Smješten je na rijeci Dravi, stara jezgra i njegov najveći dio na desnoj je strani obale, a manji dio i na lijevoj, baranjskoj strani. Sa svojih 11 naselja nalazi se između 16. i 24. kilometra od ušća Drave u Dunav. Površina lokalne samouprave grada Osijeka iznosi 171 četvorni kilometar, nalazi se na 90 metara nadmorske visine po čemu je najniži veći kontinentalni grad u Hrvatskoj. Osijek graniči sa šest općina u Osječko-baranjskoj županiji te jednom u Vukovarsko-srijemskoj. Na sjeveru u Baranji Osijek graniči s općinama Bilje i Darda, na istoku Erdutom, na jugu Antunovcem i Čepinom, na zapadu Petrijevcima te na jugoistoku općinom Trpinja u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

RIMSKA MURSA

Osijek je smješten na geološki mlado me reljefu odnosno terasi Drave na desnoj obali koja je tijekom posljednjeg

odležavanja usjekla svoje korito dublje, a na nekadašnju naplavnu ravan počeo se taložiti eolski reljef odnosno naslage prapora. S druge strane Drave na njezinoj lijevoj obali dominira niži i močvarni reljef koji je prije gradnje nasipa bio dio retencije visokih voda iz Kopačkoga rita. Takav povoljan položaj bio je u prošlosti valoriziran kao najpovoljnije

mjesto prijelaza Drave prema Baranji i dalje Panoniji.

To su iskoristili Rimljani koji su na tome mjestu izgradili vojnu utvrdu imenom Mursa koja je imala veliki značaj u rimskome limesu ili vojnoj granici prema Panoniji, kao i mjesto s rimskom brodskom flotom u funkciji čuvanja i širenja rimske vlasti. Najveći status ko-

Središnji Trg Ante Starčevića je prostor na kojem se održavaju brojne priredbe

lonije Mursa je dobila za cara Hadrijana sredinom 2. stoljeća, a naselje se širi i izvan Castruma u smjeru zapada. Padom moći Rimskog carstva Mursu 441. godine osvajaju Huni da bi u 7. stoljeću niknulo prvo slavensko naselje Osijek. Hrvati grade naselje koje je zbog povišenosti u odnosu na okolne naplavne ravnice suho i neplavljeno te ga zovu Osijek zbog oseke na prostoru današnje Tvrđe. S vremenom se počinje rabiti i mađarski naziv Eszék, kao i njemački Esseg. Najstariji zapis imena Osijek datira iz 1196. godine vezano uz naplatu carine prilikom prijelaza Drave. Grad (civitas) Osijek je tijekom 14. i 15. stoljeća u posjedu mađarskih obitelji Korogy, Csupor, Ungar i Gereb, kao i Budimskoga kaptola.

POD TURCIMA 161 GODINU

Posebno razdoblje u povijesti Osijeka nastupa 1526. godine kada grad osvajaju Turci. Osmanlije ulaze u grad 14. kolovoza bez borbe da bi ga zatim Ibrahim-paša razorio. Obnavlja ga Sulejman Veličanstveni te gradi poznati pontonski most dužine 8 km do Darde u Baranji za potrebe daljnjih osvajanja Pannonije u smjeru Budima i Beča. U Osijeku se u to vrijeme razvijaju obrt i trgovina, a grad je pod Turcima više od 161 godinu, sve do 29. rujna 1687. godine. Osijek i Slavonija ulaze tada u sastav Habsburške monarhije, a tada počinje i snaženje Osijeka u jače gradsko središte s vojnim i kasnije upravnim i gospodarskim funkcijama regionalnoga karaktera tijekom 18. stoljeća. Gradi se nova vojna tvrđava

Osijek je poznat po svojim brojnim kafićima, barovima i klubovima

Dobro došli u Osijek!

Tijekom godine održavaju se mnogobrojne gradske manifestacije od kojih vam preporučujemo da svakako posjetite *Dane vina i turizma* i *Državno prvenstvo u kuhanju fiš-paprikaša* krajem travnja, *Osječko ljetno kulture* s kazališnim i filmskim predstavama, izložbama i umjetničkim izvedbama od kraja lipnja do sredine srpnja, *Zemlju bez granica* - dječji festival krajem kolovoza, *Pannonian Challenge* - festival ekstremnih biciklističkih sportova i urbane glazbe, *Dane prvoga hrvatskog piva* - festival osječkog piva i zabavne tamburaške glazbe te umjetnički ciklus *Četiri godišnja doba* - *land-art* - festival skulptura i slika od trave, lišća, pijeska, slame i snijega u osječkim parkovima, na ulicama i trgovima.

Prilikom prvog posjeta Osijeku preporučujemo vam da najprije posjetite Tvrđu, utvrđeni dio grada iz 18. stoljeća koji skriva zanimljive priče i legende poput one o generalu Johannu Stephanu von Beckersu koji je gradio gradske zidine kako

bi obranio grad od Osmanskog carstva. U Tvrđi ćete imati priliku uživati u nekim od najvrjednijih primjeraka barokne arhitekture u Hrvatskoj poput zavjetnog kipa Sv. Trojstva. Prolaskom kroz pojas velikih parkova i Perivoj kralja Tomislava doći ćete u secesijsku četvrt s monumentalnim zgradama poput Poštanske palače. Paralelni put prema glavnome trgu vodi vas uz rijeku Dravu, a laganom šetnjom promenadom doći ćete do konkatedrale sv. Petra i Pavla. Dovršena 1898., druga je po visini crkva u Hrvatskoj, a sa svojim 90 metara visokim tornjem i danas je najviša zgrada u Osijeku te druga najviša crkva u jugoistočnoj Europi. Na početku upoznavanja s gradom preporučujemo vam da sjednete na finu kavu ili osječko pivo na dravskoj promenadi i odmarajući pogled uza "zelenu ljepoticu" dobro proučite internetsku stranicu Turističke zajednice grada Osijeka (www.tzosijek.hr) i najbolje isplanirate vaš posjet. Želimo vam ugodan boravak u Osijeku!

Trg sv. Trojstva u Trdi

Zgrada nekadašnje Generalkomande

Unutrašnjost konkatedrale

Zimska luka na Dravi

u baroknome stilu u Tvrđi, a naseljavaju je vojnici, obrtnici i trgovci. Godine 1698. gradi se novo naselje istočno od Tvrđe, Donji grad, a 1786. godine Tvrđa, Gornji i Donji grad se ujedinjuju u jedinstvenu gradsku cjelinu. Godine 1792. nastaje južno od Tvrđe Novi grad naseljavanjem uglavnom njemačkih doseljenika iz Bačke i Banata. Grad se širi melioracijom močvara u južnome dijelu u porječju rijeke Vuke. Tvrđa sa zgradom generalkomande na središnjemu gradskom trgu sv. Trojstva (danas na novčanici od 200 kn) postaje vojno zapovjedništvo za Slavoniju, a grad dobiva značajne infrastrukturne objekte, 1759. vodotoranj i vodovod, 1779. kanalizaciju i 1790. novi most preko Drave. Osijek dobiva status slobodnoga kraljevskoga grada 1809. godine, a tijekom 19. i 20. stoljeća dobiva značajne zgrade, četvrti i gospodarske sadržaje. Zbog svega toga Osijek je 1814. godine s 9.500 stanovnika najveći grad u Hrvatskoj.

ZNAČAJNE KULTURNE USTANOVE

Snažno se razvija promet: cestovni, riječni, a posebno željeznički (1877. pruga do Budimpešte, 1878. do Slavinskoga Broda, 1910. do Vinkovaca). Od industrije razvija se tvornica šibica, pivovara, mlinarska industrija, plinara, lanara, industrija namještaja, šećerana, konditorska industrija, ljevaonica željeza, industrija strojeva. Osijek dobiva i značajne kulturne funkcije, gimnaziju, tiskaru, kazalište, sjedište Virovitičke županije. Kao prvi grad u Hrvatskoj 1884. godine dobiva i tramvaj. Zbog agrarne krize između dvaju svjetskih ratova Osijek se zbog snažne imigracije širi u smjeru zapad-istok u dužini od 10 km (Retfala, Višnjevac), ali i sjever-jug. Osijek se širi i u Baranju u Podravlju i Tvrđavici, a na jugu gradnjom novih naselja Sjenjak, Jug I, Jug II.

Nakon 2. svjetskog rata razvijaju se nove industrije: kemijska (*Saponia*), metaloprerađivačka, prehrambena (*Slobo-*

da), a grad dobiva riječnu luku u Nemetinu, zračnu luku u Klisi i Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera 1975. godine. Grad uz to ima i ostale ustanove od nacionalnog značaja: Hrvatsko narodno kazalište 1866., Državni arhiv, Muzej Slavonije, Galeriju likovnih umjetnosti, Gradsku i sveučilišnu knjižnicu, kino Uraniju koje je značajno po predivnoj secesijskoj zgradi. Kao sve značajnije turističko središte Osijek plijeni pažnju turista neogotičkom konkatedralom od opeke sv. Petra i Pavla, koja je podignuta na poticaj biskupa J. J. Strossmayera, kao i župnom crkvom sv. Mihovila u Tvrđi sagrađenoj na temeljima Kasimpasine džamije u baroknome stilu, koju su podigli isusovci. Osijek ima i Europsku aveniju u Gornjem gradu u kojoj dominiraju raskošne secesijske palače podignute početkom 20. stoljeća i koja je najduža ulica u ovome dijelu Europe sa

Niz secesijskih vila u Europskoj aveniji

secesijskim građevinama. Značajna je i kalvinska crkva i groblje s mauzolejom obitelji Pejačević, kao i njihovom palačom sagrađenom za Napoleona u stilu baroknoga klasicizma.

POGINULO 1.260 BRANITELJA

Najznačajniji dani u novijoj povijesti Osijeka dogodili su se tijekom Domo-vinskoga rata kada je grad bio izložen razaranju JNA i pobunjenih Srba već od lipnja 1991. godine. Grad je sustav-no razaran iz uporišta pobunjenih Srba u Tenji, Bijelom Brdu i Markušici, kao i iz Bilja u Baranji od rujna 1991. Osijek je tada jednom zauvijek pokazao da će ostati, kako i najpoznatiji gradski grafit kaže, "nepokoreni grad"! Godine 1998. okupirani dijelovi grada Osijeka vraćeni su mirnim putem u hrvatski teritorijal-no-pravni suverenitet. Tijekom Domo-vinskoga rata u obrani Osijeka poginulo je 1.260 branitelja, a više od 5.000 branitelja i civila je ranjeno.

Najveći broj stanovnika Osijek je imao 1991. godine i to 104.761 stanov-nika, a prema zadnjem popisu ima 84.108 stanovnika, dok lokalna samouprava gra-da Osijeka, kojega čini još i 10 naselja, ima 2011. godine 108.048 stanovnika. Veća su naselja Tenja i Višnjevac sa 7.000 i Josipovac s 4.000 stanovnika. ■

Krovovi u osječkoj Tvrđi

ENG Osijek is the largest city in eastern Croa-tia, the capital of Osijek-Baranja County and the fourth-largest city in Croatia. It lies on the banks of the Drava River – the old town core and most of the city on its right bank and a small portion on the left, Baranja side.

PRIJAVITE SE NA ZIMSKU ŠKOLU FOLKLORA

HMI poziva na tradicionalnu Zimsku školu hrvatskoga folklora u Crikvenicu od 3. do 12. siječnja 2015.!

Škola je namijenjena obrazovanju voditelja i članova hrvatskih folklor-nih i tamburaških skupina, a datira od 1963. godine. Prijave se primaju najkasnije do 1. prosinca 2014. godine.

Podučavat će se plesovi, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga jadrans-koga područja i plesovi Hrvata koji žive u susjednim zemljama: južne Hercegovine (BiH) i Hrvata u Boki kotorskoj (Crna Gora).

Uz praktična plesna predavanja, održat će se i ona o narodnim nošnja-ma i pjesmama jadranskoga područja, te teorijska o narodnoj plesnoj kulturi u Hrvata i razvoju etnokoreologije u Hrvatskoj.

Možete odabrati jednu od ponuđene tri grupe: ples, sviranje tambura i sviranje hrvatskih tradicijskih glazbala.

Prijavni listić i sve dodatne informacije možete zatražiti na adresi:

Hrvatska matica iseljenika
prof. Srebrenka Šeravić, rukovoditeljica Odjela za kulturu
e-mail: folklor@matis.hr
10000 Zagreb
Trg Stjepana Radića 3
Tel. 01/61 15 116
Fax. 01/6111 522
www.matis.hr

Autentičan i moćan poetski solilokvij

Ivanka Zdrilić diskretnim šarmom afirmira ljepotu zavičajnih pejzaža, meditira nad radošću i bolom, suosjeća i tješi, budi nadu i nudi oprost, nalazeći u ljepoti prirode auru mira, gradeći svoj poetski credo u reminiscencijama djetinjstva

Promotori predstavljaju knjigu

Napisaao: **Pavo Jančić**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, podružnica Dubrovnik, u dubrovačkoj Narodnoj knjižnici predstavljena je zbirka pjesama Ivanke Zdrilić "Zavežljaj ljubavi". Pred mnogobrojnom publikom zbirku su predstavili autorica prof. Ivanka Zdrilić, voditeljica podružnice Matice iseljenika Maja Mozara, prof. Pavo Jančić i prof. dr. Hrvoje Kačić, dok su stihove iz zbirke čitali Ivana Jovanović Trostmann i Marija Zdrilić. Ova iznimna poetska večer bila je posvećena Zdenku Baričeviću, dragovoljcu Domovinskoga rata, hrvatskome vitezu iz daleke Finske koji je, braneći svoj rodni Dubrovnik, život položio na oltar domovine.

"Visoki su vrijednosni dosezi Ivanke poezije, njezini stihovi su duboko

prožeta duhovna avantura, osobna emotivna inventura i prije svega prvoklasna literatura. U posvetama domovini i svom narodu, Ivanka se ne libi lirskih lamentacija, ispovjednih inkantacija, asocijativnih refleksija. Volim taj njezin domoljubni diskurs, koji je duboko ukorijenjen u njezin svjetonazor, u njezin poetski habitus. Volim zato što nikad nisam pristajao na zaborav ni prešućivanje žrtve hrvatskih branitelja jer su oni dali svoje živote za najvredniju i najsvetiju stvar, za slobodu svoje domovine i svog naroda", istaknuo je na predavljanju zbirke prof. Pavo Jančić.

LJUBAV PREMA ŽIVOTU

Najnoviju zbirku Ivanke Zdrilić čini sedam cjelina, mahom kratkih pjesama: *Zavežljaj ljubavi*, *Čeznuća svečanosti*, *Iskrice sjećanja*, *Podnevna himna*, *Mirisima dalmatinskog blagoslova*, *Ures do-*

brote, *Molitvice duše*. Profesor Pavo Jančić naglasio je kako sve pjesničke cjeline karakterizira Ivanka ljubav prema životu koji prolazi nenametljiv u svojoj skrušenosti, poniznosti, ljepoti.

"U svojoj poeziji Ivanka Zdrilić male stvari čini velikima, a velike malima. Njezin poetski senzibilitet sastoji se u sposobnosti uočavanja i mapiranja onih sitnih detalja svakodnevnog života, čineći od prostora svoje pjesme zaseban svijet, prebogati značenjima, zaokružen ljubavlju, autentičan i moćan u svome poetskom solilokviju. Njezina 'škrinjica djetinjstva' afirmira poetiku osjetilnog, nudeći nam suptilni koloplet zvukova, boja i dodira rodnog joj kraja. Kroz specifični pristup poetskoj narativnosti pjesnikinja 'miriše nebo ili bistrinu mora', 'sića se spavanja na taraci i zvijezda', 'cvjetanja zadarskih zvonika', 'sjevernih vjetrova velebitskih', 'zagrljena tišinom zavičaja' gdje

Ivanka Zdrilić

ZDENKO BARIČEVIĆ rođen je 3. svibnja 1958. u Dubrovniku gdje je završio osnovnu i srednju Pomorsko-tehničku školu. U svom rodnom Gradu upoznaje svoju buduću suprugu, Finkinju, Tuuli. Godine 1983. odlazi živjeti u Finsku gdje ubrzo osniva svoju tvrtku. Odmah na početku događanja koja su prethodila Domovinskom ratu ostavlja suprugu i dvoje malene djece (4-godišnjeg Franju i jednogodišnjeg Gorana) i dragovoljno se uključio u obranu Hrvatske kao pripadnik Hrvatske ratne mornarice. "Da nisam sada došao, ne bih sutra mogao proći Stradunom", rekao je. Poginuo je na Strinčjeri 12. studenog 1991. Posmrtno je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata i Redom Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana.

Zdenko Baričević

Ivanka Zdrilić zadarska je pjesnikinja koja trenutno živi i radi u Zagrebu. Diplomirala je hrvatski jezik i književnost na Filozofskome fakultetu u Zadru, a u Osijeku knjižničarstvo. Osim rada u pedagoškoj i knjižničarskoj struci, bila je lektorica hrvatskoga jezika u Poljskoj i Mađarskoj (Institut slavenske filologije u Katowicama; Sveučilište "Janus Panninius" na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost u Pečuhu). Pjesme objavljuje u časopisima i zbornicima. Objavila je zbirke pjesama *Raskrižja* (2012.) i *Zavežljaj ljubavi* (2014). Njezin najnoviji pjesnički ciklus, posvećen poginulome hrvatskom branitelju Zdenku Baričeviću, nosi naziv *Bijeli križ Srđa*. Prema njezinoj pjesmi *Zavežljaj ljubavi* naslovljen je zbornik s 5. susreta hrvatskoga duhovnoga književnog stvaralaštva "Stjepan Kranjčić". ■

je u 'vrtu stare kuće usidrila dušu'. Čarolija autoričinih riječi ovdje dobiva jedan dublji, značenjski smisao, smisao kakav

mogu pružiti samo zavičajem definirani tekstovi, amblematske točke vlastite identifikacije", zaključio je prof. Jančić.

ENG Ivanka Zdrilić's collection of poetry was promoted at the Dubrovnik public library, an event organised by the Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation.

ISELJENIČKA VIJEST

BARCOLANA – SUSRET JEDRILIČARA DVIJU OBALA JADRANA

ITALIJA - Jedan od tradicionalnih projekata hrvatske zajednice u Trstu je i organizacija susreta hrvatskih jedriličara na poznatoj regati "Barcolana" koja se održava svake godine, druge nedjelje u mjesecu listopadu.

U nedjeljno jutro svake godine oko 2.000 jedrilica zaplovi prema cilju, ne samo radi pobjede nego i radi zadovoljstva zbog sudjelovanja na tako veličanstvenoj regati. I ovogodišnja "Barcolana" okupila je mnogobrojne ljubitelje jedrenja sa svih strana, kao i iz Hrvatske. Vrijedni i ljubazni domaćini, članovi Hrvatske zajednice, i ove godine su uz svečani prijam dočekali sve hrvatske jedriličare i ljubitelje tog atraktivnog sporta.

Doček i druženje održano je u subotu, 11. listopada uoči 46. regate "Barcolana" u hotelu "Filoxenia" nadomak tršćanske rive. Večeri su nazočili, uz hrvatsku zajednicu, i mnogobrojni ugledni gosti iz diplomatskoga kora RH predvođeni veleposlanicima iz Rima Damirom Grubišom te Vatikana Filipom Vučakom i ostalim gostima. Događaj je

već niz godina organiziran u suradnji sa sponzorima velikoga nautičkog i turističkog središta u srednjoj Dalmaciji "Marina Frapa" iz Rogoznice, na čelu s Franom Pašalićem. "Hrvatska večer za

jedriličare" uoči regate još je jedanput "izbrisala" granice. U srdačnom ozračju istkane su nove niti zajedništva domovine i tršćanskih Hrvata. (Ana Bedrina)

Prisjećanje na veliku poplavu

U noći s 25. na 26. listopada 1964. rijeka Sava poplavila je Zagreb jer je došlo do pucanja nasipa. Posljedice poplave bile su katastrofalne, nabujala Sava poplavila je trećinu Zagreba i prekrila više od 6.000 ha gradskog područja na kojem je živjelo 180.000 ljudi

Na poplavljenom području živjelo je 183.000 stanovnika, od ukupno 600.000 stanovnika grada Zagreba!

Sava je zbog obilnih kiša u Alpama iznenada dosegla do tada nedostignut vodostaj

Tekst: Hrvatske vode Snimke: Hrvatske vode, Muzej grada Zagreba

U predvorju zgrade Gradske uprave Grada Zagreba u organizaciji Hrvatskih voda i Grada Zagreba 27. listopada 2014. godine održan je prigodni program u znak sjećanja na povijesnu poplavu koja je 1964. godine pogodila grad Zagreb. Programu su nazočili generalni direktor Hrvatskih voda Ivica Plišić i zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba Sandra Švaljek.

Dokumentarnim filmom "Poplava" Bogdana Žižića, prigodnim govorima, prezentacijom današnjeg sustava zaštite od poplava grada Zagreba, koju je pripremio Zoran Marković, zamjenik direktora VGO-a za gornju Savu, te otvorenjem izložbe fotografija "Poplava u Zagrebu 1964. godine" obilježena je 50. godišnjica katastrofalne poplave u Zagrebu. U noći s 25. na 26. listopada 1964. rijeka Sava poplavila je Zagreb jer je

POPLAVA U ZAGREBU 1964. GODINE

Zagreb je u listopadu 1964. godine pogodila jedna od najvećih prirodnih nepogoda u njegovoj novijoj povijesti. Nije to bila prva velika poplava u povijesti Zagreba, no zbog širenja grada prema obalama rijeke Save koji je bio branjen slabim i neadekvatnim nasipima, ova poplava imala je neusporedivo najteže posljedice za grad Zagreb. Prvi prodor vode zabilježen je u nedjelju, 25. listopada 1964. u 11.45 sati kada je Sava probila desni nasip pokraj Suhine u Podsusedu. Ubrzo nakon prodora nasipa poplavljeno je studentsko naselje Sava, a voda je Savskom cestom nastavila svoj pohod ulicama od Savskoga mosta. U ranim jutarnjim satima 26. listopada, nakon probijanja nasipa kraj ušća Črnomerca u Savu, voda je Horvaćanskom ulicom poplavila dijelove Jaruna, Knežije i Trešnjevke, a pod vodom je bilo čitavo Cvjetno naselje te uskoro Trnje i Kruge. Savskom i Vukovarskom ulicom voda je doprla sve do Studentskoga centra, a uz vodostaj od 514 cm voda se izliva Savskom cestom do željezničke pruge. Zatvaranjem podvožnjaka na Savskoj cesti kraj Koturaške i podvožnjaka kraj Jukićeve ulice uza željezničku prugu stvorena je barijera koja je spriječila daljnje nadiranje i prodor vode u samo središte grada prema Hrvatskome narodnom kazalištu.

U ponedjeljak, u večernjim satima, voda je došla do Držićeve ulice i poplavila Folnegovićevo naselje te je donesena odluka o probijanju Držićeve ulice, čime je počelo otjecanje vode iz poplavljenih kazeta prema Savi.

U poslijepodnevним satima 25. listopada proglašeno je izvanredno stanje za općine Črnomerec, Trešnjevka, Remetinec i Peščenica, evakuiraju se sela Lučko, Otok i Ježdovec

Nakon prodora nasipa uzvodno od Savske ceste, poplavljen je i dio gradskog središta

Zatvaranjem podvoznjaka na Savskoj cesti kod Koturaške i podvoznjaka kod Jukićeve ulice uz željezničku prugu spriječen je prodor vode u samo središte grada

Vjesnikov neboder koji je bio u izgradnji nalazio se na glavnim pravcima prodora vode

POSljedICE POPLAVE

Nakon povlačenja poplavne vode, Zagreb se suočio s neslućenim gubicima: 17-ero ljudi izgubilo je svoje živote, 65-ero ljudi je ozlijeđeno, a zbog poplave čak 40.000 građana napustilo je svoje domove dok je onima koji su ostali, uglavnom na višim katovima zgrada, hrana i ostala pomoć dostavljana čamcima.

Pod vodom se u nekoliko sati našlo više od 6.000 hektara gradskog zemljišta u dužini od 14 kilometara i širini do 4 km. Na tome području u to vrijeme živjelo je 183.000 stanovnika, od ukupno 600.000 stanovnika grada Zagreba! Čak 15.000 stambenih zgrada (od toga 300 višekatnica) i više od 3.000 gospodarskih objekata bilo je pogođeno poplavom.

Uništeno je ili onesposobljeno za daljnju upotrebu 65% ukupne građevinske operative i industrijskoga materijala, 2 km autoceste, uništena je 81 trafostanica, oštećeni savski nasipi, oštećena trećina prometnica u gradu, vodovodne i kanalizacijske mreže, električne i telefonske instalacije u poplavljenim područjima.

Osim stambenih i gospodarskih zgrada, teško su oštećene mnogobrojne gradske ulice, dio autoceste Zagreb - Ljubljana te savski mostovi kraj Jankomira i Jakuševca. Oštećeno je 28 velikih i stotinjak manjih poduzeća koja su zapošljavala više od 36.000 radnika. Poplava je poharala 30.000 hektara obradivih poljoprivrednih površina širega zagrebačkog područja. Velika oštećenja pretrpjele su mnogobrojne prosvjetne i kulturne ustanove, među kojima i 30 škola te nekoliko fakulteta, 3 velika studentska naselja i radničko sveučilište. Stradao je velik broj zdravstvenih stanica, javnih institucija, opskrbnih centara, pogona, skladišta i drugi gospodarski objekti. Konačna bilanca štete zagrebačkoga gospodarstva izražena je u iznosu od tadašnjih 160 milijardi dinara, bez izračuna i uključivanja sekundarnih i tercijarnih šteta. Koliko su štete bile velike najbolje govori i podatak da su one iznosile oko 9,18% republičkoga BDP-a.

Voda je opkolila zgrade u Krugama i poplavila Trnje

U općinama Trnje, Trešnjevka i Črnomerec dubina vode iznosi od 1 do 3 metra

NAKON POPLAVE

Godina 1964. godina bila je prekretnica u vodnom gospodarstvu: financijska sredstva su znatno povećana te je uslijedila intenzivna izgradnja nasipa; formirano je jedino samostalno ministarstvo pod nazivom Republičko ministarstvo za vodoprivredu; izrađen je projekt obrane od poplava gradova Zagreba, Siska i Karlovca koji je kasnije uključen u projekt Ujedinjenih naroda za kompleksno uređenje sliva Save i stvorena je jedinstvena organizacija vodnoga gospodarstva.

Stvaranje ovih projekata potaknuli su vodeći stručnjaci vodnoga gospodarstva: dr. Josip Zmaić, ing. Ivan Milković, ing. Martin Pilar, prof. Elimir Svetličić, prof. Dionis Srebrenović, ing. Ivan Vadjla, ing. Vladimir Faust, ing. Miroslav Braun, ing. Boris Delfin, ing. Zlatko Selanac, ing. Branimir Jelaković, ing. Tomislav Krpan, ing. Ljudevit Tropan te ostali inženjeri, tehničari i djelatnici.

Stanovnici se opskrbljuju namirnicama

Otvorenje izložbe postavljene u predvorju zgrade Gradske uprave Grada Zagreba

došlo do pucanja nasipa. Posljedice poplave bile su katastrofalne, nabujala Sava poplavila je trećinu Zagreba i prekrila više od 6.000 ha gradskog područja na kojemu je živjelo 180.000 ljudi. Poplava je odnijela 17 ljudskih života, 40.000 ljudi ostalo je bez krova nad glavom, potpuno je uništeno 10.000 stanova i više od 3.000 gospodarskih zgrada. ■

ENG A programme and the opening of an exhibition of photos in memory of the massive flooding that struck Zagreb in 1964 were staged at Zagreb City Hall. The event was organised by the national water authority Hrvatske Vode and the City of Zagreb.

Kraj nametnutih u Bosni i Hercegovini?

Da Hrvati u BiH ne bi završili kao Hrvati u Boki kotorskoj i Srijemu, Banatu i Bačkoj morat će se hrvatsko pitanje ostvariti načelom institucionalne jednakopravnosti i administrativno-teritorijalnim preustrojem zemlje, uključujući i novu teritorijalnu organiziranost BiH

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Po nekoj zlokobnoj povijesnoj tradiciji hrvatskome narodu u BiH i u najnovije vrijeme je bilo previše nametnutih i neprijateljskih upravitelja. Pravo je počelo s temeljnom prijevarom koja se dogodila Washingtonskim sporazumom o zajamčenoj konfederaciji RH i Federacije BiH, a koji su kriminalno izigrali SAD i bošnjački vođe s trajno prevrtljivim Alijom Izetbegovićem. Nakon toga su se redali za podvale uvježbani Englez Paddy Ashdown, khuenovski Austrijanac Wolfgang Petritsch te njegov sunarodnjak, licemjerni Valentin Inzko, čije je poništenje odluke čak Središnjega izbornoga državnog povjerenstva s pretprošlih izbora u BiH pogazilo hrvatsku biračku volju i odvelo zemlju u kaos i mrak, kako danas na svim stranama mnogi priznaju. Ciljane laži engleskog doušnika razotkrio je, kako je ovih dana netko stručan ponovno objavio, pred stranim kamerama ili mikrofonom na mnogim mjestima još pok. predsjednik Tuđman, a detaljno ga je u objavljenosti studiji razgolatio, zajed-

no s njegovim smicalicama o "Oluji" dr. Miroslav Tuđman te više domaćih i stranih autora. Cijeli je niz šteta koje je nanio hrvatskome narodu ovaj drugi, posebice uništavanjem imovine građana i mnogih tvrtki upadom u Hercegovačku banku uz angažiranje oklopne divizije SFOR-a. S takvima ni u ratu nisu pomogli narodu kad su ga gazile četničke i mudžahe-dinske horde! Aktiva banke potrošena je nakon toga na nametnute službenike u banci, a oko stotini tisuća građana i tvrtki koji su u njoj imali deponirana sredstva, kao i dioničarima, novac je opljačkan i nikad im ni nakon (sic!) 20 godina "istrage" nije vraćen.

Nakon njih su, kao nekada mađžaroni, sramotnim izbornim inženjeringom ciljano na vlast zajahali po rodu hrvatski junaci, od Zubaka i Komšića preko Lijanovića do Jurišića i Budimira te drugih koje će sve trebati jednom po abecedi za povijest ostaviti. Pamtim, dakle, političke elite drugih naroda koji su u svome osvajačkom interesu zjurado ušli u takav projekt, kao i sve ove našijence koji su ga protiv izričite volje svoga naroda prihvatili. Posljedice takvih odluka po Hrvate bile su pogubne, s uništavanjem njihovih prava, institucija, izabranih predstavnika i izvlačenjem novca s hrvatskih područja. Najpogubnija je bila izdajnička Nova hrvatska inicijativa. Kako bi uspostavili vlast tzv. Alijanse, OESS je izbornim inženjeringom ugurao u vlast NHI i još neke hrvatske male stranke bez obzira na to što se svih tih na izborima jasno odrekao hrvatski narod. Njezin čelnik Krešimir Zubak potpisao je 2002. također tzv. Sarajevsku deklaraciju da neće poduprije-

ti ustavne promjene koje bi bile na štetu vlastitog naroda, a onda je sutra dan izdao, čime su Hrvati de facto prestali biti politički narod u BiH. To je bilo još bolnije jer je jedan dio njih bio u institucijama Herceg Bosne koja je nedvojbeno bila vojni i politički odgovor za obranu i opstanak svoga naroda u BiH. Eto, ti su nas na kraju skupo koštali kao i svi oni koji su pristajali "što zbog ucjena ili obećanja raznih sinekura prodati cijeli narod i trgovati njegovom voljom". Dolazi li vrijeme kad će netko moćan i odgovoran zbog svega toga pozvati sve takve na odgovornost pred zakonom i narodom?

Nakon ovih izbora u BiH ponovno je zasjala nada da će oni hrvatski političari koji su izabrani s legitimitetom pobjednika u hrvatskome biračkom tijelu popunjavati hrvatsku kvotu u tijelima vlasti. To je u ovakvim prilikama temelj za ostvarenje ciljeva, ali ni to neće biti dovoljno ako izabrani ne stave ispred vlastitog interesa opće dobro svoga naroda i Bosne i Hercegovine kao zasebne i hrvatske države, da kao narod konačno dvadeset godina nakon završetka rata stanemo na svim važnim poljima na svoje noge. Da Hrvati u BiH ne bi završili kao Hrvati u Boki kotorskoj i Srijemu, Banatu i Bačkoj morat će se hrvatsko pitanje ostvariti načelom institucionalne jednakopravnosti i administrativno-teritorijalnim preustrojem zemlje, uključujući i novu teritorijalnu organiziranost BiH. Pri tome bi hrvatski krajevi i ljudi postali dio ne samo svoje izborne jedinice, kao ovdje pojedini kanton u Švicarskoj, nego i dio svake druge cjeline. Manje je važno hoćemo li to zvati republikom ili trećim, četvrtim etnitetom, a više da kao samosvojan narod budemo dostojna i obogaćujuća sastavnica cijele BiH i EU-a. ■

**Oprošteno jest grešima, zulumčaru, ubojici,
Oprošteno svima, svima, samo nije izdajici.**

Iskustvo samotnoga crtača iz Francuske

U gradu Marly le Roi pokraj Versaillesa, u predgrađu Pariza, kamo se zaputio kao 23-godišnji sveučilištarac 1962. godine, Dominik Škunca živio je i radio punih 49 godina, ostvarivši fascinantnu umjetničku reputaciju

Napisala: **Vesna Kukavica**

Ovih dana u Zagrebu je javnosti predstavljena likovna monografija crteža tušom svestranoga umjetnika novaljskog podrijetla s polustoljetnom francuskom adresom Dominika Škunca, koju potpisuju povjesničari umjetnosti Ive Šimat Banov i Margarita Sveštarov Šimat. Dvojezičnu monografiju *Dominik Škunca: Biće traga/L'Être et le trait*, usporedno na hrvatskome i francuskome, postumno su mu objelodanili ove jeseni Ogranak Matice hrvatske iz Škuncine rodne Novalje na otoku Pagu i umjetnikova cijenjena supruga Solange Armengaud Škunca iz Francuske. Riječ je o lijepo grafički oblikovanoj monografiji umjetnika koja sadrži 115 stranica velikoga formata, posvećenih zrelih Škuncinim godinama kad se on u vlastitome kreativnom radu isključivo posvetio oblikovanju crteža i

grafičkog otiska i to početkom 21. stoljeća, a u posljednjem desetljeću svoga života. Uz uvodni tekst Ive Šimata Banova pod naslovom "Biće traga", zanimljiv je esej likovne kritičarke Margarite Sveštarov Šimat, znakovito naslovljen "Nedovršivo kaligrafsko pismo Dominika Škunca" - koji prati središnju likovnu građu knjige sa stotinjak odabranih crteža.

OD NAJRANIJEG DJETINJSTVA

Arhitekt, slikar, grafičar i kipar Dominik Škunca rođen je 12. ožujka 1939. u gradiću Novalji na otoku Pagu, a umro je u Parizu 9. ožujka 2011. godine. U gradu Marly le Roi pokraj Versaillesa, u predgrađu glavnoga grada Francuske - Pariza, kamo se zaputio kao 23-godišnji sveučilištarac 1962. godine, Dominik Škunca živio je i radio punih četrdeset i devet godina, ostvarivši fascinantnu umjetničku reputaciju. Graditelj je trajnih mostova Francuske s Hrvatskom u

kojoj je njegova umjetnost sve prisutnija. Prije smrti povjerio je realizaciju ove knjige brižnoj pažnji svoje supruge Solange Armengaud Škunca.

Interes za likovno oblikovanje i putovanje pokazivao je Škunca od najranijeg djetinjstva. Školovao se u Novalji, Zadru i Pazinu, gdje završava Klasičnu gimnaziju olovnih pedesetih, kada mu je crtanje srećom predavao slikar, restaurator i likovni pedagog Vinko Fugošić koji je znao prepoznati talent u svojim učenicima. Iz zadarskih dana u svijet je ponio remiscencije na umjetničko blago i spomeničku baštinu Mediterana. Svoj poticaj za likovno izražavanje u Parizu šezdesetih najvećim dijelom usmjerio je prema arhitekturi.

STUDIJ ARHITEKTURE U VERSAILLESU

Nakon dvanaest godina života i stvaralaštva u Francuskoj, Dominik Škunca

Dominik Škunca 1997.

upisao je studij arhitekture u Versaillesu 1974. godine, završivši ga uspješno u veljači 1978. Diplomski rad bio mu je posvećen Različitosti opažanja boja u arhitekturi. Osamdesetih se sasvim realizira kao arhitekt francuskoga kulturnog kruga radeći u nekoliko ustanova te sudjelujući u obnovi velikog broja građevina u Parizu i okolici.

Sredinom sedamdesetih, točnije 1975., samostalno je izlagao slike i skulpture u Parizu na Montmartreu. Tu izložbu organizirao je Jacques Malherbes, novinar u Figaro-Aurore, u dvorani svojega književnog društva, potvrđujući Dominikovu svestranost i sklonost cjeloživotnom učenju.

PROJEKTI VIZUALNE UMJETNOSTI

Krajem 1978., boraveći u Splitu, ostvarila mu se prilika da u splitskome restauratorskom odjelu Hrvatskoga restauratorskog zavoda od restauratora Slavka Alača dobije kvalitetnu pouku o drvenoj tehnologiji slikanja ikona na drvenoj podlozi. Zanimala ga je simbolika zlatnih površina i svjetlosni odnosi pozlate prema ukupnome dojmu koji proizvodi takva slika. Tehniku tempere na drvu uz bogatu primjenu pozlate zlatnim folijama Škunca je nastavio još dugo usavršavati nakon povratka u Pariz. Rezultat dugotrajnoga i sustavnoga rada bio je cijeli niz suvremenih, stiliziranih izvedbi u duhu klasične religiozne ikonografije koje je autor s uspjehom izlagao u Francuskoj, Njemačkoj, Belgiji i kanadskome Quebecu. Jedna od najvažnijih samostalnih izložbi takvoga sadržaja održana je u studenome 1993. u Velikome salonu palače – L'Hôtel de Madame Pompadour u Versaillesu.

Osamdesetih Škunca redovito sudjeluje u raznim francuskim skupnim projektima vizualne umjetnosti poput zajedničke izložbe Atelier 17 u Rue de la Verrerie br. 74, nedaleko od Centra Georges Pompidou u Parizu. U organizaciji časopisa Nouvelle Cité u izložbenome prostoru u Rue Boileau br. 43 izlaže sa sedmoricom umjetnika krajem 1987. godine.

Sredinom osamdesetih, točnije 1986. godine, Škunci se pružila odlična prilika usavršavati grafičku tehnologiju u ateljeu jednog od najpoznatijih europskih slikara i grafičara XX. stoljeća Stanleyja Williama Haytera. Dani provedeni u uglednome Atelieru 17 Dominiku su bili iznimno inspirativni budući da je od Haytera u posljednjim godinama njegova života saznavao o umjetnikovim iskustvima s velikim suvremenimcima poput Picassa, Dalija, Miróa, Alechinskog, De Kooniga, Pollocka, Ernsta i drugih koji su radili u njegovu ateljeu. Kod Haytera svladaio je klasične tehnike dubokog tiska – bakropis (eau – forte), akvatintu (aquatinte) i vernis – mou.

Stara ljubav prema ikonama, poznavanje tehnologije uporabe zlatnih folija te novo znanje iz grafičke tehnologije potaknuli su devedesetih Škuncu na izradu višebojnih grafičkih otisaka na papiru koji je prije ulaska u grafičku prešu bio prepariran fiksiranim zlatnim folijama. Ta je tehnika u svome konačnom izgledu imala srodnosti sa srednjovjekovnim iluminiranim rukopisima, ukrašenim inicijalima koji sjedinjuju slovo, obojene ornamente, stilizirane likove i vrlo često simboliku zlatne podloge. Uz europsku tradiciju iluminacija rukopisa, osobito u srednjem vijeku, Škuncu su zainteresirale kineske i japanske kaligrafije s čestom uporabom pozlaćene podloge, ali i perzijski i arapski kaligrami.

TREĆA ŽIVOTNA DOB

U trećoj životnoj dobi u potpunosti se posvetio umjetničkom crtanju – kada nastaje većina crteža objavljenih u ovoj monografiji, koja obuhvaća radove od 2004. do autorove smrti 2011. godine.

Ova knjiga zapravo je zaokružila Škuncin opus koji je u arhitektonskom

Citat iz likovne monografije

Margarita Sveštarov Šimat: Nedovršivo crtačko pismo (...)

Recimo da je Dominik Škunca najbliži fenomenu apropiacije dalekoistočne kaligrafije i filozofije. Škuncini crteži kistom i crnim tušem na bijelim podlogama ideogrami su geste koja u svojem pokretu i tragu osvaja i dubinu i površinu pretvarajući ravnodušnu plohu u beskonačan prostor dinamičkih antropomorfija. One su singularne. Jedan list, jedna figura, dvije figure ili nekoliko njih u grupi, povorci i nizu – nema mnoštva. U tom intuitivnom crtačkom nastajanju oblik nije moguće anticipirati i preduhitriti. On nastaje kao memorijski otisak. Znak. Trenutak. Nastaje u usporednom i istodobnom tijeku ruke i misli. No figure ne nastaju neovisno jedna o drugoj, već jedna drugu, izdvajajući se iz vrtloga i prepleta, nadopunjuju.

Škuncin kist nema mekoću kineskog kaligrafa, iz njega ne kapla crnilo, potez nije zasićen, već je tonski prosvijetljen u tragovima kistovnih čestica i lineacija, akcentuiran pritiskom kista i težinom geste i udarca letećeg poteza ili apostrofa. Katkad je crtež načinjen samo udarcima kista. Gotovo kao brza gradnja. Gdje kad arabeskom. Gdje kad samo linijom. Gdje kad snopljem. Na kraju, kada je format svladan, crteže "imenuje" mrljom, crnom točkom ili njezinim rasprsnućima, otkrivajući se kao glava i lice bez fizionomije. Mrlja je označitelj crtačke arabeske koja imenuje tijelo plesača, redovnika, procesiju, majku i dijete... Glava je punctum koji gestualnom spletu linija daje ime. Ona imenuje, označava i uspostavlja štedljivu deskriptivnu razinu egzistencijalne dimenzije i filozofičnosti. Škuncini crteži u duhu Konfucijeva nauka nastoje postati jedno. Žele postati samo Znak. Ali sažet i rasprskavajući u svojem pojavljivanju, ponavljanju i izmicanju, nikad ne želi biti istim. Oni su ujedno i nedovršivo pismo ili nedovršivi alfabet pisma. Jer na kraju u ispisu tih stotine crteža koji su svojom bujnošću, unutarnjim ritmom i strašću zamršen splet emocionalnih i kontemplativnih izričaja, čini se kao da Dominik Škunca upravo ispisuje jedno beskonačno pismo koje po svojoj imaginaciji, opsesiji i katarzi naprosto nadire nastojeći (a i znajući) da se to beskonačno i ponavljajuće nikada do kraja ne iscrpi i ispiše. (citat str. 113)

i restauratorskom dijelu opisan u ranijoj monografiji pisca Antuna Travirke, koju je također objavila Matica hrvatska iz Novalje i to 2007. godine. Antun Travirka uočava razapetost umjetnika između "romantičarskih osjećaja i izrazito purističke arhitektonike slike". Kako je Travirka izvrsno proniknuo u značenje pariškoga školovanja i u sve ono što je moglo utjecati na hrvatsko-francuskoga umjetnika Dominika Škuncu u sklopu "panorame likovnih tendencija pedesetih i šezdesetih godina" 20. stoljeća, važno je iščitati obje monografije kako bi ubaštinjenje Škuncina opusa u naš kulturni krug bilo cjelovito. ■

ENG A monograph by Ivo Šimat Banov and Margarita Sveštarov Šimat has been published about the final part of the oeuvre of Dominik Škunca (Novalja, 1939 – Paris, 2011), a versatile artist who spent much of his life in France.

Zgrade i spomenici Hrvata u Argentini

Naslovnicu krasi fotografija Mihanovićeve fontane s dupinima koja se nalazi u četvrti Belgrano u Buenos Airesu. Fontanu visoku pet metara izradio je od mramora kipar José Arduino, a prema želji naručitelja, istaknutoga hrvatskog iseljenika Nikole Mihanovića, ukrašena je s četirima dupinima

Carmen Verlichak

Napisao: Hrvoje Salopek Snimke: Iz knjige

Istaknuta hrvatska djelatnica i spateljica iz Argentine Carmen Verlichak objavila je ove godine knjižicu *Edificios y monumentos de los Croatas de la Argentina* (Zgrade i spomenici Hrvata u Argentini) koja donosi izbor fotografija znamenitih zgrada i spomenika povezanih s Hrvatima i njihov opis na španjolskome, hrvatskome i engleskome jeziku. Autor fotografija je Germán Morilla.

Autorica u uvodu navodi sljedeće: "Hrvati su u Argentini ostavili duboke tragove, mnogi od njih nisu opipljivi jer su povezani s duhom i kulturom. Nešto od toga prikazano je u knjizi Hrvati u Argentini. Sad djelomično upotpunjemo tu informaciju prikazom nekih od građevina i spomenika koje su Hrvati podigli utirući put svojoj sudbini u ovoj zemlji."

Naslovnicu krasi fotografija Mihanovićeve fontane s dupinima koja se nalazi u četvrti Belgrano u Buenos Airesu. Fon-

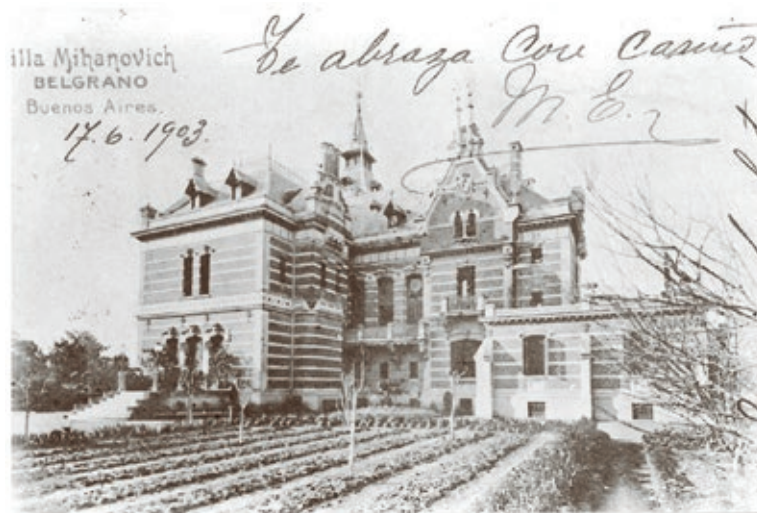
tanu visoku pet metara izradio je od mramora kipar José Arduino, a prema želji naručitelja, istaknutoga hrvatskog iseljenika Nikole Mihanovića, ukrašena je s četirima dupinima. Ova atraktivna fontana smatra se prvom ukrasnom skulpturom u toj poznatoj četvrti Buenos Airesa.

Od oko 20-ak zgrada i spomenika koje autorica obrađuje, tu je i velika zgrada u ulici Monte. "Kad su stigli Hrvati u Buenos Aires 1947./1948. svećenik Vlado Bilobrk organizirao je zbrinište u kojemu može živjeti oko 400 izbjeglica. Tamo su živjeli dok se nisu zaposlili i našli novi smještaj. U velikoj zgradi prihvatilišta svaka obitelj imala je svoju sobu. Među ostalima, u zbriništu su bili Mekanovići, Šarići, Rosandići, Pintarići, Krvarići, Lašići, Devčići, Vlahovići, Grizelji, Gučeki, Boljasići, Kralji, Kerni... Sada se ulica zove Baldomero Fernández Moreno, ali za sve one koji su tamo bili još je - Monte."

U Buenos Airesu jedan trg posvećen je i Republici Hrvatskoj. "Između avenija Valentín Alsina i Ombúes te ulice Olleros, u blizini željezničkoga kolodvora Lisandro de la Torre, nalazi se zelena površina u čast Hrvatskoj. Mjesto nosi ime Republike Hrvatske od kolovoza 1997. odlukom Gradskog vijeća.

Godine 1998. hrvatska zajednica darovala je kip posvećen Majci useljenika. To djelo u bronci, visoko oko dva metra, izradio je kipar Josip Turkalj, učenik Ivana Meštrovića, i sam hrvatski imigrant u Sjedinjene Američke Države. ■

Villa Mihanović u Belgranu

ENG Prominent Argentinean-Croatian activist and writer Carmen Verlichak has this year published *Edificios y monumentos de los Croatas de la Argentina* (*The Buildings and Monuments of Croats in Argentina*) which features a selection of photos of buildings and monuments related to Croats with descriptions in Croatian, Spanish and English.

Tradicionalni hrvatski festival piva i zabave

"Croktoberfest" svojim zajedništvom, raspoloženjem i energijom kao da navješćuje ljetne dane, vrijeme odmora i ostalih događaja kojim australski Hrvati njeguju svoje običaje

Najmlađa grupa
folklorne skupine
Mladih Hrvata

Napisala i snimila: **Suzana Fantov**

Kraj je listopada i australsko proljeće u punom je sjaju, no ono što se najviše iščekivalo nije tek godišnje doba i mjesec u njemu već tradicionalni *Croktoberfest*, ove godine održan 25. listopada u društvenim prostorijama *Melbourne Croatia* te na terenima njihova nogometnoga kluba *Melbourne Knights*.

Kao i prijašnjih godina nizovi stolova, roštilja i ražnjeva, hladno pivo i pjesma, folklorni nastupi i fešta do ranih jutarnjih sati obilježili su ovaj veliki događaj u zajednici australskih Hrvata Melbournea.

Organizatori i mnogobrojni volonteri bili su spremni otvoriti svoja vrata posjetiteljima koji su već u ranom toplom prijepodnevnu mogli uživati u druženju. Zabavni dio programa započeo je nastupom najmlađe grupe folkloraša *Mladih Hrvata* koji inače djeluju u sklopu Hrvatskoga katoličkog centra sv. Nikole Tavelića na Clifton Hillu (Melbourne). Maleni su ponosno stupili na pripremljenu pozornicu gdje su otplesali bunjevačke plesove. Nakon njih nastupila je i najmlađa grupa *Hrvatske zore* iz HKC Sunshine koja se već predstavila pred velikim brojem okupljenih obitelji i djece, s plesovima Baranje.

I dok su starije generacije zaplesale u društvenim prostorijama kluba gdje ih je zabavljao glazbeni sastav *4 kuma*, u pripremi je bio vol na ražnju, grčki gyrosi, ostalo meso s roštilja, a postavljeni štandovi plijenili su pecivima s kobasicama, miješanim mesom, ali i domaćim kolačima. *Croktoberfest*, po uzoru na *Oktoberfest*, naravno ne bi mogao proći bez – pive. Od 'Ožujskog', 'Karlovačkog' pa do lokalnog australskog piva,

domaćini su se potrudili obilježiti ovu feštu piva i pravim nje-mačkim odabranim pivom i pivskim perecima.

Članovi glazbenoga sastava *Neretva Band* umiješali su se među goste i zabavljali ih svojom pjesmom, a za nastup se pripremala srednja grupa folkloraša *Hrvatske zore* koji su svoj veliki pljesak zaslužili nastupom bunjevačkih plesova.

Subotnji dan bio je pogodan za svakog – djeca su se zabavljala na igralištu gdje ih je čekao cijeli niz vratolomija - vrtuljak, napuhani tobogani, bake i djedovi zavrtjeli su se na plesnome podiju, stari prijatelji nazdravili...

Poslijepodne je nastavljeno zahuktavanjem atmosfere za koju su bili zaduženi glazbenici *Neretva Banda*, *Bečara* i *Tajne*. Na glavnoj pozornici uz akustični nastup sve prisutne oduševio je Mato Šagolj, vokal glazbenoga sastava *Magle*, a nakon njega *Generacija* koja je nastavila u istom ritmu čuvati dobro raspoloženje. Odigran je i derbi između Melbourne Viktorije i Melbourne Cityja.

Noć je bila rezervirana za daljnji nastavak plesa, pjesme, no niti hrane nije nedostajalo! Gladni su mogli 'ubaciti u sebe' čevapčice i u dva sata ujutro! I tako uz obilje alkohola, rock nastupa '3 on a Tree' došao je red i na nastup *Major Minor*, omiljenoga glazbenog sastava koji je 'feštarski delirijum' održao do ranih jutarnjih sati.

Croktoberfest svojim zajedništvom, raspoloženjem i energijom kao da navješćuje ljetne dane, vrijeme odmora i ostalih događaja kojim australski Hrvati njeguju svoje običaje, ukapaju se primjerom *Croktoberfesta* i u neke druge, no uvijek unoseći svoj hrvatski pečat pa bila riječ i o – pivu! ■

Ples 'zlatne
generacije'

ENG The traditional *Croktoberfest* Croatian beer festival was staged this year on October 25th at the premises of *Melbourne Croatia* and on the pitches of their football (soccer) club the *Melbourne Knights*.

Bitka pokraj Varne 1444. i njezine posljedice

Pod dojmom teškog poraza pokraj Varne, hrvatski kulturni i javni djelatnik Ivan Vitez od Sredne, rodnom iz okolice Križevaca, upozorio je papu Eugena IV. u Rimu na potrebu za organizacijom novoga pohoda protiv Osmanlija, predviđajući teške posljedice za Europu ako se kršćanski vladari ne udruže i zajednički suprotstave osmanskoj prijetnji

Piše: **Željko Holjevac**

U bitci pokraj bugarske Varne na Crnome moru 10. studenoga 1444. poginuo je ugarsko-hrvatski kralj Vladislav I. i potučena je velika križarska vojska, čime je propao posljednji pokušaj zajedničkoga nastupa vojnih snaga nekoliko kršćanskih zemalja protiv turskih osvajača kojima je tom pobjedom bio otvoren put u Europu.

Sredinom 14. stoljeća Turci-Osmanlije prešli su iz Male Azije na Galipoljski poluotok, a nakon pobjede na rijeci Marici 1371. prodrli su u jugoistočnu Europu. Centralizirano vođenje islamiziranih konjanika-spahija i pješaka-janjičara, motiviranih ideologijom svetoga

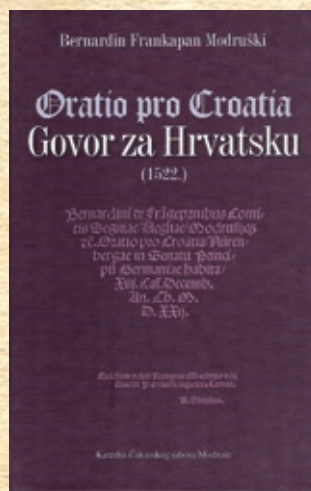
rata protiv kršćanskih "nevjernika", pokazalo se učinkovitijim od loše upravljanih i slabo pokretnih vojski balkanskih zemalja, zahvaćenih feudalnom anarhijom. Osmanlije su tako 1389. pobijedili srpske velikaše u bitci na Kosovu polju, a 1396. porazili su križarsku vojsku ugarsko-hrvatskoga kralja Žigmunda Luksemburškoga u bitci pokraj Nikopolja u Bugarskoj. Poslije unutarnje konsolidacije u prvoj polovici 15. stoljeća postali su ekspanzivna vojna sila koje su se svi pribojavali. Stoga je ugarsko-hrvatski kralj Vladislav I. na poticaj papina legata Cesarinija okupio vojsku iz raznih kršćanskih zemalja i krenuo u križarski pohod protiv Osmanlija s ciljem njihova izbacivanja iz jugoistočne Europe. No, u sudbonosnoj bitci pokraj Varne u Bugarskoj kršćanska vojska bila je razbijena, a poginuo je i sam kralj koji je time stekao nadimak "Varnenčik". U bitci je sudjelovao velikaš Franko Talovac, brat hrvatskoga bana Matka Talovca, s nekoliko stotina konjanika, a uz njega je bio i biskup Ivan de Dominis iz Velikoga Varadina (danas Oradea u Rumunjskoj), koji je smrtno nastradao pokraj Varne kao jedan od zapovjednika križarske vojske. U pohodu protiv Turaka značajnu ulogu imao je i vojskovođa János Hunyadi iz mađarskoga Erdelja ili današnje rumunjske Transilvanije, poznat u narodnim pjesmama pod imenom Sibirjanin Janko (prema gradu Sibinju, nekoć zva-

nom Nagyszeben ili Hermannstadt, a danas Sibiu).

RATNA SREĆA NA STRANI MURATA II.

"Ipak, ratna je sreća bila na strani sultana Murata II., koji je, zahvaljujući Đenovljanima, a možda i Mlečanima, uspio prebaciti svoje trupe iz Male Azije u Europu. Kršćanska flota, u čijem su sastavu bile i dvije dubrovačke galije, nije stigla to spriječiti. Dana 10. studenoga 1444. u bitci koja se odigrala kod Varne kršćan-

ska je vojska, kao što znademo, hametice potučena. Tu su poginuli i glavni akteri toga vojnog pohoda kralj Vladislav, koji je kasnije nazvan Varnečki, a i sam kardinal Iulie Cesarini. Spasio se jedino Ian Huniadi. Što se dogodilo s Franjom Talovcem ne zna se pouzdano. Istini za volju, treba reći da se on nakon ove bitke u dokumentima više ne spominje, iz čega se može pretpostaviti i da je u toj

bitci poginuo s biskupom Rafaelom. Kršćanska se flota vratila, dvije dubrovačke galije također su se vratile kući da nisu imale kad sudjelovati u akcijama. A za poraz kod Varne Dubrovčani su saznali, čini se, mnogo kasnije. Naime, sa sigurnošću se može reći da ni tijekom siječnja 1445. godine nisu bili upoznati s porazom, a u veljači te godine bili su u nedoumici je li kralj Vladislav još živ ili je poginuo", opisao je tijekom bitke pokraj Varne povjesničar Zef Mirdita.

Pod dojmom teškog poraza pokraj Varne, hrvatski kulturni i javni djelatnik Ivan Vitez od Sredne, rodom iz okolice Križevaca, upozorio je papu Eugena IV. u Rimu na potrebu za organizacijom novoga pohoda protiv Osmanlija, predviđajući teške posljedice za Europu ako se kršćanski vladari ne udruže i zajednički suprotstave osmanskoj prijetnji. No, to se nije dogodilo, a Osmanlije su pod vodstvom sultana Mehmeda II. Osvajača 1453. ušli u Carigrad i srušili oslabljeno Bizantsko Carstvo. Godine 1459. dokrajčili su Srpsku Despotovinu, a 1463. zauzeli su bez ijedne velike bitke Bosansko kraljevstvo, koje nije bilo vojnički spremno za obranu pa je tim povodom nastala poznata izreka: "Bosna šaptom pade!"

JAJAČKA I SREBRENIČKA BANOVINA

Osvajačko širenje Turaka-Osmanlija u jugoistočnoj Europi ugrozilo je tijekom druge polovice 15. stoljeća neposredno i hrvatske zemlje u zajednici s Ugarskom pa je ugarsko-hrvatski kralj Matijaš Korvin za vrijeme osmanskoga prodora u susjednu Bosnu sa svojom vojskom zaposjeo sjeverne dijelove te zemlje i osnovao dvije pogranične banovine - Jajačku i Srebreničku. Zatim je preoteo Frankopanima strateški važan lučki grad Senj i 1469. utemeljio obrambenu Senjsku kapetaniju, jezgru organizirane vojničke obrane hrvatskih i ugarskih krajeva. Unatoč hrvatskoj pobjedi 1478. kraj Jajca, Osmanlije su 1482. proširili svoju vlast na Hercegovinu, a unatoč ponovljenoj hrvatskoj pobjedi 1491. u klancu Vrpila, oni su na povratku iz pljačkaškoga pohoda u Kranjsku opustošili srednjovjekovni biskupski i utvrđeni feudalni grad Modruš i porazili 9. rujna 1493. hrvatsku plemićku vojsku u bitci na Kravatskom polju. "I tada počеше cviliti rodilje i udovice mnoge i mnogi drugi",

zapisao je pop Martinac na kraju glagoljaškog časoslova za katoličke redovnike u Novom u Vinodolu. "To je bio prvi rasap Kraljevstva Hrvatskoga", ocijenio je u 16. stoljeću kroničar fra Ivan Tomašić.

Tako je u drugoj polovici 15. stoljeća započelo sudbonosno ratovanje s Osmanlijama, koje je s većim ili manjim intenzitetom potrajalo više od dvije stotine godina – od vremena prije Krbavske bitke (1493.) kao hrvatskog poraza preko Sisačkoga boja (1593.) kao prekretnice u tome ratovanju do vremena nakon mira u Srijemskim Karlovcima (1699.) i uzamaka Osmanlija iz današnjih hrvatskih zemalja. To dramatično razdoblje hrvatske povijesti, koje je senjski polihistor Pavao Ritter Vitezović naslovom *Plorantis Croatiae saecula duo* 1703. označio kao "dva stoljeća hrvatskoga plača", suočilo

Turski sultan
Mehmed II.
Osvajač

je hrvatsko stanovništvo u ugroženim krajevima s bijednom perspektivom koja se uglavnom svodila na smrt, ropstvo ili iseljavanje iz hrvatsko-slavonske kraljevine. "Luge, sela, građe popliniv s'žegoše, / muže, žene, mlade svezav povedoše. / Ubiše junake, koji se rvihu / i ine neja-ke u sinžir vedihu", naglasio je 1522. hrvatski humanist Marko Marulić u svojoj *Molitvi suprotiva Turkom*.

SELIDBE HRVATSKOG STANOVNIŠTVA

U okolnostima dugotrajne ugroženosti selidba hrvatskog stanovništva u 16. stoljeću prema sigurnijim područjima u zapadnoj Ugarskoj, Donjoj Austriji, Moravskoj, slovenskim pokrajinama, na Apeninskome poluotoku i drugim okolnim zemljama i krajevima poprimila je masovne razmjere. "Mi učinismo što se moglo učiniti, ali dalje već ne možemo opstati bez vaše pomoći jer smo posve iznemogli", zavapio je knez Bernardin Frankopan, jedan od rijetkih preživjelih sudionika Krbavske bitke i utemeljitelj Ogulina, u tjeskobnome govoru održanom 1522. pred njemačkim staležima na državnome saboru Svetoga Rimskoga Carstva u Nürnbergu. Nakon što su Osmanlije u bitci na Mohačkom polju slomili Ugarsko-hrvatsko kraljevstvo, hrvatski staleži i redovi na saboru u Cetinu 1527. izabrali su za kralja austrijskoga nadvojvodu Ferdinanda Habsburškog, a hrvatske zemlje na dulje vrijeme svedene su na "ostatke ostataka nekoć slavnoga Hrvatskog kraljevstva" i podijeljene između Habsburgovaca, Osmanlija i Mlečana. ■

ENG Hungarian-Croatian king Vladislav I died on 10 November 1444 at the Battle of Varna on the Black Sea coast of Bulgaria. The victory of the Ottoman Turks over the large crusader army marked the last unified attempt to thwart the Turkish incursions and opened their way into Europe.

Lirske minijature o povratku

Više negoli u dosadašnjim knjigama, ova izabrana lirika pokazuje da je identitet modernosti Polegubićeve poezije utemeljen u pjesništvu hrvatskoga modernizma, više nego u suvremenim pjesničkim tendencijama

Adolf Polegubić

Napisala: **Vesna Kukavica**

U izdanju Društva hrvatskih književnika iz Zagreba ovih dana su se pojavile izabrane pjesme autora iz Njemačke Adolfa Polegubića, ukoričene pod znakovitim naslovom "Povratak". Spisatelj i esejist dr. sc. Adolf Polegubić, znan čitateljskoj publici diljem Europe kao dugogodišnji glavni urednik dvojezičnoga mjesečnika hrvatskih katoličkih misija *Živa zajednica/Lebendige Gemeinde* koji izlazi u Frankfurtu na Majni, nedvojbeno je plodan pjesnik jer mu je ovo četrnaesta knjiga stihova u tri posljednja desetljeća. Tu su još mnogobrojne knjige publicistič-

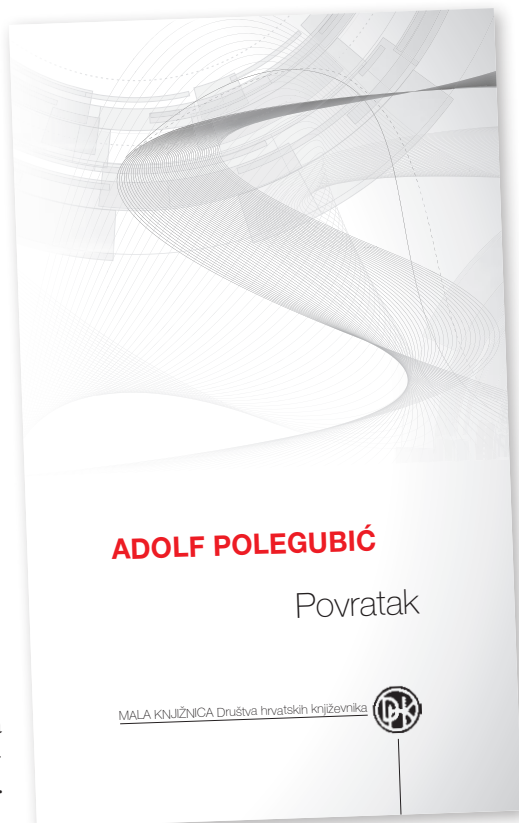
kih radova. Dojmljivo grafički oblikovana knjiga izabranih Polegubićevih pjesama razdijeljena je u pet poetskih cjelina koje su naslovljene prema nazivima njegovim dosadašnjih pet zbirki pjesama na hrvatskome jeziku (*Kolijevka od kamena* - 2013.; *Boja plavetnila* - 2006.; *Tragovi* - 2002.; *Kora blja* - 1991. i *Pripadati* - 1988.). Knjigu je uredio dr. sc. Ivica Matičević, a pjesme je izabrao dr. sc. Vladimir Lončarević, napisavši uvodni esej o Polegubićevoj pjesničkoj stvaralaštvu.

"Prije dvadeset šest godina, 1988., ušao je Adolf Polegubić zbirkom *Pripadati* objema nogama na naše književno obzorje, tada kao mladi pjesnik zagrebačkoga književnog kluba na Peščenici. Od tada do danas otisnuo se fizičkim i pjesničkim prostorima preko pola planeta, riječju i putovanjima nazočan od daleke Kanade, Beča i Frankfurta, preko nizozemskih i poljskih vizura do Zagreba i svojih zavičajnih Banjevaca. Dugo je to i veliko ljudsko i književno putovanje hrvatskim i svjetskim prostorima. Od početka svoga stvaranja Polegubić je prepoznat, prihvaćen i predstavljen kao katolički pjesnik. Bilo bi, međutim, posve pogrešno tu katoličku odrednicu i činjenicu da mu pjesništvo nadahnućem i sadržajima optira prema transcendenciji shvaćati kao atribut tematsko-motivske ograničenosti. Naprotiv, Polegubić je pjesnik širokog spektra, u znatnoj mjeri svoga opusa i pjesnik ljubavne poezije (...)", ocjenjuje u uvodnom eseju u knjizi dr. sc. Vladimir Lončarević.

Stilski je Polegubićevo lirika jedna vrsta brzog povratka domovinskom književnom modernizmu, koji uz iskazanu raznovrsnost poetskih izričaja karakteriziraju to lirsko polje. Najbliži je krugu suvremenih pjesnika koje su inspirirali pjesnički uzori poput Dobriše Cesarića, ali i poete bliski Danijelu Dragojeviću.

POVRATAK DUŠI SAMOTNOGA SUVREMENOG PUTNIKA

Više negoli u dosadašnjim knjigama, ova izabrana lirika pokazuje da je identitet modernosti Polegubićeve poezije utemeljen u pjesništvu hrvatskoga modernizma, više nego u suvremenim pjesničkim tendencijama. Unatoč činjenici da se Polegubićevo poezija napaja na dva-

na njemačkom sjeveru

ni raskoš hamburške vijećnice
ni predbožićni ugođaj
jednog nedjeljnog prijepodneva
ne otkriva bjelinu

tek vlažnost
i hladnoća sjevera

ljudi hladnoćom odišu

hamburško prijepodne
trenutak
s okusom kave
i pogledom u daljinu

ne mislim o tuzi
ni o radosti
tek o jugu
kamenu i pticama

ma izvorima, njemačkome i hrvatskome - njezino je semantičko polje na dubokom osobnom iskustvenom izvoru, koji joj daje eruptivnu snagu.

Umjesto bijega, Polegubić odabire povratak duši samotnoga suvremenog putnika. Nije riječ o nostalgijaru, nego o sjetnome znatiželjnom pustolovu. Već od naslova "Povratak", preko karakterističnih motiva i pjesničkih postupaka koje u ovoj knjizi nalazimo, izabrana lirika Adolfa Polegubića logično iskazuje kretanje unutar koordinata koje su ocrtale uvrštene autorove pjesničke zbirke. Zanimljivo, lirski je subjekt promatrač prostora i vremena, a oni i ovaj put povratno skiciraju njegov portret uronjen u svijet duhovnosti, dramatizirajući stanja u kojima se nalazi s poniznošću hrabroga čovjeka – pristalog na mijene.

Možda je baš to približavanje čovjekova bitka i gubitka u ovim pjesmama i urodilo novostima. Nemir lirskoga subjekta - zaljubljanog mišlju o povratku - svoj će izraz pronaći u njegovu to mirnijem pogledu na izazove s ruba životnog putovanja izvan domovine. To što se Polegubić utječe u povratak čovjekoljublju i Bogoljublju - ističe ga kao pjesnika vedrine, svjetla i ravnovesja. ■

ENG The Croatian Writers' Association of Zagreb recently published a selection of poetry by German-based writer Adolf Polegubić under the signal title *Povratak* (*The Return*).

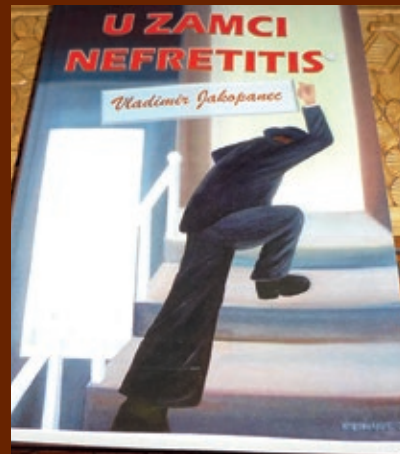
ISELJENIČKA VIJEST

SYDNEY: PREDSTAVLJEN ROMAN "U ZAMCI NEFRETITIS"

AUSTRALIJA - Hrvatsko australsko literarno i umjetničko društvo u suradnji s Društvom Hrvatski arhiv Australije Inc. i Hrvatskim međudruštvenim odborom za zajedničku suradnju u N.S.W., predstavili su knjigu *U zamci Nefretitis* poštovanog autora Vladimira Jakopaneca, u Sydneyu 5. listopada 2014., u H.D. "SYDNEY" u Punchbowlu, u knjižnici na katu.

Knjigu je predstavio i o knjizi govorio prof. Luka Budak. Program je izvrsno vodio Branko Jažić, a započeo je glazbenik Thomas Potočki pjevanjem i sviranjem australske i hrvatske himne te je minutom šutnje odana počast svima koji su ugradili svoje živote u oltar hrvatske slobode i države tijekom povijesti. Pozdravno slovo uputio je nazočnim poštovateljima hrvatske pisane riječi i duhovne baštine Ante Glavor te Fabijan Lovoković.

Među uglednicima iz Canberre bio je nazočan hrvatski veleposlanik od 1977. do 1979. Njegova Ekselencija Marijo Šime Dešpoja, a kojega je društvo HALUD u Sydneyu imalo čast imenovati svojim doživotnim počasnim članom. Povelju je gospodinu Dešpoji predala Zorica Marušić. Također iz Canberre bio je nazočan i Mate Polegubić - Šerif. Iz Sydneya

bili su nazočni: dr. Veronika Jakovac, profesorica Ana Bruning, Boris Ora, predsjednik H.K.D. "BOSNA", a iz Wollongonga Thomas Potočki i Slavko Subjak. Imali smo čast čuti i autora Vladimira Jakopaneca.

A ovaj književni susret uveličali su mladi glazbeni umjetnici Larisa Miler i Edvin Miler, kao i Thomas Potočki. Svečano i dostojanstveno predstavljen je roman *U zamci Nefretitis* u Sydneyu, a uz glazbene predahne uslijedio je i bogati domjenak. I na kraju svi smo mogli kupiti knjigu i imati tu sreću i čast da nam je autor napisao posvetu. (A. Glavor, V. Jakopanec)

"Istočno od raja"

Prikazan je veliki broj omotnica gramofonskih ploča, plakata, fotografija, originalnih skica i radova domaćih i stranih autora, znakovi i logotipovi, arhitektonski planovi, nacrti Jugotonovih tvorničkih prostora...

Tekst i snimke: **Hina**

Multimedijska izložba "Istočno od raja", posvećena zagrebačkome *Jugotonu*, najvećoj diskografskoj kući u bivšoj Jugoslaviji, otvorena je u zagrebačkome Tehničkom muzeju, u organizaciji toga muzeja i *Kulture umjetnosti*. Primjerima iz dizajna, arhitekture, vizualnih umjetnosti i prikazom tehnološkog procesa od snimanja do proizvodnje "pokazuje se odijelo i lice popularne muzike", istaknuli su organizatori izložbe.

Najprodavaniji: Mišo Kovač i Novi fosili

Jugoton je bila prva i najveća diskografska kuća na prostorima bivše Jugoslavije, osnovana 1947. godine u Zagrebu na temeljima nacionaliziranog *Elektrotona*. Prvu ploču izdaju iste godine, singlicu na kojoj se nalaze dvije dalmatinske skladbe "Ti tvoji zubići" i "Jedan mali brodić" u izvedbi "Zagreb Male Quinteta".

U proizvodnju gramofonskih ploča od vinila (25 centimetarski LP) ulazi 1956. Iste godine izdaju ploče s narodnim glazbenim sadržajem i prvu solističku ploču zabavne glazbe, koja je nosila naslov "Pjeva vam Ivo Robić".

Godine 1957. počinju s izdavanjem singlica (45 okretaja u minuti) i EP-a (33 okretaja i više mjesta na ploči za dulje skladbe). Godina 1958. bila je vrlo zanimljiva za Jugoton, izdali su više od 500.000 ploča i proizveli prvu ploču sa stereo zvukom, naslov "Tam kjer murke cveto" slovenskoga kvinteta Avsenik. Krajem 1959. osniva se još jedna diskografska kuća na prostorima bivše Jugoslavije, beogradski PGP RTB. Godine 1960. Jugoton proizvodi više od 1.400.000 ploča, a zagrebački RIZ (Radio Industrija Zagreb) proizvodi 100.000 gramofona. Na lokaciji u Dubravi (Zagreb) postavljaju kamen temeljac za novi Jugotonov pogon. Pogon s radom počinje 23. listopada 1963., a već tada proizvode

10.000.000 gramofonskih ploča na godinu. Jugoton s vremenom potpisuje i prve licencne ugovore s diskografskim kućama "RCA", njemačkom tvrtkom "Polydor" i britanskom "Decca" i počinje s objavljivanjem svjetskih izdanja poput ploča Elvise Presleya, ali kasnije i mnogobrojnih drugih izdanja raznih izvođača kao što su: *The Beatles*, *The Rolling Stones*, *Madonna*, *U2*, *David Bowie*, *Eurythmics*, *Kate Bush*, *Kraftwerk*, *Queen*, *Deep Purple*, *Pink Floyd*, *Iron Maiden* i mnogi drugi.

Jugoton je objavio mnoge albume popularnih sastava s područja bivše Jugoslavije kao što su: *Bijelo dugme*, *Azra*, *Električni orgazam*, *Idoli*, *Haustor*, *Leb i sol*, a prvi domaći rock album (LP) bio je *Niši dani* zagrebačkoga sastava *Grupa 220* objavljen u studenome 1968. godine. Krajem 60-ih produkcija domaćih albuma nije velika, nego tek početkom '70-ih kada izlaze albumi Drage Mlinareca kao solista (1971.) i sastava *YU grupa* (1972.) i *Time* (1972.). Najprodavaniji solist bio je Mišo Kovač, a najprodavaniji sastav bili su *Novi fosili*. Uspostavom Republike Hrvatske Jugoton 1991. mijenja ime u "Croatia Records". U fonoteci diskografske kuće "Croatia Records" nalazi se više od 70.000 glazbenih snimaka i 14.000 artefakata sa skladbama autora s područja bivše Jugoslavije.

Prikazan je veliki broj omotnica gramofonskih ploča, plakata, fotografija, originalnih skica i radova domaćih i stranih autora, znakovi i logotipovi, arhitektonski planovi, nacrti Jugotonovih tvorničkih prostora i trgovina te drugi materijali poput odluka radničkog savjeta, knjige dojmova, dokumentarnih fotografija i ostaloga.

Glavna autorica izložbe Sanja Bachrach-Krištofić rekla je kako je izložba okupila ljude koje su roditelji zarazili rockom još od malih nogu, kada su ih vodili na koncerte zagrebačke Grupe 220.

I Kiko Slabinac je sa zanimanjem pogledao izložbu

- Najradije bih vam sada zapjevala - rekla je Sanja Bachrach-Krištofić koja je zajedno s Marijem Krištofićem zaslužna za vizualni identitet mnogobrojnih jugoslavenskih bandova.

TEHNIKA I UMJETNOST

Suradnici autorskih cjelina izložbe su Jasna Galjer, Andreja der Hazarijan Vukić, Branko Kostelnik, Veljko Lipovšćak, Dean Vuletić i drugi.

Tehnički aspekt izložbe predstavlja strojeve Jugotonove produkcije od onih za snimanje preko proizvodnje do reprodukcije nosača zvuka. Ravnateljica Tehničkoga muzeja Markita Franulić rekla je da se tehnika i umjetnost odnosne kao Jing i Jang, koji su prirodna dvojnost, te da tehnika treba umjetnost i obrnuto. Najavila je da će se Tehnički muzej baviti istraživanjima odnosa umjetnosti i tehnike.

Pročelnik gradskoga Ureda za obrazovanje, kulturu i sport Ivica Lovrić rekao je da je *Jugoton* bio pravi promicatelj kulture, osobito tradicijske i ozbiljne glazbe, te da Tehnički muzej nije samo čuvar strojeva, nego vjerno prikazuje jedno vrijeme, kao ovo iz druge polovice 20.

stoljeća. Izložba je okupila niz osoba koje su izravno razvijale Jugotonov program popularne glazbe poput Mirka Bošnjaka, Veljka Despota, Pere Gotovca, Ivana Ivezića, Dubravka Majnarića, Siniše Škarice i drugih. ■

ENG "East of Eden" is a multimedia exhibition dedicated to the former Jugoton company. The Zagreb-based company was the largest record company in the former Yugoslavia. The exhibition is housed at Zagreb's Technical Museum and co-organised with *The Culture of Art*.

ISELJENIČKA VIJEST

HERCEGOVAČKA VEČER U STUTTGARTU

NJEMAČKA – Da je dvorana veća, da ima još tisuću mjesta, sve bi bilo popunjeno – ustvrdio je Zoran Primorac, predsjednik Hercegovacke zajednice Stuttgart. Izjava mu je i te kako opravdana jer za Hercegovacku večer u Gerlingenu, osim one u Stuttgartu, svake godine sve je više interesa.

Ove godine ova tradicionalna večer okupila je više od dvije tisuće Hrvata, većinom Hercegovaca iz Stuttgarta, okolice, ali i udaljenijih okolnih gradova i mjesta, koji su htjeli uživati u hitovima Dražena Zečića,

ali i sve popularnijim pjesmama Ine Tadić i *Hercegovackih bečara*, tradicionalnim hercegovackim plesovima i bečarci-

ma. Tradicijski i kulturni ugođaj dao je guslar Stojan Čarapin i folklorna skupina *Krešimir*.

– Meni je uvijek veliko zadovoljstvo doći među hrvatsko iseljeničtvo, pogotovo ako je ovako izvrsna atmosfera kao na Hercegovackoj večeri – rekao je Dražen Zečić, glavi gost večeri.

Uz predsjednika Primorca zadovoljni su i potpredsjednici Željko Artuković i Mato Vukšić te tajnik Zrinko Jurić. Oni potvrđuju interes hrvatskih iseljenika za hrvatskim feštama.

– To pokazuje koliko se ponosimo našim podrijetlom i držimo do naše domovine – ističu svi. (*Fenix*)

Pionir jednoga likovnog stvaralaštva

Perich je iznimno zanimljiva umjetnička pojava američke postmoderne iako je dugo živio bez priznanja za svoj doprinos likovnosti koji se uz artistske aktivnosti na televiziji i spoj mehanike i slikarstva odnosi i na mnogobrojne fotografije koje su objavljivane u umjetničkim časopisima po cijelome svijetu

Anton Perich

Tekst i fotografije: www.dubrovniknet.hr

Američki umjetnik koji je rođen i odrastao u Dubrovniku Anton Perich (Antun Perić) priredio je 18. listopada retrospektivnu izložbu u uglednoj Galeriji *Postmasters* na Manhattanu u New Yorku. Među posjetiteljima bili su direktorica TZ Dubrovnika Romana Vlašić i Šime Šimunović, predsjednik kluba "Sveti Vlaho" iz New Yorka. Među izloženim radovima su i neki koje je prošle godine prikazao u Dubrovniku u dominikanskome samostanu, a pretežno je riječ o portretima osoba iz njujorškoga svijeta umjetnosti i noćnoga života – manekenkama, slikarima, fotografima, književnicima – koje je fotografirao i zatim prenosio na platno.

Naime, Perich je nakon dolaska u New York izumio stroj koji je fotonegative u trakama prenosio na platno pa

se ta mašina za slikanje iz 1978. godine smatra pretečom suvremenog *ink-jet printera*. Američki kritičari kategorički su ustvrdili: "Analogno je postojalo prije digitalnog. Anton Perich postojao je prije inkjet printera. Anton Perich postojao je prije 'reality' televizije."

Ovo posljednje odnosi se na činjenicu da je Perich 1973. godine uređivao emisiju na programu televizijske kuće *Manhattan Cable* koja se pokazala kontroverznom jer je prvi put u medijski prostor uvela sadržaje koji se do tada nisu prikazivali na televiziji. Bila je to prva "underground" emisija koja je ikad prikazana na američkoj televiziji pa je nedugo nakon emitiranja cenzurirana što je izazvalo ozbiljan skandal u novinskoj i kulturnoj javnosti te je rezultiralo korjenitim promjenama u funkcioniranju kabelaške televizije uopće.

Perich je iznimno zanimljiva umjetnička pojava američke postmoderne iako je dugo živio bez priznanja za svoj doprinos likovnosti, koji se uz spomenute artistske aktivnosti na televiziji i spoj mehanike i slikarstva odnosi i na mnogobrojne fotografije koje su objavljivane u umjetničkim časopisima po cijelome svijetu, slikarstvo, esejistiku, poeziju, dugogodišnju suradnju s Andyjem Warholom i osnivanje časopisa "Night" koji se izdaje u SAD-u i u Italiji.

Grubo tretiranje platna, prljanje i gužvanje, perforiranje čavlima i kontrastiranje suvremenoga medija i kamenoga neožbukana zida (na prošlogodišnjoj izložbi u Dubrovniku) zapravo je promišljanje o odnosu djela nastalog korištenjem tehnologije (koja je programirana, precizna i "čista"), utjecaju ljudskog faktora i mjesta na kojemu je djelo postavljeno. Pojednostavljeno, možemo reći da autor u odnos stavlja "staro" i "novo", što je bila jedna od osnovnih ideja pop-arta.

Dvadeseto stoljeće dalo je više povijesnih pravaca nego sve prethodne umjetničke epohe zajedno, ali uz svu silu sljedbenika malo je pravih predvodnika stilova, kreativnih umjetnika i istinskih revolucionara. Revitalizacija stvaralačkih opusa koji su preskočeni onda kada su nastajali češće se pokaže jalovom nego uspjelom, a hoće li suvremena američka kritika uspjeti dokazati kako Antonu Perichu, samozatajnome umjetniku bez menadžera, pripada mjesto pionira jednoga likovnog stvaralaštva i paragraf u povijesti umjetnosti, tek ćemo vidjeti. ■

ENG Anton Perich (Antun Perić), an American artist born and raised in Dubrovnik, staged a retrospective exhibition October 18th at the prestigious *Postmasters* gallery in Manhattan, New York.

Stonska torta

Ovo je stari recept utemeljen na usmenoj predaji i redovito se priprema za blagdane. Svojim sastojcima: makarulima (makaroni, šuplja tjestenina), maslinovim uljem, limunom, orasima, mjeskulima (bademima), kanjelom (cimetom), vanilijom... svjedoči o korištenju širokoga mediteranskog kruga.

SASTOJCI:

- 50 dag makarula (makaroni, šuplja tjestenina veličine 10 mm)
- 50 dag šećera
- 10 dag čokolade za kuhanje (ili čokolade u prahu)
- 25 dag badema
- 15 dag oraha
- 1 vanilijin šećer
- 25 dag maslaca
- 6 kom jaja - cimet - limun

TIJESTO ZA OBLAGANJE KALUPA

- 40 dag brašna (pomiješati oštro i meko)
- 2 jaja
- 0,5 dcl ulja (maslinova)
- žličica soli - 1 žlica octa

PRIPREMA: Makarone skuhati u kipućoj vodi (*al dente*) i pustiti da se ohlade. Izribati čokoladu i limunovuoricu, dodati šećer, mljevene bademe i orahe, vanilijin šećer i cimet. Maslac nasjeckati na manje kockice. Jaja razbiti i lagano izmiješati s malo šećera.

TIJESTO: Od brašna, jaja, malo maslinova ulja i soli zamijesiti tijesto, neka bude lagano (nikako tvrdo) i pustiti da se tijesto odmara premazano uljem.

Razvaljati ga valjkom u tanki list kojim se može prekriti cijeli oblik (kalup).

Oblik (kalup) namazati maslinovim uljem i obložiti listom tijesta tako da višak tijesta prelazi preko rubova oblika. U oblik staviti red makarona, posuti smjesom čokolade, šećera, oraha, badema, vanilijina šećera i cimeta. Zaliti razmućenim jajima i pobacati komadiće maslaca. Taj proces slaganja u redove ponavlja se dok se kalup ne napuni odnosno dok se ne potroše predviđene namirnice. Zadnji red neka bude smjesa od čokolade i po njoj pobacati komadiće maslaca i zatvoriti tijestom koje visi preko rubova kalupa uz lagano pritiskanje rukom da tijesto prione uz nadjev (neka tijesta ne bude previše na sredini prilikom preklapanja, višak odrezati). Gornju površinu namazati rastopljenim maslacem i staviti peći na temperaturu od 180° C oko sat vremena. Pečenu tortu ohladiti, izvaditi iz oblika i posuti šećerom u prahu.

ISELJENIČKA VIJEST

EP HRVATSKIH NOGOMETNIH KLUBOVA IZVAN DOMOVINE

FRANCUSKA - U Villefrancheu pokraj Nice otvoreno je 25. listopada 5. europsko prvenstvo hrvatskih nogometnih klubova izvan domovine. Suprotno najavama o sudjelovanju svih osam klubova, koji su se u nacionalnim prvenstvima i turnirima plasirali na prvenstvo, u Villefrancheu ih je nastupilo samo šest jer dva kluba iz Austrije nisu doputovala. Ovogodišnje nogometno prvenstvo igralo se u dvije skupine s po tri kluba.

U nazočnosti gradonačelnika Villefranchea, gradu u kojemu, uz Pariz, živi najveća hrvatska iseljenička zajednica u Francuskoj, prvenstvo je otvorio povjerenik HNS-a za iseljeničke klubove Pero Šarić.

Nakon pozdravnih govora i prvog udarca s centra, koji je izveo gradonačelnik Villefranchea, započelo je natjecanje. Na odvojenim terenima u isto vrijeme odigrane su prve dvije utakmice. Croatia Berlin pobijedila je domaću Croatie Villefranche s 1 : 0. U drugom susretu Croatia Stuttgart bila je bolja od Posavine Frankfurt s 2 : 1.

U popodnevним satima Croatia Berlin i NK Pajde iz švicarskoga Möhlina odigrali su 2 : 2. Pri izvođenju jedanaesteraca Pajde su bile bolje s 5 : 4. U drugoj utakmici Posavina Frankfurt ponovno je izgubila. Ovaj put od predstavnika Hrvata iz Švedske, Croatie Malmö, rezultatom 3 : 1.

Prvo mjesto i pobjednički pehar osvojili su nogometaši NK Pajdi Möhlin iz Švicarske. Oni su u finalnoj utakmici pobijedili Croatiju Stuttgart s rezultatom 1 : 0.

Treće mjesto osvojila je SD Croatia Berlin i to nakon pobjede od 3 : 1 nad Croatijom iz švedskoga Malmöa, koju su postigli unatoč dvojici igrača manje u igri. (Fenix)

Trostruko slavlje u Schwenningenu

Svečano zahvalno misno slavlje u punoj crkvi sv. Franje u Schwenningenu predvodio je vlč. Lucić u zajedništvu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom, vlč. Antom Kutlešom i vlč. dr. Augustinom Dobrotom

Svečano zahvalno misno slavlje predvodio je vlč. Lucić

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

U Hrvatskoj katoličkoj zajednici bl. Alojzija Stepinca u Schwenningenu održano je 19. listopada trostruko slavlje. Slavilo se 25 godina Hrvatske katoličke zajednice Schwenningen, 35 godina svećeništva voditelja zajednica Rottweil i Schwenningen te svećenika Sarajevske nadbiskupije vlč. Luke Lucića, kao i njegov 60. rođendan.

Svečano zahvalno misno slavlje tim povodom je u punoj crkvi sv. Franje u Schwenningenu predvodio vlč. Lucić u zajedništvu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom, voditeljem HKZ Reutlingen, Metzingen i Tübingen vlč. Antom Kutlešom i vlč. dr. Augustinom Dobrotom.

Na početku se išlo u ophodu kroz crkvu u kojem su mladi u narodnim nošnjama nosili sliku zaštitnika zajednice bl. Alojzija Stepinca i položili je ispred oltara. U pratnji su bili i drugi vjernici i djeca odjevena u narodne nošnje. Svi su oni nosili po jednu ružu koju su stavili u vaz u ispred slike bl. Alojzija Stepinca. Tih šezdeset ruža simbolizira 60 godina vlč. Lucića, koji je sve na početku pozdravio. "Prije 25 godina, 1. rujna 1989. godine, biskup biskupije Rottenburg-Stuttgart mons. Georg Moser utemeljio je tada Hrvatsku katoličku misiju Rottweil, kojoj je priključen i Schwenningen koji je dotad bio u sklopu Hrvatske katoličke misije Villingen-Schwenningen. Tako se riješilo i pogoričano pitanje između biskupija Rottenburg-Stuttgart i Freiburg. Od tada sam ujedno službeno zadužen za dušobrižništvo Hrvata katolika na ovom području Rotweila, Schwenningena, Oberndorfa, Sulza i Schramberga.

Dakle, području velikoga dekanata Rottweil. Ujedno slavimo i 25 godina moga djelovanja u HKM Rottweil, danas u HKZ sv. Leopolda Bogdana Mandića u Rottweilu i bl. Alojzija Stepinca u VS-Schwenningenu, a ujedno i 35. obljetnicu moga svećeništva i moj 60. rođendan. Zahvaljujem vam svima na vašem trudu i dolasku", rekao je vlč. Lucić pozdravljajući posebno vjernike koji su se okupili iz tih hrvatskih zajednica kojima je voditelj.

Pjevanje cijele okupljene vjerničke zajednice na misi pratila je na glasoviru Veronika Idžoltić.

Slavlje je nastavljeno u obližnjoj dvorani župe sv. Franje zajedničkim objedom. U programu, koji je započeo hrvatskom himnom, čestitke uz prigodne darove uputili su predstavnici više skupina tih hrvatskih zajednica, kao i hrvatskih sportskih te ostalih klubova i udruga s toga područja. Nastupila je i folklorna skupina iz zajednice. U zabavnome programu nastupila je skupina "Cro-biseri" iz Kaštela, koja je posebno stigla na proslavu iz domovine.

Treba podsjetiti kako je na inicijativu vlč. Lucića krajem lipnja odnosno hrvatske katoličke zajednice Rottweil i Schwenningen, zajedno s njemačkim vjernicima dekanata Rottweil, pokrenuta akcija pomoći za poplavljenima u rodnome mjestu vlč. Lucića – Grebnicama u Bosanskoj Posavini. Dosad je skupljeno i poslano oko 30.000 eura, a vlč. Luka odrekao se osobnih darova i umjesto njih zamolio vjernike za pomoć poplavljenima. ■

Puna crkva hrvatskih vjernika u Schwenningenu

ENG The Croatian Catholic community of the Blessed Alojzije Stepinac in Schwenningen saw a triple celebration October 19th. The Croatian Catholic community of Schwenningen celebrated its 25th anniversary, the 35th anniversary of the leadership of the parish priest for Rottweil and Schwenningen Luka Lucić and his 60th birthday.

FOLKLORAŠI HRVATSKOGA DOMA IZ LINZA U ZAGREBU

ZAGREB - Folklorna skupina Hrvatskoga doma iz Linza protekli vikend provela je u gradu Zagrebu. Članovi skupine obišli su povijesne i kulturne znamenitosti hrvatske metropole. Ovaj dugo i pomno planirani posjet zaokružili su nastupom na folklornome koncertu u subotu, 25. listopada, sudjelujući kao posebni gosti u programu susedgradskih kulturnih susreta pod nazivom "Susedgradfest 2014."

Nastup je realiziran zahvaljujući suradnji Hrvatske matice iseljenika i ZAFZA – Zajednice folklornog amaterizma grada Zagreba, te uz svesrdnu pomoć domaćina programa – Centra za kulturu i obrazovanje Susedgrad. Na ovogodišnjem Susedgradfestu gosti iz Linza predstavili su se s čak tri točke: plesovima Lašve (središnja BiH), tamburaškim nastupom i koreografijom austrijskoga narodnog plesa. Ovaj izbor

glazbe i plesova pokazuje želju članova Hrvatskoga doma iz Linza da čuvaju i njeguju vrijednosti vlastite tradicijske kulture, ali jednako tako da u procesu uspješne integracije u svojoj novoj domovini Austriji prihvaćaju i upoznaju i njihove kulturne tradicije.

Nastup Hrvatskoga doma iz Linza publika je posebno nagradila velikim pljeskom. Nakon koncerta u Centru za kulturu i obrazovanje Susedgrad priređen je domjenak za sve sudionike koncerta, a bila je to prigoda za bolje upoznavanje i druženje.

Hrvatski dom u Linzu osnovan je 1992. godine i danas okuplja veliki broj članova u različitim sekcijama: sportskoj, folklornoj, tamburaškoj, grupi za rekreaciju žena i muškaraca, aktivu žena itd. Čak devedesetero djece aktivno se bavi plesom, sviranjem i pjevanjem, a sportska sekcija ima tridesetak nogometaša. Od 2004. godine predsjednik Hrvatskoga doma je Miroslav Jakić, a tajnik je Siniša Čavar. (Srebrenka Šeravić)

HUMANITARNA ZABAVA HRVATSKE ZAJEDNICE GRAUBÜNDEN CHUR

ŠVICARSKA - Sedma jesenska zabava Hrvatske zajednice Graubünden ove godine dobila je još jedan predznak – humanitarna zabava, pod motom "Srce za Posavinu". Hrvati Graubündena na taj su način željeli obilježiti prvu fazu svoje vrlo uspješne humanitarne akcije, ali i najaviti svoju novu akciju – pomoć djeci u Posavini, bosanskoj pokrajini koja je u ovogodišnjim poplavama jako stradala i čiji će oporavak trajati više godina. Zabava je održana u subotu, 25. listopada, u dvorani u Trimmisu. Bila je odlično organizirana, ispunjena dobrim programom i izvođačima. Posjetitelje je zabavljao "Duble-M band" iz okolice Stuttgarta. Nastupila su i dva folklorna društva, HKUD Croatia iz Basela i HKUD Posavina iz St. Gallena. Njihove originalne koreografije, živo-

pisne slavonske, posavske i dubrovačke nošnje te pjevanje nisu nikoga ostavili mirnim.

Jedna točka u programu bila je predstavljanje humanitarne akcije koju je Hrvatska zajednica organizirala i vrlo uspješno provela.

Treba pohvaliti i mlade članove zajednice koji su svojim radom omogućili svim posjetiteljima da dobiju na vrijeme, i uz osmijeh servirano, i jelo i piće. Oni su pokazali i ponekim starijim članovima zajednice kako treba raditi i zalagati se za udrugu. (Croatia.ch)

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **studeni** godine...

Priprema: Hrvoje Salopek

1962.

Grupa od 14 gradišćanskohrvatskih poljoprivrednika iz Austrije, iz sela Fileža, Donje Pulje, Malog Borištota, Gerištota i Pandrofa boravila je da desetodnevnome studijsko-turističkom putovanju kroz Hrvatsku. Glavni cilj bio je posjet Zagrebačkome jesenskom velesajmu.

GRUPA POLJOPRIVREDNIKA IZ GRADIŠĆA U JUGOSLAVIJI

Grupa od 14 poljoprivrednika iz Fileža, Donje Pulje, Malog Borištota, Gerištota i Pandrofa krenula je kolona 11. rujna u Jugoslaviju i ostala do 21. rujna. Grupa je imala namjeru posjetiti Zagrebački velesajam, obići neka mjesta na Jadranu i upoznati se sa poljoprivrednim razvikaom Jugoslavije. Po dolasku u Jugoslaviju posjetili su najprije Karlovac. Taj je grad poslije rata mnogo napredovao te ima lijepo uređene ulice i parkove i sagrađeno više tvornica. U blizini Karlovca podignuta je velika tvornica »Jugoturbina«. To je industrija brodskih motora i drugih

lije. Naredno im je zadovoljstvo učinilo što su mogli da obišu velike i moderne uređene žale sa preko 800 grla krava frizijanske porijekla. Oči su im vrlo povoljno iznenađili o uspjehu te škole. Istaknuto je ostala u sjevernoj i sjeverozapadnoj togi izvanje žale te

1989.

"Svojim prvim dolaskom, ovi gosti iz daleke Zemlje kivija, otkrili su nam da i na tim novozelandskim obalama živi dio našeg Podbiokovlja, sunčana Dalmacija, iz koje većina ove grupe i potječe." Tim riječima Matica je popratila gostovanje folklorša Kolo Tamburice iz Aucklanda.

1976.

Matica je veći dio svog prostora posvetila 25. obljetnici tadašnje Matice iseljenika Hrvatske. Tim povodom objavljeni su i intervjui s nekadašnjim tajnicima Božom Prpićem i Antom Novakom.

nam voditeljica grupe »KOLO« i ko- reograf, bivša balerina **MARIJA** nastupili i na Smotri folkloru, u onoj živopisnoj povorci kada smo

Ove lijepe i temperamentalne djevojke i momci donijele su dalekog Zelanda raspijevanost Starog kraja. Za njihove nosnje ponajviše brine Tereza Jelavica, koja je na ovu turneju došla sa kćerkom Angelom, inače nedavno proglašenom za MISS VRGORAC N. ZELANDA. Na slici: »Kolo« izvodi »Hrvatski splet« u Crikvenici kraj Krizevaca.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

www.hrvatskaizzraka.com

Vukovar

Vukovarsko-srijemska županija

Na području Vukovara dogodila se najveća bitka ovih prostora od Drugoga svjetskog rata, a njezine posljedice još se uvijek osjećaju među građanima ovoga grada. Nekada je na ovom području živjelo oko 45.000 stanovnika, a danas ih je 27 tisuća. Vratilo se nešto više od 50% prognanika, mnoge su kuće obnovljene, ali trzavice i dalje postoje između pojedinih radikalnih skupina. Djelomice ti problemi proizlaze iz siromaštva i nedostatka perspektive. Nezaposlenost je ovdje među najvišima u Hrvatskoj. Svaki četvrti radno sposoban stanovnik nema posao.

MATE I NJEGOVE ŽIVOTNE METAMORFOZE

Mate nije znao da će njegovo ime postati ko zvon na vjetru. Kao što se zvono na vjetru oglašava različitim zvucima, ovisno o jačini i pravcu vjetra, tako se i Matino ime oglašava različitim izgovorima, ovisno o situacijama i osobama koje ga izgovaraju.

Mate je najprije za svoju majku bio slatki **Matkić**. Za pobožnoga oca i regionalnoga Hrvata bio je dalmatinski Mate, ili biblijski Matej, ovisno o ćaćinom religioznom raspoloženju. Ako je ćaća čuo dobru nedjeljnu propovijed na misi, obraćao se on svom sinu s imenom Matej. Ako je ćaća bio nadahnut **bevandom** (piće) poslije slanih srdeća pa je u svojoj političkoj viziji "vidio" kako Zagreb zanemaruje Zadar, njegov sin Mate nije ništa drugo ni mogao biti nego dalmatinski Mate. Bio je Mate, dok je studirao u Zagrebu i Matek, kadikada Matematika; kadikad Dalma-Mate, Duboki-Martin itd.

Ali - Matko je bila najdraža izgovorna verzija Matinoga imena, a također i najslađa - jer, dolazila je najprije od njegove zaljubljenice, a onda od njegove zakonite žene Ivke.

I živio je Mate kao obiteljski Matko dosta mirno u svojoj domovini Hrvatskoj. Srastao je on s njom kao nokat za

meso... Dosta je učiteljevao po Ravnim (kamenim) kotarima i skoro u svakom selu u pozadini Zadra. Mijenjao je mjesto i škole. Prijateljevao je s mjesnim župnicima - bez razlike bili oni svjetovni svećenici, ili franjevci, ili konventualci. Bućao se sa seoskim lolama i kotarskim "playboyima". Častio se s pečenom janjetinom i vizionarskim prošekom. Javljao se u prolazu jasenu, grabu, smreki, seoskim borovima i jelama kao da su mu bili poznanici iz njegovih trošnih seoskih učionica. Svakoga seoskoga psa zvao je po imenu. I svaki mu je pas poslušno mahao repom kao da mu je baš on gospodar. Svaka seoska duša poznavala je učitelja Matka kao najboljega i najpoželjnijega susjeda...

Jednoga lipanjskog, od sunca pijanog dana, uze Mate svoju Ivku i sinčića Jerka pa na autobus, na izlet u Zadar. Dok su šetali zadarskom rivom, zape Ivki oko za američka kola Chevrolet-Convertible '66 - baš dok su dvojica muškaraca srednjih godina ulazila u ta ista kola. Ne odoljevši znatiželji i svojoj govorljivosti nagovori Ivka Matka da se javi Amerikancima. Kroz razgovor rekoše im "Amerikanci" da rade u New Yorku kao lučki radnici, i da dolaze u posjet "starom kraju" svake icigle godine. I ne čekajući druga pitanja i potpitanja, upališe oni svoga širokoga "Chevu" zaškrpavši

silovito sa stražnjim gumama (kao da će poletjeti poput Pegaza prema suncu) i bahato nestadoše prema izlazu iz Zadra.

Tog istoga momenta proklja klica nemira u Mati, a još više u Ivki. Iako je Matko imao strica u Americi, Amerika mu nikada nije padala na pamet, nikada do tog momenta. Ivka je prva počela:

- Čuda ti! Lučki radnici pa skupocijena kola, pa svake godine u posjet kući... a, ti moj Matko, nemaš ni bicikla da pođeš do škole, nego ko Krist na Cvjetnicu jašeš tovara (magarca). Ah, jadan ovaj naš život u ovoj mukotrpini!

Matko je bio zašutio olovnom šutnjom. Nešto ga je rastezalo iznutra. Počeo je gubiti onaj mir i samopouzdanje. Na njihova mjesta dovlačila se plima nezadovoljstva visoka kao Velebit. Osjećao se ponižen i nedorastao za vrijeme i materijalni status kojega je trebao uživati.

U dugim noćima američki Chevrolet i hrvatski iseljenici - lučki radnici zbackivali su njegovo strpljenje izazivački. Riječ **učitelj** pomalo je dolazila na Matkov jezik s okusom pokvarenih jaja, i završavala s pljucketanjem. Jednostavno je više nije trpio. Počela je gubiti svaki smisao za njega, jer mu nije uspjela donijeti materijalne blagodati.

I što je Matko dublje šutio na Ivkino navaljivanje, sve je užurbanije pravio plan o putu u Ameriku.

I pomogao je stric Marko, već adaptirani Amerikanac da se Ivka, Matko i mali Jerko domognu New Yorka.

I povede Marko učitelja Matka u zapušteni dio Brooklyna - općina New York - gdje su bile radionice za kućni namještaj. Prvi Matkov dojam bijaše da je u stankovačkoj mlinici (najveća motorizirana mlinica u Dalmaciji, poznata Matku dok je učiteljevao tamo...). Bolešno je bio počeo kašljati od silne piljevine i drvnih molekula gušeći se u prašini ogromne radionice. I predstavi ga stric Marko predradniku Jameseu. Predradnik James odmah prekrsti Matu u **Matthewa** (Matju). Tog istoga momenta izgubi učitelj Matko ljudsku nevinost, vlastito ime, a poslije prve radne godine u toj stolarskoj radionici i učiteljski obraz, jer od učitelja postade učenik! Njegove obrve, kosa i nosnice bile su "natopljene" piljevinom i drvnom prašinom. Nije to bio više učitelj Mate, nego doseljenik koji se počeo ponovno rađati u procijepu vremena u novoj socijalnoj sredini; koja nije poznavala niti cijenila ljudsku zrelost nego je bezmilosno htjela da svaki doseljenik plati cijenu prihvatanja totalnim odricanjem i vraćanjem u ponovni početak.

Dakle, u posebnom vidu Mate je opet postao Matkić (ko što je bio svojoj majci) - samo nedostajala je riječ **slatki**! Bio je to sada Matkić s okusom gorčine i iznenađenja... Čak se i Ivka počela buniti kako njen Matko izgleda. I ona ga je uspoređivala sa stankovačkim mlinarem "Delijom" (stankovački mlinar s najdužim radnim stazom u lokalnoj mlinici) utopljenim u piljevinu umjesto u brašno.

Nemir se i dalje razlijevao u svim pravcima i ko poplava zahvaćao je i Ivku, i malog Jerka i našega učitelja Matka. Gušio ih je taj nemir ko nemilosrdna asma

(*asthma-eng.*) 24 sata na dan.

- Ja želim raditi u školi, a ne u stolarskoj radionici! - zavapi Mate-Matko-Matkić-Matthew svom stricu Marku.

- WHAT? Mislim reći - što? - odgovori stric Marko. A - onda odape brzi rafal zaraznoga, apokaliptičkoga smijeha. Kad se pribra, reče:

- Za to će ti biti potrebno dvadeset (20) godina! - pouči on svoga sinovca.

Ču to i Ivka pa se uhvati jednom rukom za grudi, a drugom za kosu:

- To znači za dvadeset godina nema skupocjenoga Chevroleta?! Bijaše to vapij u pustinji vapijućih...

- Ima. Može i prije, samo treba naći još jedan posao, pa treba ići u školu za engleski jezik, pa... - otpoče proročki stric Marko.

- ZA SVE NEBESKE ZVIJEZDE! Tko će dat vremena za sve to? - ciknu Ivka pa pogleda svog Matu koji postade Matthew i pretvori se u stolara u Americi. A, ovaj pogleda svoga sinčića Jerka koji također doživi metamorfozu svoga imena pa se pretvori u Jerryja. Po prvi put svi se pojedinačno osjetiše ko stranci - a ne članovi iste obitelji - koji su iskočili iz vlaka života na krivoj stanici... u krivo vrijeme.

I nastavi se njihovo vrludanje, traženje i lutanje na američkoj vjetrometini kroz nadoilazeće četiri (4) godine. Za to vrijeme Mate skoro i zaboravi na Chevrolet-Convertible. Ali - ne i Ivka koja je svugdje išla pješice ili autobusom, ili vlakom. Koji vid putovanja je najviše rabila, pokazivale su potpetice na njenim cipelama dok ih je cipelar Rus, po imenu Igor, krpao svaka 3 mjeseca u svojoj radnji na sporednoj ulici kraj Pete (5) avenije u Brooklynu.

- Pobogu, Matko, ti zaboravi kola naših snova! - prijekorno mu reče

jednom Ivka.

- Dovraga, ženo, zaboravi ja i vlastito ime! - rezignirano šapnu Mate, odnosno stolar Matthew.

- Molim te, barem prošetajmo kraj prodavaonice Chevroletovih kola. Lakše će mi srce preboljet želju! - zavapi uporna Ivka.

I jedne subote (uzevši autobus isto kao i u Zadru) prisili Mate sebe da povede Ivku i svoga Jerka u razgledavanje Chevroletovih automobila u jednoj od brooklynskih četvrti. I dok su razgledavali autoljepotice, zaluta oko Ivki na jedan mali, zgureni, patuljasti auto. Ona dobro protrlja oči. Kao žrtvi koja sasvim slučajno sretne suđenoga nasilnika Ivka prepozna auto. Ipak - zadrža zao udes u dubini grla, šutke.

Za samozadovoljstvo Mate i Ivka zapitaše trgovca automobila koliko košta najskuplji Chevrolet; isto tako i najjeftiniji... da se znaju ravnati za u buduće.

- Ako vas srce i džep privlače za ova mala uvozna kola iz Europe - otpoče trgovac automobila - možete ga dobiti za 5000 \$.

Ivka, Mate i Jerko se pogledaše zabezeknuto. Cijena kola odgovarala je brojkama na njihovoj štednoj knjižici! Džep je pobijedio srce do u cenat pukom igrom slučaja.

- Dovraga i oni smrdljivi gradski autobusi! - ponavljao je Mate ko u dubokom snu; dok je Ivka slatko-gorko vapila dok se gurala u autopatuljka. Reče ona:

- Dobri Bože, kako je velika moć metamorfoze. Sanjaš doma američki Chevrolet-Convertible; dođeš u Ameriku, i poslije 5 godina boravka u Americi on se jednostavno pretvori u j-u-g-o(u) - kao da nikad nismo ni odlazili od kuće.

U Brooklynu 4. travnja 1997.

Natječaj za XVIII. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za XVIII. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Svaki pjesnik sudjeluje s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalu te dostaviti na e-mail adresu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma – jedna stranica) na adresu Društva. Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljani kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis do šest rečenica (datum i mjesto rođenja, stručna sprema, posao koji sada radi, gdje i kada su mu objavljeni radovi te adresa stanovanja).

Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI"
Vladimira Nazora 30
REŠETARI
35400 NOVA GRADIŠKA
HRVATSKA

ROK: 1. siječnja (januara) 2015.

Predstavljanje knjige i XVIII. rešetarački susret pjesnika:

19. rujna (septembra) 2015. (subota)

Pokrovitelji su Zbornika pjesama Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo Općine Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari" Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor će radova izvršiti:

mr. Ivan Slišurić, prof. književnik, Nova Gradiška,
mr. Stipan Blažetin, prof. književnik, Pečuh,
prof. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb.

Natječaj za VII. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za VII. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i mladih članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara. Autori trebaju biti mlađi od 18 godina.

Svaki pjesnik može sudjelovati s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata te dostaviti na e-mail adresu ili adresu Društva.

Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljani kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoje podatke (godinu rođenja, adresu stanovanja te školu i razred koji pohađa).

Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI"
Vladimira Nazora 30
REŠETARI
35400 NOVA GRADIŠKA
HRVATSKA

ROK: 15. veljače (februara) 2015.

Predstavljanje knjige i XVII. rešetarački susret pjesnika:

19. rujna (septembra) 2015. (subota)

Pokrovitelji su Zbornika pjesama Hrvatska matica iseljenika Zagreb, Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija Slavonski Brod i Anton Kikaš - Toronto, a supokrovitelj Općina Rešetari i Tvornica koža "PSUNJ" Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari" Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor će radova izvršiti:

prof. Morana Plavac, Nova Gradiška,
dr. Radomir Dumičić, Nova Gradiška,
Snježana Josipović, Nova Gradiška.

U očekivanju vaših radova te dobre i uspješne suradnje u realizaciji kulturno - umjetničkih programa srdačno vas pozdravljamo.

"Rešetarački susret pjesnika"

Ivan De Villa **Faks broj:** 00 385 35 333 111 **Telefon:** ++ 385 (0) 98 16 75 765 **E-mail:** devillaivan@gmail.com

NEPOSTOJANO E U HRVATSKOM JEZIKU

Piše: Sanja Vulić

Kada su se Hrvati u 7. stoljeću doselili na Jadran, prihvatili su dva zanimanja vezana uz more – ribarstvo i pomorstvo, u kojima su postupno bivali sve vještiji i u svijetu sve poznatiji. Premda su brojno nazivlje vezano uz ta zanimanja preuzeli iz romanskoga supstrata, osnovne su riječi, kao npr. *riba*, *ribar*, glagol *ribati*, *brod*, *plav*, *plavca* ostale hrvatske. Tijekom stoljeća, stare hrvatske riječi *plav* i *plavca*, za oznaku manjih prijevoznih sredstava na moru i vodi, postupno su se prestale rabiti. Vratiti ih u živi jezik teško bi više bilo moguće, jer je lako pretpostaviti da bi se, na žalost, mnogi tomu usprotivili. Međutim, riječ *brod* je i dalje sastavnim dijelom normiranoga hrvatskoga književnog jezika, a označuje razmjerno veće plovilo. Čuva se i umanjenica *brodić*, također i riječ *brodica* u značenju: manji brod za kraću obalnu plovidbu. Unatoč tomu, u značenju: manje plovilo općenito - preporučuje se turcizam *čamac*, premda taj turcizam u hrvatskim govorima na moru u potpunosti izostaje. Sukladno tomu, u normiranom jeziku ta riječ ne bi trebala označavati plovno sredstvo po moru niti na bilo koji način biti uvrštavana u hrvatsko pomorsko nazivlje. Isto se može reći za riječ *pecati* koja u normiranom hrvatskom književnom jeziku ima značenje: loviti ribu udi-com, dok glagol *ribariti* ima značenje: baviti se profesionalno ribolovom. Istodobno je npr. u *Rječniku hrvatskoga jezika* Vladimira Anića stari hrvatski glagol *ribati* u značenju: loviti ribu – označen kao žargonizam. Takovim se pristupom niječe izvorna hrvatska morska leksička tradicija stara više od tisuću godina. Ako i danas porazgovarate s hrvatskim ribarima, bilo to npr. na štokavskom dubrovačkom području ili npr. u čakavskoj (čakavskoj) Komizi na Visu, koja je po svojim ri-

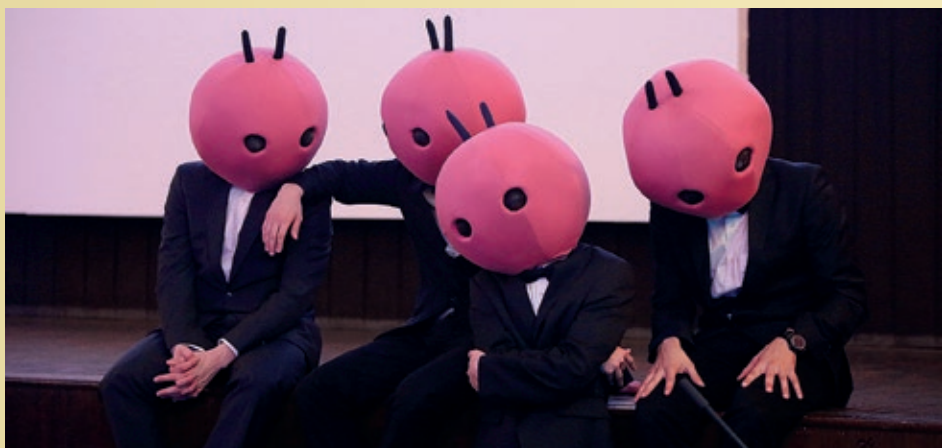
barima glasovita ne samo u Hrvatskoj nego i na svim svjetskim morima i oceanima - čut ćete od njih poglavito glagol *ribati* i glagolsku imenicu *ribanje*, naravno, s glasovnim i naglasnim posebnostima pojedinih govora. To je i logično jer *ribati* znači: loviti ribu (općenito, na bilo koji način). Sjetimo se glasovitoga putopisa u stihu *Ribanje i ribarsko prigovaranje* hrvatskoga pjesnika Petra Hektorovića s otoka Hvara, koji u svom djelu, kojega je rukopis dovršio u siječnju 1556. (a tiskao 1568.), opisuje svoje trodnevno *ribanje* u ljeto 1555. i razgovore s dvojicom ribara s kojima je proveo ta tri dana. Danas je glagol *ribati* u tom značenju potisnuo glagol *ribariti*, kojemu je temeljno značenje: obavljati zanimanje ribara. Taj glagol, naravno, nije suvišan u jeziku, ali nije logično potpuno potiskivanje glagola *ribati* u okvire supstandardnoga, nenormativnoga leksika, neprihvatljivoga u normiranom hrvatskom jeziku. Sukladno tomu nije logično da se umjesto glagola *ribati* preporučuje glagol *pecati* koji zapravo temeljno znači: činiti da riba grize meku, mamac, a karakterističan je za dio hrvatskih govora u unutrašnjosti, uz rijeke, jezera i sl. Zapravo je posve nelogično što je u današnjem normiranom hrvatskom književnom jeziku prihvatljiviji izraz *pecati iz čamca u moru* nego *ribati iz brodice u moru*. Ta je jezična nelogičnost prihvaćena u prvoj polovici 20. stoljeća kada su Hrvati u novoj državnoj tvorivini jedini imali svoje ribarsko i pomorsko nazivlje, kojega je temeljni leksik tada zamijenjen leksikom vezanim uz plovljenje rijekama i lovljenje ribe u rijekama i sl. U državi Hrvatskoj ostalo je isto. To je još jedan primjer maćuhinskoga odnosa prema hrvatskomu jeziku i hrvatskoj kulturi življenja. Umjesto da u normiranom jeziku imamo posebno nazivlje vezano uz more, a posebno uz rijeke i jezera, što nam naša jezična tradicija omogućuje, mi odbacujemo svoju hrvatsku leksičku tradiciju s jadranskoga područja. ■

Izvršite obvezu iz Zakona o prebivalištu

Dana 29. prosinca je rok do kojeg svi hrvatski državljani, kojima će tog dana privremeni boravak u inozemstvu biti dulji od tri godine, imaju obvezu dojaviti svoj privremeni odlazak iz Hrvatske i o razlozima dostaviti dokumentaciju

Na 134. sjednici 27. prosinca 2013. Vlada RH donijela je Uredbu o izmjeni Zakona o prebivalištu (NN, br. 144/2012.) prema kojoj se produljuje rok za ispunjenje obveze iz Zakona o prebivalištu na još godinu dana, odnosno do 29. prosinca 2014. godine. S obzirom na to da je 29. prosinca 2014. godine rok do kojeg svi hrvatski državljani, kojima će tog dana privremeni boravak u inozemstvu biti dulji od tri godine,

imaju obvezu dojaviti svoj privremeni odlazak iz Hrvatske i o razlozima dostaviti dokumentaciju, podsjećamo sve one koji to još nisu učinili da ispune svoju zakonsku obvezu! Ako to ne učine, po službenoj dužnosti pokrenut će se postupci odjave iz zbirke podataka o prebivalištu i boravištu!

Zatvoren Zagreb Film Festival

Svečanom dodjelom nagrada i projekcijom filma *Golub sjedi na grani i promišlja egzistenciju* švedskoga redatelja Roya Anderssona, zaključen je natjecateljski dio programa 12. Zagreb Film Festivala. Ovogodišnja Zlatna kolica za najbolji dugometražni film te novčana nagrada u iznosu od 4.000 eura dodijeljeni su gruzijskome filmu *Spojevi naslijepo* Levana Koguashvilija.

Danski kraljevski par u Splitu

U Splitu je u nazočnosti danskoga kraljevskog para, kraljice Margarete II. i njezina supruga princa Henrika, otvorena izložba posvećena danskom arheologu i arhitektu Ejnaru Dyggveu koji je u 20. stoljeću istraživao graditeljsko i kulturno naslijeđe u Dalmaciji, posebice u Splitu i Solinu. Spoznam o digitalizaciji, katalogizaciji i osiguravanju slobodnog pristupa cjelokupnoj arhivi Ejnara Dyggvea, koji je tom prigodom potpisan, iznimno je važan za razvoj suradnje između Hrvatske i Danske.

Obilježen Dan kravate

U mnogim hrvatskim gradovima obilježen je Svjetski dan kravate, dekorativnoga odjevnog predmeta koji se smatra izvornim hrvatskim proizvodom. Užim središtem Zagreba tako je promarširala počasna satnija Kravat pukovnije, čiji pripadnici su odjeveni u replike odora hrvatskih vojnika iz Tridesetogodišnjega rata u 17. stoljeću. Upravo su ti vojnici, vjeruje se, Europom proširili kravatu kakvu danas poznajemo.

Bezbroj svijeća obasjalo Mirogoj

Zagrepčani su na groblje Mirogoj došli kao i svake godine u velikom broju kako bi zapalili svijeću u povodu blagdana Svih svetih. Tom simboličnom gestom izražavamo ljubav i poštovanje i na trenutak smo u mislima ponovno bliski s onima koji više nisu s nama. Običaj obilježavanja Svih svetih na području današnje Hrvatske zaživio je u XI. stoljeću, dok sami počeci obilježavanja blagdana sežu u VI. stoljeće, u vrijeme Rimskog carstva i pape Bonifacija IV.

7

Knjižnica na otvorenome u Daruvaru

U Daruvaru je otvorena knjižnica na otvorenome, projekt daruvarske Pučke knjižnice i čitaonice koji se temelji na darivanju i razmjeni knjiga, a ormarić s knjigama smješten je u središtu grada. Knjižnica se temelji na tome da joj građani daruju svoje knjige, a čitatelji ih slobodno posuđuju iz ormarića uz obvezu vraćanja. Zamisao o knjižnici na otvorenome potekla je iz New Yorka, a proširila se diljem svijeta. U Hrvatskoj su takve knjižnice otvorene u Karlovcu, Zagrebu, Velikoj Gorici, Vrbniku i Humu na Sutli.

Biciklom na autobus

Na Britanskome trgu u Zagrebu započela provedba pilot-projekta BoB – biciklom na autobus. Cilj projekta, koji sufinancira Europska komisija iz fonda CIVITAS CAPITAL, je poboljšanje biciklističke infrastrukture te će tako za građane biti moguć besplatan prijevoz bicikala autobusom na linijama 102 – od Britanskoga trga do Mihaljevca, 103 – od Britanskoga trga do Kraljevca te na izvanrednoj liniji 140 – od Mihaljevca do Sljemena.

NBA: NAJBOLJI UČINAK BOGDANOVIĆA DOSAD

Hrvatski košarkaški reprezentativac Bogo Bogdanović u prvoj ovosezonskoj utakmici Brooklyn Netsa na domaćem terenu u NBA ligi ostvario je svoj najbolji učinak dosad. Za 27 minuta provedenih na parketu ubacio je 12 koševa (šut iz igre 5-10, trica 2-6), te dodao po dva skoka, asistencije i osvojene lopte u 116-85 pobjedi protiv Oklahoma City Thundera. Protiv ozljeđama značajno oslabljenog protivnika, zbog lomova stopala odnosno šake, za Thunder ne mogu nastupati dva najbolja igrača Kevin Durant i Russell Westbrook. Netsi su vrlo brzo riješili pitanje pobjednika i na kraju ostvarili vrlo visoku pobjedu od 31 razlike.

KHL: MEDVEŠČAK PREKINUO GUBITNIČKI NIZ

Pobijedivši u Novokuznjecku domaći Metalurg sa 2-3 (0-0, 1-2, 1-1) zahvaljujući pogotku Jamesa Wrighta samo 10 sekundi prije isteka 60. minute, hokejaši Medveščaka prekinuli su niz od tri poraza. Bila je to prva utakmica koju je na vratima Medveščaka započeo Šveđanin Mark Owuya i odmah je svojoj momčadi donio pobjedu, zaustavivši 24 od 26 udaraca domaćih hokejaša. Medveščak sada ima 32 boda i ostao je na 12. mjestu Zapadne konferencije.

DEBAKL DINAMA – RIJEKA SOLIDNA

U susretu četvrtog kola Europske lige Dinamo je na stadionu Maksimiru doživio težak poraz od Red Bull Salzburga 1-5 i praktički ostao bez izgleda za plasman u drugi krug natjecanja. Rijeka je u Rotterdamu izgubila od favoriziranog Feyenoorda 2-0. No, u susretu trećeg kola pobijedila je na Kantridi senzacionalno 3-1 i ostvarila prvu pobjedu u skupini. Hrvatski nogometaši Nikola Kalinić, Domagoj Vida i Mladen Petrić postigli su golove u susretima četvrtog kola Europske lige, dok je Slaven Bilić na klupi Beşiktaša slavio protiv Partizana. Kalinić je bio junak u gostujućoj pobjedi Dnipro protiv Karabaga 2-1. Među strijelce se upisao i Mladen Petrić, no njegov Panathinaikos izgubio je kod kuće od PSV Eindhovena 2-3 i ostao bez izgleda za drugi krug.

CEDEVITA SRUŠILA PRVAKA EUROPE

Košarkaši Cedevite priredili su veliko iznenađenje pobijedivši u susretu 4. kola B skupine Eurolige u Tel Avivu aktualnog prvaka Europe Maccabi Elektru 83-73 (26-22, 18-18, 24-17, 15-16). Cedevita je u prva tri kola upisala tri poraza, a zatim u Tel Avivu priredila senzaciju. Momčad Jasmina Repeše je od prve do posljednje minute odigrala sjajno. Najefikasniji igrači u redovima Cedevite bili su Roko Leni Ukić sa 17 koševa i šest asistencija, Nemanja Gordić ubacio je 16 koševa uz četiri skoka, Fran Pilepić dodao je 14, a Miro Bilan (8 skokova) i Mario Delaš (9 skokova) po deset koševa. Cedeviti je to bila prva pobjeda u skupini, dok Maccabi ima rezultat 2-2.

VELIK USPJEH HRVATA U WESTERN SYDNEY WANDERERSIMA

Senzacionalan uspjeh ostvarili su nogometaši australskog kluba *Western Sydney Wanderers* osvojivši Azijsku ligu prvaka. U tom klubu igraju i šestorica Hrvata. Za razliku od europske, u Azijskoj ligi prvaka u finalu se igraju dvije utakmice. Australci su u prvoj pobijedili s 1-0, da bi u drugoj protiv saudijskog Al Hilala odigrali bez golova. U finalu su igrali hrvatski nogometaši Ante Čović, Matthew Spiranovic, Antony Golec, Mateo Poljak, Brendon Santalab, Tomi Jurić. Osim Zagrepčanina Poljaka, svi su rođeni u Australiji. Gol odluke u prvoj utakmici zabio je upravo Jurić, na asistenciju Goleca. Golec je u 64. minuti prve utakmice ubacio slijeva, a Jurić odlično reagirao. I to ubrzo nakon što je ušao s klupe. Senzacija Wanderersa je to veća što klub postoji manje od tri godine.

LEPOGLAVA POSTALA EUROPSKI GRAD SPORTA

Iz Udruženja sportskih gradova Europe (*European Capitals of Sport Association ACES*) u Poglavarstvo Grada Lepoglave stigao je dopis kojim se potvrđuje da je Lepoglava Europski grad sporta 2015. Lepoglava nema olimpijske pobjednike ni aktualne državne prvake, prvoligaše niti velebni stadion. Lepoglava ima nešto drugo. Komisija ACES Europe prepoznala je dugogodišnje nastojanje da Lepoglava bude grad sporta koji je dostupan svim građanima, od najmlađih do onih u poznoj životnoj dobi, rekao je na današnjoj konferenciji za novinare u lepoglavskome Turističko-kulturno-informativnom centru gradonačelnik Lepoglave Marijan Škvarić. - Od naših, gotovo 9.000 stanovnika, njih 1.100 ili 13,5 posto se bavi sportom ili nekim vidom rekreacije, a naš je cilj povećati broj na 20 posto - rekao je predsjednik Zajednice sportskih udruga grada Lepoglave Ivica Rudec.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika. Učite kada želite i gdje želite.
A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian learn when and where you want

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika
The first on-line course of Croatian as second and foreign language

9. ožujka – 31. svibnja 2015.
March 9 - May 31, 2015

✓ 7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodlu)	✓ 7 learning units in the Moodle-based e-learning system
✓ 150 nastavnih aktivnosti	✓ 150 learning activities
✓ 24 sata online nastave u živo	✓ 24 hours of real-time communication online
✓ iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik	✓ experienced language instructors, specialists in Croatian as L2
✓ interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika	✓ an interactive, communicative and individual approach to language learning

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com